

ÉR D · ANGYALA

CSÁVÓSSY · ELEMÉR · SJ.

ÉRD ANGYALA

BOGNER MÁRIA MARGIT NÖVÉR ÉLETE ÉS
ERÉNYEI

IRTA:
CSÁVOSSY ELEMÉR S. J.

BUDAPEST, 1941
K O R D A R. T. K I A D Á S A

Nr. 1005|1940. Imprimi potest. Budapestini, die 8. Nov. 1940.
Eugenius Somogyi S. J. Praep. Prov. Hung. — Nihil obstat.
Robertus Arányi censor dioecesanus. Nr. 4318|1940. Imprimatur.
Cassoviae, die 30. Nov. 1940. Stephanus Episcopus.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2.

A legátus beszél.

A magyar szentek közt.

1938 május 22.! A budapesti eucharisztikus világtalálkozó első napja. Mindenki az eget nézi. Borús, ködös minden. Még a korai délutáni órákban is hideg eső hull alá a magyar fővárosra. De íme áttör a napsugár, kiönti fényét az ünneplő városra és tündöklő májusi égbolt alatt kezdődik az Oltáriszentség nagy diadalünnep, mely a világ katolikusait hazánkba vonzotta.

„A gyönyörűen megnyílt égbolt alatt már négy óra körül több mint százezer ember helyezkedett el a hatalmas térségen“, a Hősök-terén. „Félőtkor harsonaszó jelezte az Andrassy-út felől az államfő közeledését.“¹ A pápa követje, Pacelli Jenő bíboros az emelvényre lép és megnyitó beszédét megkezdi.

„Visszatérve arról a diadalmenetről, mondja, amelynek ragyogó fénybarázdája Krisztus áldást-hozó világosságát a világ másik végéig sugározta szét, azok után a fényes és felejthetetlen állomások után, amelyeket, hogy csak a legutóbbiakat említsem, Délamerika és a Csendes-óceán szigetei jelentettek, íme a XXXIV. Eucharisztikus Világtalálkozó ünnepélyes összejövetele újból vissza-

¹ A XXXIV. nemzetközi eucharisztikus kongresszus emlékkönyve 102. l. k.

tért az Óvilág, a mi Európánk földjére, ahonnan eredetileg is kiindult, a nyugati kultúrának, az Ósegyház édes gyermekének keblére."

"Az eucharisztikus világgyűlésnek Európába való visszatérése után — így folytatta a bíboros legátus — a fényes nevű világvárosok közül ebben az évben Magyarország fővárosa lett a szerencsés kiválasztott. Mindenki, aki felfogja ennek a választásnak gondviselészerű jelentőségét, tisztelettel és bizalommal hajlik meg a mai mozgalmas órákban a történelem ama lapjainak ékesszóló tanúsága előtt, amelyeket a magyar nép, a tragikus időkben a keresztény Európának ez a védőbástyája önnönvérével irt be."

"Fakadjon ebből az oltárból a kegyelem bősége", mondotta tovább a bíboros az eucharisztikus kongresszus oltárára mutatva, mely előtt beszélt; majd rátért Magyarország nagy szentjeire, akik az Eucharisztia emlőin nevelődtek és nőttek nagyokká.

"Itt van szemünk előtt — emelte fel hangját a legátus — abban a méltóságteljes magatartásban, ahogy a halhatatlanság számára a művész vésője megörökítette, a keresztény Magyarország atyja és feje, az apostoli férfiú, aki oly büszkén viseli koronáját. Jól tudta ő, hogy ha már Magyarország kardját megkovácsolta, annak egyedül Krisztus keresztje lehetett megőrzője. És amikor a kormányzás nehéz munkájának szentelt élet alkonya érkezett és a magányba vonult vissza, hosszú órákon át leborulva imádkozott az Oltáriszentség Istene előtt, hogy mint hajdan az angyallal küzdő Jákob, lefegyverezze imádságával az isteni igazság-

szolgáltatást és nagy küzdelemmel vívja ki országának és népének boldogulását."

Szent Imre herceg méltatása után az Árpád-házi női szentekre tér át: „Itt van Boldog Margit, Magyarország királyi törzsökének másik sarja, a szent szegénység mosolygó segítőtársa és nővére, az alázatosságban önmagát megtagadó ibolyamez, a kiváltságos, kristálytiszta mélységű eucharisztikus lélek, az Oltáriszentség előtt égő örökmécses, akinek kedves lángja még ma is lobog az elmúlt századok ellenére és aki — mint óhajtjuk — talán nemsokára helyet foglal a szentek fényességével ékesen, mint fénylő csillag, Magyarország égboltján.”

„Itt van Szent Erzsébet is, ennek az áldott földnek virága . . . Erre a gyermekre a tabernákulumból a kegyelem és szeretet sugara áradt ki; a Mester, aki őt az Oltáriszentség isteni iskolájában nevelte, továbbra is szüntelenül mind magasabbra és magasabbra vezette a leghősiesebb utakon, egész a szentség csúcsáig.”

És most váratlan fordulattal így folytatta a pápai követ beszédét: „És mily nagy örömmel csatlakozunk a székesfehérvári egyházmegye jámbor reményéhez, mely felmagasztaltatását óhajtja egy nagyon tiszta léleknek, Bogner Mária Margitnak, Isten szolgálóleányának, akit éppen napjainkban az eucharisztikus buzgóság vezetett fel a szentség magaslatára.”

Ki ez? — kérdezte mindenki, aki a szentek dicső nevei mellett ezt az eddig ismeretlen — bár sokak előtt már nem ismeretlen — nevet hallotta megcsendülni a szentatya követének ajkán.

Ki az, aki egészen közel mert férközni az Árpád-házi szentek és boldogok fényes seregéhez?

1937 december 29-én, az eucharisztikus világkongresszust előkészítő év derekán, egyszerű apáca képe vezetőhelyen jelent meg a Nemzeti Ujságban, a következő felirattal a kép alatt: Megtörtént Bogner Mária Margit boldoggáavatási perének bevezetése. Bent a lap hasábjain pedig a következőket olvassuk:

„Boldoggáavatás mindig nagy esemény egy katolikus nemzet életében, főleg akkor, ha szentjeinek és boldogainak száma nem nagy. Ebben a helyzetben vagyunk mi magyarok is. Történelmünk első századaiban bővelkedtünk szentekben, az Árpádháznak egyedül négy kanonizált szentje van, a boldogokat nem is említve. De a további századokban nagyot kell ugranunk a kassai boldog vértanúig, amíg ismét az Egyház által oltárra emelt szentekre bukkanunk. Azóta sem folytatódik a magyar boldogok sora.”

„Annál örvedetesebb tény, hogy egy egészen újkori egyéniség jelenik meg a boldoggáavatandók sorában. Még nincs öt éve, hogy Bogner Etelka, nagybecskereki leány, aki az érdi Vízitációrendben a Mária Margit nevet viselte, 27 éves korában szent halállal húnnya le szemét, s máris az imameghallgatások egész sorozatáról beszélnek, életrajza közkézen forog és tisztelőinek száma igen nagy, egész zarándoklatok indulnak Érdre, a megboldogult sírjához.”

„Életemegragadóan egyszerű és bájos. Magyar Kis Szent Teréznek szeretik őt nevezni. Kitűnt főleg egészen egyedülálló, bensőséges, gyermek-

ded szeretete által az Oltáriszentség iránt. Azért is indult meg boldoggáavatási pere az eucharisztikus szentévben.”

A „szép halott”.

Borús, fátyolos májusi nap borul rá az érdi Vízitáció-zárdára, a Károlyi és Wimpffen grófok régi kastélyára. Az északnyugati rész egyik kicsi szobájában vívja csendes haláltusáját egy fiatal apáca. Egy pontra tekint, mintha valami elbájoló szépséget látna, majd ismét visszaszáll arcára a halotti ábrázat. Este félhat óra van, szombat, 1933 május 13-a, az a nap, melyen 13 évvel azelőtt szentéletű rendtársát, a Jézus Szíve-tisztelet nagy szentjét, Alacoque Szent Margitot a mennybemenetel napján a szentek sorába iktatta az Egyház. Most is mennybemenetel készül. A nap keresztültör a felhőkön és sugarait rálöveli a haldoklóra: a lenyugvó nappal Mária Margit lelke is felszáll az örök világosság hazájába, ahol Az lakik, akit egész életén át a legjobban szeretett, aki életének Napja volt.

A „szép halott”-hoz a ravatalon zarándokolnak a következő napokon Érd lakói, amíg a Duna fölötti sírba az út mentén, mely a zárdához vezet, el nem temetik, hogy ebből a sírból számtalan lélekbe az erő, a vigasz, a lelki nekilendülés és szentség sugarai behatoljanak s ez a sír bájos igénytelenségében számtalan embert magához vonjon: zarándokokat az ország minden részéből, akik itt a sírba, a földbe beletemetik kéréseiket, hálájukat, aggodalmukat, szívük minden bánatát és örömét.

Zarándokok a sírnál.

Az éj homályában futó emberalak halad végig az érdi zárdalelkész ablakai alatt. A lelkész felkel s kinyitja az ablakot. Tolvajt gyanít. „Mit akar?“, kérdi. „MunkáseMBER vagyok, éjjelig dolgozom, csak most van időm, hogy a sírhoz menjek.“ A lelkész némileg megszégyenülve csukja be az ablakát s meghatottan engedi a nem félelemből, hanem buzgóságból s bizalomból Nikodémussá lett munkást, hogy szívét a sírnál Mária Margit lelkébe kiöntse.

*

„Hét éve vagyok asszony, írja valaki Jászberényből, három gyermekem van, a legkisebb három éves. Ez, fájdalom, most két éve paralízis következtében bal lábára teljesen megbénult, úgy-hogy azóta azon a lábán egyetlen ujját sem tudja megmozdítani, csak gépben tud járni tolókoszi segítségével. Szeretném most júniusban, Jézus Szíve hónapjában elvinni a kedves nővér sírjához. Istenem! ha itt meggyógyulna, az igazán csoda lenne, mert hiszen az orvosok nem tudnak rajta segíteni, azt ők maguk mondják, pedig már látta legalább nyolc. És én megígértem Mária Margit nővérnek, hogy a sírjához elviszem fiam gépét fogadalmi ajándéknak, ha meggyógyul; és ha az Úr hivatást ad neki, papnak tanítatom, a legnagyobb áldozat árán is. Úgy fáj a szívem, ha reá tekintek, szüntelen azért fohászokodom: Gyógyítsd meg, Jézusom, te, aki annyira szeretted a kisdedeket, gyógyítsd meg, ha te is így akarod s lelkünk üdvére szolgál. Ha pedig nem, akkor adj

Semper fidelis!

megnyugvást most nekünk szülőknek, s egykor majd neki, drága gyermekemnek.”

„Sírjánál sok bizalmat és szeretetet láttam — mondja Mária Margit édesanyja. Egyedül mentem sírjához, és ott találtam egy hölgyet, ott térdelt és átfonta karjaival a keresztet; megkapott a látvány. Sok boldog percet töltöttem már sírjánál, nem láttam ott senkit közömbösen.”

„Az évenként ismétlődő zarándoklatoknál még az idősebb hölgyek is gyalog teszik meg az egyórás utat, nem akarnak autóba ülni. De mily szépek és meghatók is ezek a zarándoklatok! A zarándokok mind hangosan imádkozzák a rózsafüzért, minden tízed után énekelnek, majd a zárdához érve szentmisét hallgatnak s a legtöbbben szentáldozáshoz járulnak. A hívek nem is férnek be a kápolnába, egy részük kívül áll. Utána a sírnál beszéd van. A zarándokok mind átérzik, könnyeznek, boldogok és nagy bizalommal kérik a sírnál Mária Margit segítségét. A faluból gyermekcsapatok jönnek és virágot hoznak sírjára, letérdelnek és imádkoznak, kedves apróságait, játékaikat a sírra helyezik. A hívek szentképeket kötnek a sírkereszthez, melyeknek hátlapján aláírások, kérések vannak írva.”

Tanítók gyűléseznek az érdi Vizitációs-zár-dából lett Kalot-otthonban. Mária Margit sírja még ott van a „Duna fölött.” A nővérek elköltöztek Polgárdiba, de ő ott maradt kedves Érdjén, ahol eltemették, amíg majd az engedelmesség fel

nem szólítja sírjában, hogy nővértársait kövesse. — „Mit csinál, kedves tanító úr, ily korán kint?” kérdi a páter az egyik Kalot-vezető tanítót, aki már hajnalban kint jár. „A sírhoz megyek, mondja, mert leányom betegen fekszik otthon. A sírhoz megyek imádkozni.” „Bogner Mária Margit sírjának híre kétszeres erővel terjed, amióta megkezdtük munkánkat, írja P. Kerkai, az érdi Kalot-népfőiskola lelki irányítója. Ő a mi védőangyalunk.”

„Jelölje meg keresztalakban ott, ahol legjobban fáj.”

1938 tavaszán egy alföldi asszony gyalog Érdre zárandokolt Mária Margit sírjához. Ott a következőket mondta el:

„1937. augusztus 7-én kis torokfájást éreztem. Vasárnap már nagyon rosszul voltam, egésznap nem ettem. Hétfőn orvoshoz kellett mennem, 40 fokos lázam volt, s az orvos erősfokú mandulagyulladás és 165 fokos vérnyomást állapított meg. Tovább feküdtem nagy lázban. Az orvos utasításait betartottam, de rosszulétem egyre fokozódott.

Tíz nap múlva betegségem már annyira elviselhetetlenné vált, hogy újra orvost hívtunk. Lábaim megmerevedtek s óriási fájdalmakat éreztem. Meg sem tudtam mozdulni. Az orvos borogatást rendelt lábaimra és tablettát szedtem. Mindez semmit sem használt, Az orvos újabb gyógyszerrel rendelt, mert a láz szívemet tönkre tette és ennek következtében a szívburok kiszáradt.

Betegségem rohamosan súlyosbodott, manduláim elgenyessedtek, ízületeimre savas víz rakódott

le. Lábam újra megmerevedtek s az ízületeknél megdagadtak. Fájdalmaim mind erősebbek lettek. Az orvos injekciókkal akart segíteni, de hatásuk csak két napig tartott. Utána a betegség még súlyosabban kitört. Az orvos már csak fájdalomcsillapítót rendelt.

Mikor megláttam az utasításon, hogy az csak fájdalomcsillapító, teljesen elcsüggedtem. Megmondtam az orvosnak, ne átmítson engem, hanem mondja meg a valót, mert úgyis tudom, hogy nem leszek jobban. Ő azt felelte, használjam csak a csillapítót és fekédjek nyugodtan. De én ebbe nem nyugodtam bele és más orvost hívtam, mert már megúntam a majd kéthavi ágybanfekvést, meg a nagy kínokat, melyeket szenvedtem, legjobban azonban négy fejletlen gyermekemet sajnáltam, mert nem volt, aki őket gondozza.

Ez az orvos nyíltan megmondta, hogy nem lehet segíteni, nem is adott semmiféle orvosságot, hanem azt tanácsolta, menjek kórházba, ott talán megfelelő kezelés mellett 2—3 hónap múlva annyira javulok, hogy felkelhetek, de teljesen nem gyógyulok meg soha. Ez szeptember 22-én volt.

Erről a súlyos állapotomról tudomást szereztek a tisztelendő nővérek és Mária Margit ruhájából picit darabot küldtek, hogy imádkozzam hozzá és érintsem vele testemet keresztalakban ott, ahol legjobban fáj. Ezt a kis ruhadarabot szombaton, szeptember 25-én kaptam és igen megörültem neki. Ekkor hallottam először Mária Margitról.

Leányom úgy déli 1 óra tájban hozta a zárdából az ereklyét. „Jól van, lányom, mondtam neki, add ide. Ti csak menjetek ebédelni, én majd

addig imádkozom." Papírba hajtottam az ereklyét és az éjjeliszekrényre tettem. Az ereklye felé fordulva meghatódva imádkoztam Mária Margit-hoz, könyörögjön értem az Úr Jézusnál, hogy gyermekeim miatt egészségemet visszakapjam.

Ekkor egy fiatal női alak jelent meg az ajtóban, fátyol a fején, keze össze volt téve. Kérdeztem tőle, ki ő? Teljesen ébren voltam, hiszen alighogy kimentek gyermekeim. Ő nem felelt, hanem eltűnt. Újból imádkozni kezdtem, és ő újból megjelent. Ekkor felültem s kérdeztem, mit kíván tőlem, hogy a jó Istentől a gyógyulás kegyelmét megnyerjem. Erre két kezét összetette, alázatosan rám nézett és fejét keze fölé hajtotta, mintha azt akarta volna mondani, hogy imádkozzam; erre újból eltűnt.

Én erre vettem az ereklyét és keresztalakban érintettem lábamat ott, ahol legjobban fáj. S mi történt? A hideg megrázott és megszűnt minden fájdalom. Mire a gyermekeim ebéd után bejöttek, már lábamat mozgatni tudtam, egészen egészségesnek éreztem magam, nem volt maradásom az ágyban, fel akartam kelni, de férjem és gyermekeim nem engedtek. Másnap reggel azért felkeltem, magam megágyaztam és mosakodásnál láttam, hogy a daganatok lábaimról mind eltűntek. Uram nem engedte most sem, hogy fent legyek, de tudta nélkül mindennap felkeltem, mikor hazuról elment. Október 1-óta minden munkát végzek. A betegségem semmi nyomot sem hagyott hátra, fájdalmaim végleg megszűntek, s akármilyen időjárás is volt, sohasem tértek vissza többé. Az orvos szeptember 28-án meg-

látogatott és azt mondta: „Már nincs semmi baja, nincs láza, a daganatok eltűntek, nem is kell már gyógyszer.”

Eddig a gyógyult asszony vallomása, melyet esküvel megerősített. Hirtelen gyógyulásának tanúi férje és gyermekei, sőt az orvosok maguk. Az egyik orvos nyilatkozata a következő: „Igazolom, hogy K. S.-né 1937 szeptember 28-án megvizsgáltam és hogy öt súlyos betegsége után teljesen egészségesnek, láztalannak találtam. Az ízületi gyulladásból származó ízületi duzzanatai teljesen elmúltak és így további gyógyszeres gyógykezelést fölöslegesnek találtam.” Ugyanaz az orvos a gyógyulás előtti állapotról pedig a következőképpen nyilatkozik: „K. S.-né 1937 szeptember havában két hétig állt kezelésem alatt súlyos, lázas ízületi csúz (polyarthr. rheum. acuta) miatt, melyhez még mellhártyagyulladás járult. Teljes gyógyuláshoz 8 hétre volt szüksége.”

Még határozottabb a másik orvos nyilatkozata. A betegnek gyógyulás előtti állapotáról azt mondja: „Igazolom, hogy K. S.-né ez év szeptember 22-én megvizsgáltam, s nála sokízületi gyulladást találtam. Betegsége vizsgálatkor azt a benyomást tette, hogy gyógyulása hónapokig is eltart, annál inkább, mivel a betegsége már idült volt.” A beteg gyógyulásáról pedig a következő véleményt adta le írásban: „Véleményem szerint az általam talált ízületi elváltozások olyan súlyosak voltak, hogy azoknak ilyen gyors eltűnése az alkalmazott gyógykezeléssel nem magyarázható. Kellett valami rendkívüli dolognak közbejönnie, ami a gyors gyógyulást meghozta.”

„Először és utoljára.”

„Növérem kisfia első szentáldozáshoz készült. Közömbös környezete miatt semmi buzgóságot sem mutatott, sőt egy alkalommal ki is jelentette, hogy ez lesz életében első és utolsó áldozása. Édesanyja is már 8 éve nem járult a szentségekhez, és most a plébániáról felhívást kapott, hogy elsőáldozó gyermekükkel együtt a szülők is fogadják az Úr Jézust lelkükbe. De ő hallani sem akart erről. Ekkor én kilencedet kezdtem Mária Margit nővérhez, eszközölje ki a jó Istennél, hogy nővérem elvégezze szentgyónását és szentáldozását, és kis öcsém buzgón fogadja szívébe az Úr Jézust. Mivel eleinte nem vettem észre, hogy megváltozának, szinte kétségbeesve mondtam Mária Margit nővérnek: Ha szent vagy, meg kell hallgatnod! Elérkezett a szentgyónás napja. Növérem velem együtt meggyónt. Utána nagyon sírt és azt mondta, hogy figyelmeztessem az első péntekre, mert el akarja végezni a nagykilencedet. Kis öcsém is buzgón, meghatódva végezte első szentáldozását. Május 12-én Mária Margit sírjánál mondtam köszönetet.”

Egy kis élet története.

Bogner Etus, a szerzetben Mária Margit nővér, 1905 december 15-én született a régi Magyarország területén, a torontálmegyei Melence községben. Édesatyja, dr. Bogner János, községi jegyző volt, édesanyja pedig Schiller Etelka.

Szülei vallásos szellemben nevelték. Iskoláit Torontál-Tordán, majd Nagybecskereken a Mi-

asszonyunkról nevezett iskolanővérek zárdájában végezte mint bejáró növendék. Az elemi osztályon kívül elvégezte a polgári iskola négy osztályát és egy kereskedelmi szaktanfolyamot. Nevelői és társai tanúsága szerint igen eszes, figyelmes, iparkodó tanuló volt.

Kilenc éves korában vörhenybe esett, s ebből csípőcsontgyulladás fejlődött. Ennek következtében egyik lába mindvégig merev maradt. Testi gyengesége végigkísérte egész életén át.

Egyidőben a kissé világiasabb környezet rá is némi hatással volt, de mélyebb vagy maradandóbb nyomot nem hagyott lelkében. Nagy lelki emelkedése 1923-i első lelkigyakorlatával kezdődött. Ez volt „megtérése.” Nemsokára a zárdai hivatás jelei is mutatkoztak lelkében, és 1927 augusztus 10-én a tiroli thurnfeldi Vizitáció-zárdába lépett.

Innét egy évre rá mint ujonc, az akkor alapított első magyarországi zárdába költözött át Érdre, ahol 1929 május 16-án első, majd három évre rá, pünkösdhétfőn, örök fogadalmát letette.

Egy év sem múlt el örök fogadalma óta, mikor az isteni Völegény magához vette kis virágát. Május 15-én temették el a zárdához vezető út mellett a domboldalon, ahonnét gyönyörű kilátás nyílik le a Dunára és a távoli alföldre s a fővárost körülvevő kültelkekre. Ott fekszik „sírjában a Duna felett”, de lelke bejárja az ország minden faluját, városát, s elszáll más országokba s világrészekbe is, mindenütt magyar Kis Szent Teréz módjára hullatva a rózsaesőt; mert amint halála előtt mondotta: „nem felejt el semmit”.

„Érd angyala nincs többé”.

írja egy nővér, aki egy évig élt Mária Margittal a zárdában. „Felszállt az égbe s most annál van, akit a földön oly lángolóan szeretett és aki utáni vágyakozásban fölemésztette magát. A napsugár, mely az érdi kis zárdában Isten világosságát és szeretetét ragyogtatta, eltűnt szemünk elől, hogy a boldogok egén mint fénylő nap jelenjék meg.”

A zárda egyik volt lelkésze írja: „Mélyen meghatódva olvastam a hírt a mi kis szentünk haláláról. Azt hiszem, eléggé biztos vagyok abban, hogy már halálának pillanatában igen közel volt az éghez. Ne szomorkodjanak Mária Margit miatt; az égből jobban fog segíteni, mint azt a földön tehetette.” A szentmisét pedig azért ajánlja fel, „hogy az Úr Jézusnak megköszönje a sok elrejtett és mégis oly értékes kegyelemkincset, melyet ebben az alázatos lélekben felhalmozott. Nagyon akarjuk az ő közbenjárását kérni, hogy az Úr Jézusnak alkalma legyen megmutatni, mily kedves volt neki ez a kis lélek.”

A pápai nuncius, Angelo Rotta egyik levelében bizalmát fejezi ki az iránt, „hogy ez a választott lélek az isteni Szívtől kiváló kegyelmeket eszközöl ki majd részére”.

Mikor lelkiatyja először állott frissen hantolt sírjánál, különös sejtelme volt és lelkében ösztönzést érzett, hogy életrajzát megírja. Mert úgy érezte, sokak hasznára lesz majd ez az életrajz és nagyobb dolgok kezdete. Sejtelme nem csalta meg. Mert amióta az életrajz, s most már harmadik kiadásban, megjelent, a nyilatkozatok száma

Sír a Duna felett.

is egyre szaporodott, melyekben leírják a hatást, amit az életrajz lelkükre gyakorolt.

„Kezem reszket”,

írja valaki, szívem sír és örül egyszerre, nem is tudom, hol kezdjem az írást, hiszen egy egész könyvet lehetne arról írni, amit a szent kis Bogner Etuska életrajza kiváltott lelkemből. Mintha gyöngeségembe erő ment volna át, mintha olyan szeretetszakra pattant volna szívembe, mely a kicsike „életét fölemésztette.”

„Épp most fejeztük be az ebédlőben kedves Érdünk angyali lelkületű választottjának életrajzát, írják a thurnfeldi vizitációs nővérek. Valóban a mi kis szentünk magasra vitte a tökéletességben, és mintha éreznők hatalmas ösztönzését, hogy őt kövessük. Ha Érdnek jutott is az a kegyelem, hogy ennek a virágnak teljes megnyílását lássa, akkor mi is boldogok vagyunk abban, hogy legalább kissé magunkba szívhattuk illatát. Ennek a földi angyalnak emléke felejthetetlen marad számunkra és bizalommal számítunk hathatós pártfogására a mi Thurnfeldünkben, melyet mindig oly hűséges szeretettel szeretett.”

„Valamit ki akartam venni fiókomból, mondja el egy tanárnő, s véletlenül kis könyvet vettem ki. Fellapoztam: „Egy sír a Duna felett.” Úgy éreztem, hogy olvasnom kell, szinte kényszerített egy benső hang. Nem tudom leírni, mit éreztem. Valóságos vihar keletkezett lelkemben, heves, mindennél erősebb vágy a tökéletesség után, hogy én is letehessem azt a fogadalmat, hogy minden legcse-

kélyebb tudatos tökéletlenséget kerülni fogok Isten kegyelmével.”

„Mint a hős nekiindul útjának.”

(18. zsolt.)

Mária Margit nem egészen húszéves korában még a világban fogadalmat tett, hogy mindenben azt teszi, ami Istennek jobban tetszik. Ezzel azoknak a nagy lelkeknek útjára lépett, akik hasonló hősieles fogadalommal kötelezték magukat a „még kiválóbb útnak” (v. ö. I Kor. 12, 31), a hősieles szeretet útjának járására. A szentek közül különösen Chantal Szent Franciska, Alacoque Szent Margit, Nagy Szent Teréz, B. Colombière fogadalmi ismertek. Számos lélek lépett azóta nyomdokaikba, de nagy a különbség a fogadalom letévése s annak megtartása közt. Nem is ajánlatos, hogy a kellő próba és felkészültség nélkül ily fogadalmakat tegyünk vagy megengedjünk. Vannak, akik leteszik, s mégsem látni rajtuk a szentség nyomait, mert kellő előkészület nélkül teszik le s talán nem is értik meg fogadalmuk teljes horderejét.

Mária Margit nyolc éven át nehézségek ellenére, betegségben is a legnagyobb áldozatossággal, pontossággal és könnyedséggel teljesítette, amit Istennek egykor a szeretet szent fellángolásában ígért. Lelkiatyja, akitől fogadalma letételére 1925-ben engedélyt kért, haláláig szemmel kísérte lelki fejlődését, s a vele folytatott beszélgetésekből, lelki beszámolóiból arra a meggyőződésre jutott, hogy Mária Margit ezt a fogadalmát teljes tudatossággal soha életében meg nem szegte.

Kint a világban mint fiatal leány, a világ szellemének behatásával szemben hivatásáért folytatott nehéz küzdelmében sohasem tért le az egyszer megkezdett útról. A zárdában előljárójának szeretete sohasem volt számára ok, hogy valaha attól eltért volna, amit tökéletesebbnek tartott. Fogadalma szüntelenül szeme előtt volt, de viszont a gond, hogy azt megtartsa, sohasem tette őt aggályossá, félszeggé, hanem állandó vidámsággal, könnyedséggel teljesítette azt.

Semmiféle erőltetett, mesterkéltné modort nem lehetett nála tapasztalni. Megjelenése s fellépése mindig természetes, nyájas és gyermekded volt. Szívesen nevezték „napsugár”-nak, s általában mindenki szerette. Társnői megnyerő példáján követésére buzdultak.

Bizonyos természetes feledékenységekben szenvedett, de ebbeli hibáit mint nagy mulasztásokat bánta meg s penitenciát tartott miattuk. Sírva kért bocsánatot főnöknőjétől, mikor egy alkalommal kissé később csengetett imára, mert mint mondotta, így az összes nővérek imaideje az ő hanyagsága miatt megrövidült.

Oly pontos volt minden legkisebb szabály megtartásában, hogy mihelyt az idő letelt, még lelkiatyját is, akivel engedélye volt a fogadóban beszélni, azonnal elhagyta. De ezt oly szeretetreméltó szerénységgel tette, hogy csak épülni lehetett rajta.

A rouen-i főnöknőre, aki csak rövid ideig látta Érden, egészen rendkívüli benyomást tett, úgyhogy halála után azt írja róla: észre lehetett venni rajta, hogy mindig természetfölötti indíté-

kokból cselekszik. „Mint egy szenthez imádkozunk hozzá, egy szent járt ott Önök közt, hisz az új alapításoknak szentek csontjait kell őrizniök.”

Mikor egy felvidéki világi hölgy meglátogatta az érdi zárdát és két magyar nővért hívtak le hozzá, azonnal feltűnt neki az egyiknek, Mária Margitnak egészen Istentől áthatott lénye. Egyik levelében meg is említi: „Észre lehetett venni rajta, hogy egészen Jézusé.”

Ugyanezt mondja róla a budapesti Angolkisasszonyok főnöknője, M. Darvas Anna, mikor még mint világi leány felvételre jelentkezett az angolkisasszonyoknál: „Láttam, mily átszellemült tekintettel tapadt szeme a tabernákulumra, alig vett engem észre. Már akkor gondoltam, hogy igen szép lélek lehet, a kegyelem gyermeke, és nagyon sajnáltam, hogy nem vehettem fel. Sok jámbor és jó leány kért azóta felvételt, de azt az egyet, Bogner Etelkát nem tudtam elfelejteni. Nem is csodálkozom, mikor az „Egy sír a Duna felett” című könyvecske Etus lelki életét feltárta előttünk”.

A legnagyobb kegyelmek egyike, s az állhatatos kitartás után kétségtelenül a legnagyobb: a folytonos előhaladás az erényben. Mária Margit azt a benyomást tette, hogy lelki életében, amióta a tökéletesség útjára lépett, nem volt soha hanyatlás, sőt állandó emelkedés, hivatásáért folytatott külső és belső küzdelmeiben, betegsége idején is, élete végéig. „Amit az ember nem tudott róla, jegyzi meg életéről érdi volt főnöknője, azt sejtette; mert közönséges kegyelmek nem lettek volna elegendők ily szerzetesi élet folytatására,

mely mindig egyformán hű és kitartó volt és az összes erényeket visszatükrözte“.

A thurnfeldi ruhatáros nővér még életében ezt a megjegyzést tette róla: „Ez a kis nővér nem fog sokáig élni, az isteni szeretet annyira emészti.“ — „Ez kis angyal“, jegyezte meg egy másik.

„Jézusom, tégy engem szentté, és hogy ezt elérjed, ne kímélj engem!“ könyörgött P. Doyle, és Etus ezeket a szavakat már 1925 december 8-án mint életelvet vezeti be naplójába.

1927 január 20-án ily szavakba öltözteti érzelmeit:

„A napokban egyszer szentáldozás után megint oly égő vágy fogott el, hogy egyedül csak a tied legyek s érted a tökéletesség minél magasabb fokára feljussak. S halkán megszólaltál szívemben, te imádott Jézusom, mire lelkem felujjongva ismételte: Igen, égő szeretettel mindig, mindenben csak téged kereslek s talállak meg. Így egészen a tied vagyok. Így szívem minden dobbanásával, minden lélekzetemmel, tekintetemmel, szavammal, tettemmel, szívem-lelkem minden vágyával csak téged kereslek s mindenben csak téged látlak, téged talállak meg. Igen, így egészen a tied vagyok, és ez az út visz a tökéletesség ösvényén hozzád, az örökkévalóságba. Jézusom, vonj szorosán magadhoz a kereszten s add kegyelmedet, hogy soha egy pillanatra se tévesszem szem elől, hogy én égő szeretettel mindig mindenben csak téged akarlak keresni s megtalálni“.

„Az Úr Jézus szenteket akar nevelni az égnek, mondotta Erden nővértársainak, szenteket,

kik növelik örömét, dicsőségét, kik koronái lesznek az égben. Érzem és tudom, hogy ő minden vizitációs nővérnek megadná azokat a kegyelmeket, melyeket Alacoque Szent Margitnak s a többi szentéletű nővérünknek adott, csak éljen szívünkben a vágy az életszentség után. Szentekké kell lennünk! Alapjaivá, oszlopaivá kell lennünk a rendnek!”

Mária Margit azzá is lett. Érd ma már elválaszthatatlan az ő nevéől, s megvalósult rajta a rouen-i főnöknő szava: „Az új alapításoknak szentek csontjait kell őrizniök”.

A hit gyökere.

Minden szentségnek, minden lelki tökéletesedésnek és haladásnak forrása és gyökere az élő hit. Sokan ezt a hitet az anyatejjel szívják magukba, mert lelkük gyökere egy mélyen válásos család talajából táplálkozik. Ilyen volt Mária Margit is. Mélyen vallásos édesanyja nevelte, jó tanítónői, nevelői voltak, s fogékony lelke, mint a szorgos méhecske, magába szívta a mézet, melyet az isteni kegyelem édesanyja s nevelői szívében számára elhelyezett.

Életszentségének titka abban rejlett, hogy állandóan Istenben, Jézusban élt, jelenlétében járt, soha róla szemét le nem vette s még a legcsekélyebb dolgokat is, ha nevetett vagy tréfált, mindent őrá vonatkoztatott. Ez a teljes Jézusbaolvadás a legnagyobb külső egyszerűség mellett volt életszentségének titka.

„Egyszer megkérdeztem, beszél el róla egyik nővértársa, honnét meríti azt az erőt és

mi indítja arra, hogy az üdülés ideje alatt oly nagy súlyt fektet a helyes társalgásra. „Ó! — válaszolta — mielőtt az üdülésre megyek, elmondom kis felajánló imánkat, azután egy pillantást vetek a tabernákulumra, összenézünk és megértjük egymást. Tudom, hogy most ez az ő óhaja, hogy ezzel szerzek neki most legtöbb örömet s ezzel mentek meg legtöbb lelket. Mennyi alkalom van az üdülés alatt a lelkek megmentésére! Csak figyelmesebbnek kell lennünk. Hány alkalom nyílik az önmehtagadásra, az önlegyőzésre, az önmegalázódásra!”

Mély hite már világi életében rendkívüli módon nyilatkozott meg. Egy református rokonának gyermekét buzgóságában már előre megkeresztelte, nehogy a református lelkész keresztelje. Ebben természetesen túllépte az okos buzgóság határát, mert a gyermek katolikus nevelése ezzel még nem volt biztosítva; de tájékozatlansága menti hibáját, szándéka pedig a katolikus hitért lángoló szeretetéből fakadt.

Missziós vágyak.

Ugyanez a szeretet katolikus hite s az Egyház iránt ösztönözte már kint a világban, hogy a külföldi missziókért buzgólkodjon. A gyermekeket a családban folyton ösztönözte, imádkozzanak a szegény pogány gyermekekért. Ennek következtében az egyik kisfiú annyira nekilelkesezett a pogány gyermekekért, hogy szinte csodálkozott, mikor kis öccse megszületett, hogy sem nem néger, sem nem kínai.

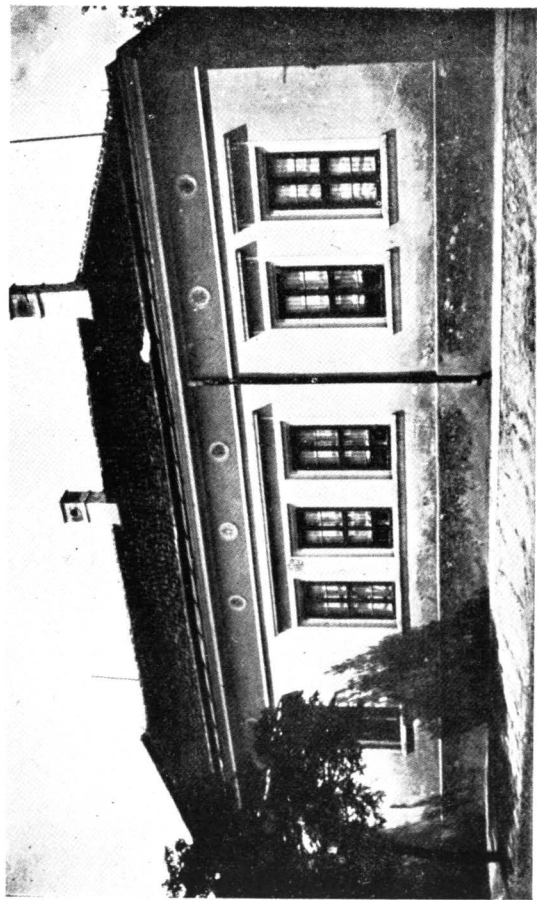
Ezt a buzgóságot a pogány gyermekekért,

főleg a kínaiakért, megőrizte a zárdában is. „Ha tudnám, mondotta, kis darab staniolba burkolt csokoládét bontogatva, hogy egy kis copfos (így nevezte a kis kínaiakat) megtalálná, benne hagynám a felét, örömmel megosztanám vele.“ Megegyezett egyik nővértársával, hogy napközben kölcsönösen figyelmeztetik egymást a kis „copfosokra“. „Mit csinálnak a kis copfosok?“ — súgta oda neki; majd mikor a nővérnek a szokottnál több munkája volt, ezzel a szóval serkentette: „Ma az ő napjuk van.“

Forró nyári estén boldogan öntözte a káposztafejeket a kertben. Meglátva a tisztelendő Anyát az ablakban, odasietett és örömtől sugárzó arccal ujságotta neki: „Hány kínai gyermeket kereszteltem most!“ Mert egy-egy káposztafej öntözését a nyári hőségben egy-egy kínai gyermek lelkéért ajánlotta fel.

Ugyanúgy tett utolsó betegségében is. Forró lázait a tüzes éghajlat alatt fáradozó hithirdetőknek adta. Vagy a jégmezőkön fázó misszionáriusokra gondolt: „Bárcsak kissé melegíthetném őket ezzel a forrósággal!“ — sóhajtott fel. „Eleven kemence vagyok, bárcsak megmelegíthetném az emberek jéghideg szívét!“ Mert ő nemcsak a pogányokra, hanem a bűnösökre is gondolt, nemcsak Kínára, hanem az egész világra.

Az élő hit egyik legszebb virága a buzgalom a lelkekért. Ez virágzott, ez lángolt Mária Margit szívében. „Ma Kínában, holnap Amerikában keresztelvek s hintem a lelkekbe az igaz hitet.“ Így szól, de azonnal folytatja: „A belföldi missziókat is segítem. Ma itt, holnap ott — de amerre a

Etus születési háza Melencén.

vizitációs nővér halad, mint a lámpák a sötétségben, lánggra gyulladnak a szívek. Be kell járnia a földet és picit áldozatokkal a lelkeket keresni és Jézushoz vezetni. Az Úr Jézus számít ránk. Ne engedjük, hogy csalódjon. Neki reánk kell ismernie a lelkekben. A mi hivatásunk lélekmentés legyen!"

Mária Margitnál valóban az volt.

A kis apostol.

Már mint fiatal leány nagy buzgósággal apostolkodik hozzátartozói közt. Egyik rokona lanyha katolikus volt. Etus addig térítgette, addig vitatkozott vele, míg szívébe tért a kegyelem. Testvéreit a nagykilenced végzésére buzdította. Később a zárdából is serkenti rokonait: „Menjetek áldozni, el ne mulasszátok a vasárnapi szentmisét, ne engedjétek szentségek nélkül meghalni a betegeket!" Spiritizta rokonainak megtérítésén fáradozik, de nem sikerül neki. Csak a jezsuita rendház kapujáig tudja elvinni egyik nagynénjét, ott aztán az áldozat kerekét oldott.

A meggyőződés oly erejével ír egyik férfi-rokonának az Egyház egyedül igaz voltáról, az örökkévalóságról, a rossz könyvek okozta lelki kárról, mintha nem is egy 20 éves leány, hanem éltes lelki vezető írná a sorokat.

Buzgóságát a világban főleg az Imaapostolságban, a Mária-kongregációban és a nagybecskereki árvaházban fejtette ki. Egyszer későn este került haza, mert egy szegény családot keresett, melynek címét nem tudta. Vállalta a pirongatást édesanyja részéről. Soha el nem apadó, el nem lanyhuló buzgóságáért a nagybecskereki prelátus-

plébános csak kis vazallusának nevezte. De az Imaapostolság vezetője is dicsérő sorokban emlékezik meg róla halála után. Viszont ő a maga részéről ezeket írja örök fogadalma előtt volt vezetőjének:

„Azt hiszem, az én imaapostoli hűségemet nem kell bizonyítanom, hiszen mi sem természetesebb, mint hogy egy vizitációs apáca egész életével és minden erejével a Szent Szív apostola. De hogy ennek a szent feladatomnak megfeleljek, s az Úr Jézust ne érhesse még a legkisebb csalódás sem részemről, ugy-e szabad erre a szándékra kérnem azt a nagylelkű mementót szentmiséjében. Nem is hiszi főtisztelendő úr, mily örömet okozott ezzel az ígéretével. A Szent Szív hálálja meg! Részemről megígérem, hogy a mi kedves becskerekeli Imaapostolságunkat prézesével, zelátoraival s összes tagjaival együtt hűségesen imáimba foglalom. Az Úr kegyelmével és segítségével május 16-án, pünkösdhétfőn lesz örök fogadalmam nagy ünnepe. A halotti lepel¹ alatt nem feledkezem meg az Imaapostolságról sem s kérem a Szent Szívet, hogy tüze égjen mindegyikünkben.”

A zárdában buzgósága a lelkek iránt csak fokozódott. Egy napon a lelkek szeretetéről beszélt nővértársával. „Ne tagadjunk meg a lelkektől semmit, semmit!” — mondotta s arcát előntötte a lelkek utáni vágy és szeretet pírja. Tekintete sugárzott, amikor folytatta: „Minden pillanatban lelkeket kell adnunk az Úr Jézusnak!” Nővértársa megkérdezte, vajjon éjjel szünetel-e a lélek-

¹ Ez alá temetik a szertartásnál a fogadalmazót.

mentés? A válasz ez volt: „Ó nem! minden este megújítom forró vágyaimat, hogy minden lélekzetvételem csak egy lelki áldozás legyen, szívem minden dobbanása egy-egy kis szikra, mely új életet ad a lelkeknek.”

Lelkiatyja előtt könnyes szemekkel beszélt a lelkek iránti szeretetről. Ezért ajánlotta fel egész életét.

„Ha elhaladtunk mellette — mondja egyik nővértársa — vagy ha valami közös munka végzésénél együtt voltunk, sugárzó arccal szorította magához a szíve fölött függő kis ezüstkeresztet, nem szólt, de megértettük apostoli szíve refrénjét: Jézusom, szeretlek! Érted és a lelkekért! Ily alkalmakkor oly buzgóságot, oly erőt merítettem, mert láttam rendíthetetlen hűségét és a lelkek megmentése után vágyódó szeretetét, melynek sugarai itt is, ott is előtörték lelkéből, hogy mi is lángra gyulladjunk és égjünk a vágytól a lelkek után.”

„Betegsége alatt arra tanított — így folytatja ugyanaz a nővér, mikép kell a nővérek szentelt ruháit javítani.”

„Tudja, kedves nővérem — mondotta, mikor én a nővérek ruháit varrtam vagy javítottam, mindig azért a nővéért ajánlottam fel minden öltést, akié volt a ruha.” S miért nem a lelkekért? kérdeztem bizalmasan. „Azért nem — válaszolta, mert ha egy nővér szívében gyullad még erősebb lángra az apostoli szeretet tüze, akkor ez többet jelent, akkor már egy lélekkel többen keressük a lelkeket.”

Mindent a lelkekre vonatkoztatott. Egyik nővértársának mondotta: „Mikor sűrűn láttam,

azt gondoltam magamban, most így súrolja le a lelkekről azokat a rút bűnöket.“

„Azt hiszem, nem lesz nagyobb boldogság az égben — mondotta, mint szemlélni Öt, színről-színre látni nagyságát és dicsőségét s látni örömét, mikor végigtekint az általunk megszentelt lelkek sokasága fölött. Magunk előtt látni a lelkek nagy tömegét, amint hálától égő szívvel hozzánk sietnek, s hallani, amint mondják: Neked köszönjük megmentésünket! Ó és még hány és hány lélek vár reánk, hogy megmentjük őket! Mily szomorú dolog lenne, ha csak egy lélekkel is kevesebben dicsőítenék őt az egész örökkévalóságon át a mi hanyagságunk miatt!“

A síron túl is.

Apostolkodását a halála után is folytatta. „Egy nagyon régi ismerősöm keresett fel, — írja valaki — s elpanaszolta, hogy édesanyja halála után húgával, kivel azelőtt a legszebb testvéri szeretetben éltek, a vagyonelosztás miatt össze különböztek s most halálosan gyűlölik egymást. Próbáltam rábeszélni, hogy béküljenek ki, de hiába. Húgát is felkerestem, kértem, szeressék egymást úgy, mint azelőtt. Minden fáradságom hiábavaló volt. Nagyon fáj és bántott a sikertelenség és elhatároztam, hogy Mária Margit nővérhez fordulok, eszközölje ki a két testvér kibékülését. Kilencedet tartottam többek imájának támogatásával. Kis pártfogónk meghallgatott, mert pár hónap mulva levelet kaptam ismerősömtől, melyben tudatta, hogy a régi, szerető viszony köztük helyreállt.“

„A kis Margitka tisztelői közé léptem én is — jelenti be egy másik. Megmutatta segítő kezét. Február 17-én húsz szentmisét és áldozást ajánlottam fel s arra kértem, térítse vissza hitére mostohabátyámat. A hatodik szentmise és áldozás után kaptam levelét, melyben írja: A református vallást, melyet rám erőszakoltak, elhagytam és útban vagyok a római katolikus vallás felé. Április 12-én vissza is tért véglegesen.”

„Vonj magadhoz . . .”

(En. én. 1, 3.)

A hivatás kegyelmét Isten legnagyobb ajándékának tekintette. Csak úgy sugárzott az örömtől hivatásában. Mikor megtudta, hogy a Vizitációba felvették, ezt írja naplójába: „Vonj magadhoz . . . futunk keneteid illatára . . . Valami megkapó erő van abban a pár szóban. A szomjas, szeretet után éhező lélek szinte megbűvölten ismétli újra meg újra. Vonj magadhoz . . . százszor is elmondom egy nap. Hisz te vagy, Jézusom, az a csodálatos mágnes, aki mindeneket magadhoz vonasz. Ó, vonj magadhoz ellenállhatatlan erővel, hogy szereteted lángtengerébe belevegyek, hogy magam is tüzzé váljak, s piciny szikrákká zúzz össze és hints el sok-sok hideg lélekbe, hogy ott is fellobogjon szerelmed tüze.”

„Ragyogó arccal, mondhatni örömtől ugrándozva lépte át a zárda küszöbét, és az éjjeli csend ellenére mindenfelé hirdette boldogságát,” írja róla volt főnöknője s mesternője. Hogy is ne, hiszen még a világban esküvő láttára felujjongott a szíve: „Ha esküvőt látok, eszembe jut, hogy a

völegény mily szeretettel igyekszik menyasszonyát minél előbb otthonába vinni. Ó, olyankor ujjongva dobban meg szívem, mert hiszen az égi Jegyes mily mérhetetlenül jobban szereti kis aráját, mint egy ember, tehát mennyivel inkább fog sietni őt magához vonni." Csak a legmélységesebb s leg-elevenebb hit szelleme sugallhatta neki ezeket a szavakat, önthette szívébe azt a vágyat, szeretetet és örömet, melyet hivatásában érzett.

Azért tette őt oly boldoggá a várva-várt szerzetesi ruha is. Beöltözése napján mindenegyus darabot áhítattal, tisztelettel és szeretettel megcsókolt. Ezt mindennap megismételte élete végéig. Egy hónappal halála előtt, beöltözése évfordulóján külön kérte főnöknőjét, hogy szerzetesi ruháját még egyszer felvehesse, s az ablakra hajolva elbúcsúzott a kedves Érdtől, melyet annyira szeretett. Ezután már csak a ravatalon viselte a szent ruhát, melyben most is sírjában pihen, ha azóta el nem porladt.

„Hogyan láttam őt imádkozni . . .”

Az élő hit az imádságba önti bele egész elevenőségét, életét. „A legszebb, amit róla mondani tudok,” — írja egy volt társnője a zárdában — hogy hogyan láttam őt imádkozni. Nem lehet elfeledni azt az Istenbe merült, átszellemült arcot, amellyel mindig imádkozott. Ez maga áhítatot gerjesztett. Többször megfigyeltem őt, pl. asztal előtt és után, Angelus-kor s hasonló alkalmakkor és feltűnt az a mély elmerültség, mely arra engedett következtetni, hogy a legnagyobb könnyedséggel egyesül a külső munka után Istenével s hogy vele mindig

együtt él. Így jutottam arra a meggyőződésre, mily benső életet él ez a gyermek."

Már kicsi korában feltűnt mély áhítata. „Imádkozni nagyon szeretett,” mondja volt tanítónője. „Ha a templom valamely okból nyitva volt, átszaladtam rövid kis imára. Ha Etus ezt észrevette, mindig kért, vigyem magammal, sőt könyörgött, szóljak neki, ha ő nem is látna. Többször csak magam siettem át, különösen mikor már gépben volt a lába. Ilyenkor szomorúan mondta, miért nem szóltam már megint!?”

A templomban már mint gyermek, fájós lába ellenére is mindig térdelt. „Hisz a sarkon — az oltár sarkát értette — könnyen térdelek,” mondotta. Ott térdelt tanítónőjével s csak úgy tapadt tekintetével a Jézus Szíve-szoborra. „Valósággal ragyogott az arca”, vallotta ez róla s hozzáfűzte: „Oly szép volt ilyenkor.”

Az iskolában, míg a többi gyermek gépiesen mondta az imát, addig Etusnak szinte megnőttek szemei s le nem vette tekintetét a feszületről. Tanítónője lakásán is, ahol az vele s testvéreivel külön tanult, két kis kezét szívére szorította s apró, maga által rögtönzött fohászokat mondva nézett a kis Jézust tartó Mária-képre s beszélgetett vele. Ilyenkor szemei nagyok és beszédesek voltak.

Imádságának, főleg a zárdában, különös ereje is volt. Fivérei mondták róla életében: „Úgy tud imádkozni, hogy amit ő kér, mindig teljesül.”

Imádságos lelkületéből fakadt a zárdában nagy szeretete az egyházi zsolozsma iránt. Egyszer szó volt arról, miért végzik a nővérek csak a

kis zsolozsmát, nem a nagyot. „Szent alapítónk — mondotta ő — kieszközölte, hogy csak a kiszolozsmát végezzük, s mikor ellenvetéseket hoztak fel neki, azt felelte, hogy az ő leányai majd szeretettel pótolják a nagy zsolozsmát. Azért mikor a zsolozsmát végzem, mindig arra gondolok, hogy alapítónk számít rá, hogy szeretettel fogom végezni.” Így is végezte, még betegségében is, míg csak a gyengeség és előljárója szava ki nem vette kezéből a könyvet.

Ugyanebből az imádságos lelkületből fakadt mély összeszedettsége is: „A csendhallgatás idején teljesen át kell adni magunkat az Úrnak. Ez az az idő, amikor az ő óhaját közli a lélekkel. Ne akadályozzák meg őt szándékaiban. Minden fölösleges gondolatot ki kell zárni lelkünből, hogy semmi se zavarja ezt a titokzatos csendet. Hagyjuk az Úr Jézust szóhoz jutni!”

Az Eucharisztia tüzeiben.

Az eucharisztikus világkongresszust megnyitó beszédében mondotta a pápai legátus: „Kétségtelen, hogy a Krisztus által Egyházára hagyott hét szentség mindegyike a maga különös hangján, beleilleszkedve a szent összhangzatba, hirdeti minden keresztény számára azt a köteletséget, hogy törekedjék a tökéletességre és a szentségre. De ezt a „sancti estote”-t egyik szentség sem zengi olyan erővel, ugyanazzal a folytonossággal az évszázadokon át, az utolsó vacsora meghitt oltáriszentségi ünnepétől egészen a mi századunk méltóságteljes kongresszusáig: mert ez a szentség a Jézus Krisztussal, minden szentség mintaképé-

A kis Etus.

vel és forrásával való misztikus egyesülés, vagyis a legvalóságosabb egyesülés szentsége . . . Mindazt, ami közel kétezer év óta örömet és nemeslelkűséget hozott Isten országába, az erény, a szent igazságosság, a szüzi tisztaság, a bátor hit, a hősiek vértanúság virágait, az Oltáriszentség forrásának szent vize öntözte, a szeretet napjának melegében nyíltak ki, a szeretetében, amely ebben a szentségben, a szeretet szentségében éri el teremtő mindenhatóságának és megszentelő erejének tetőpontját.“

Mária Margit is az Oltáriszentség szeretetének sugaraiban nevelődött, őt is ugyancsak a pápai legátus szavai szerint „az eucharisztikus buzgóság vezette fel a szentség magaslatára“. Áhítata az Oltáriszentség iránt egészen rendkívüli s egyedülálló volt.

Mindenekelőtt meglepett az a mélységes hit, mely mondhatni, már nem is hitte, hanem szemlélte a szentségben jelenlévő Krisztust. Úgy beszélt, úgy érintkezett vele, mintha látná, hallaná, vele együtt járna s társalogna. Aki csak kissé jobban ismerte, annak ez a mélységes áhítat a szeretet szentségében rejlő Üdvözítő iránt azonnal feltűnt s Mária Margit egyik főjellemező vonását ismerte fel benne.

Érdről egyik rokonának mint legnagyobb örömét ujságolja: „Képzeld, csak egy fal választ el tőle.“ Aláhuzza, hogy csak egy fal; mert nagyobb boldogságot nem tudott elgondolni, mint hogy Jézus szobaszomszédja legyen. A szoba ugyanis, amelyben lakott, a kápolna tőszomszédságában volt. De nem elég neki azt csak rokonának

megírni, ugyanazzal az ujjongó örömmel hirdeti a thurnfeldi nővéreknek, mily boldog érzés fogja el, ha rá gondol, hogy egészen Jézus közelében van. Mások talán érdekes híreket, zárdai eseményeket vagy más ujságokat írtak volna; neki a legnagyobb öröm s a legfontosabb hír és ujság, hogy ő a szentségi Jézus közelében lakik.

Ez a gondolat annyira lelkének tulajdona, mintegy második énje, hogy már a világban ily szavak törnek elő lelkéből: „Jézusom, oly égő vágy fog el utánad sokszor, tabernákulumba zárt fogoly Királyom! Különösen este, mikor majdnem mindenütt egyedül, magadra vagy hagyva, valami ellenállhatatlan erő vonz hozzád. Ilyenkor egy tűz az egész lelkem s szívem és érzem, hogy saját Szívednek tüze ég bennem. Ha csak egyetlen mód volna rá, minden este ott térdelnék nálad a tabernákulum előtt, fejem az oltárlaphoz szorítva, vágyó tekintetem arra a kis sötét nyílásra tapasztva, mely a kulcs számára van készítve, mert hisz ezen a kis nyíláson át ugyanazt a levegőt szívom, mint te, azon a kis sötét nyíláson túl te vagy. Csak egy vékony kis ajtó választ el tőled. De te, Jézusom, tűzbe borítod a lelkem szereteted tűzével, és akkor az az akadály is eltűnik és eltűnik minden más is. Csak mi ketten vagyunk, te meg én.”

Azért tekinti egészen különös kegyelemnek, hogy egyik reggel szentáldozásnál két ostyát kapott. „Míntha valami tűz járt volna át, írja, a te szerelmednek lángoló, emésztő tüze.” Különös figyelmességnek tekinti Jézus részéről, hogy Thurnfeldből való megérkezésükkor Budapesten a Szent Gellért-hegyi sziklabarlangban szentségi áldásával

fogadta őket az Úr. Azért sétálgatott Thurnfeldben a templom fala mellett s ott végezte a lelki olvasást, hogy közel lehessen Jézushoz. Legnagyobb öröme volt, ha „Őt” nézhette, míg a pap a többieket áldoztatta.

Épp azért szerette mindazt, ami az istentiszteletre vonatkozott. Mint sekrestyés a zárdában nagy buzgósággal töltötte be hivatalát. Egyik nővértársát szeretettel figyelmeztette, hogy betegsége után most már térdelhetne a kápolnában a szentség előtt. Maga is térdelt, tekintet nélkül beteg lábára.

Ezt már mint gyermek megszokta.

„A templomban a Jézus Szíve-oltár elé térdeltünk, mondja volt tanítónője, már ahogy ő tudott, mikor már gépben volt a lába. Én rendszeren a dobogó közepére, ő a sarokra térdelt, gépes lábát így könnyebben elhelyezte. Mindig letérdelt, pedig mondtam, hogy állhat vagy le is ülhet, a Jézuska nem kívánja tőle a térdelést.”

Vágy és szeretet elválaszthatatlanok az élő hittől. A szentségi színek alatt értünk a földön lakó s magát feláldozó Istenben hinni, ezt a hitet átélni annyi, mint őt szeretni s egész szívvel utána vágnyi. Ez volt lélektani magyarázója annak az egészen kivételesen nagy váagnak és szeretetnek, mely Mária Margit szívében égett az Oltáriszentség iránt.

Utazás közben, ha templomot látott, megjegyezte: „Ott lakik Jézus.” Érden a kápolnának a folyosóra eső falára azon a helyen, ahol a fal túlsó oldalán a tabernákulum állott, kis szentségtartót rajzolt s gyermekded egyszerűséggel, öröm-

teli arccal figyelmeztette nővértársait, hogy ott túl Jézus van. Nővértársai még halála után is térdet hajtottak ezen a helyen.

„Pár nap múlva ebbe a tabernákulumba fog átköltözni az Úr Jézus”, mondotta a nagyheti póttabernákulumot kezében tartva. Elárasztotta kedvességekkel s hozzáfűzte: „Most körülveszem és betöltöm szeretetem melegével, s ha majd Ő jön, már nem lesz többé hideg és idegen.” Lelkiatyjától, nővértársától, aki kijáró nővér volt és a kápolnát gondozta, kérte, becézzék, simogassák az ő nevében a tabernákulum ajtaját, mert ő a szigorú klauzura miatt nem teheti. „De akkor is, tette hozzá, ha én már nem leszek.”

Mint ujonc beöltözése után két hónappal írja be naplójába a fohászt: „Jézusom, sokszor jobban vágyom, hogy tabernákulumod előtt leroskadva becézzelek, szeresselek, mint hogy az égben lábaidat valósággal átkarolhassam. Ott mindig szeretnek, imádnak; de a tabernákulumban — mennyit vagy egyedül, mennyit bántanak!”

Innét hő vágya a szentáldozás után. A nyári szünidőben még kint a világban, megfosztva az áldozás lehetőségétől, szomjazó lelke felkiált: „Iszonyú nehéz, kínos ez az öt heti megpróbáltatás! Jézusom, oly ritkán térsz be valóságban árva szívembe. Öt hete már. Még egy nap, s aztán újra minden reggel vágyó szívvel roskadhatok le előtted, s a te isteni Szíved mindennap valóságban betér az én szegény szívembe, hogy a leggazdagabbá és legerősebbé tegye az egész világon.”

„Ha késő délelőtti órákban érkeztünk meg, pl. Zsidópusztáról Eszékre utazva, mondja édes-

anyja, elmentünk a kapucinus atyákhoz és megkértük, áldoztassák meg Etust."

"Egyik vasárnap, írja volt osztályfőnöke, elárulta, hogy minden szentmisén résztvett, pedig hideg tél volt." — "Anya nem akart elengedni, mondotta, de tessék nézni, annyi meleg holmit szedtem magamra, csak hogy kifogása ne lehessen, és győztem!" — "De nemcsak egy vasárnap ment ez így, füzte hozzá osztályfőnöke, hanem minden vasár- és ünnepnap."

Az Oltáriszentség iránt lángoló szeretetének szikrája már a kis gyermek szívébe el volt hintve. Ebből a szikrából nőtt naggyá az az emésztő láng, mely szinte életét elperzselte. Oly forró vágy fog el, jegyzi fel naplójában, hogy ott a tabernákulum előtt haljak meg, mint szereteted égő áldozatja!"

Tanárnője megjegyzi, hogy valahányszor hét-köznap a 7 órai misén a plébániatemplomban jelen volt Nagybecskereken, mindannyiszor látta Etust, amint édesanyjával a misén résztvett és megáldozott. Feltűnt Etus nagy áhítata s leginkább azon csodálkozott, hogy fájós lábával hogy tud oly hosszú időn át térdelni. Még a legrosszabb időben sem mulasztotta el a szentmisét és szentáldozást. Sokáig szeretett időzni a templomban, s így megtörtént, hogy egy alkalommal a templomszolga nem vette észre s rázárta a kaput. Oly könnyű is volt Etusnak a templomban felejtetni magát, mikor „ilyenkor annyit, de annyit szeretnék mondani néked", mondotta Jézusnak.

Mily nehezére esett azért, mikor végső betegségében hónapokon át nem vehetett részt a szentmisében s nem látogathatta meg szívének

Szerelmesét a szeretet szentségében. De mikor egyszer a hó első péntekén egy nővér, aki őt betegségében gondozta, a kápolnából jövet mondotta: „Oly jól lehetett látni a szentostyát, oly szép volt!”, a már halálához közeledő Mária Margit sugárzó arccal s nagy nyomatékkal válaszolta: „Nemsokára még szebbet fogok látni!” Rajta is beteljesedett Aquinói Szent Tamás hő imádsága:

Jézus, most csak arcod fátylát láthatom,
Kérek, Uram, add meg, mire szomjazom:
Boldogan láthassam egykor színedet
És dicsőségedben dicsérhesselek!

Alacoque Szent Margit nyomdokain.

Isten gondviselésének útjai csodálatosak. Ma még nem látjuk, mit akar Isten holnap, s a ma változataiban emberi szemmel nem ismerjük fel a Gondviselés jövő titkait.

Igy készítette elő Isten már a rendalapítóban, Szalézi Szent Ferencben az útját annak a világot meghódítani hivatott tiszteletnek, melynek apostolává és hirnökévé Szalézi Szent Ferenc egyik leányát akarta kiválasztani, Alacoque Szent Margitot, s melynek világot boldogító folyama, úgy akarta, hogy a Vízitációból forrasszék és áradjon ki az Egyházba. A Vízitáció a Jézus Szíve-tisztelet forrása és bölcsője lett.

Nem véletlen, hogy a rend már címerében viselte a szív szimbolumát, és nem véletlen, hogy Szalézi Szent Ferenc lelkét is egészen gyengéd szeretet töltötte be az Üdvözítő Szíve iránt. Így

készítette elő a Gondviselés a Jézus Szíve-áhitat útjait.

Épp azért nem feltűnő dolog, hogy a jó Isten Mária Margit szívébe is már korán rendkívüli szeretetet ültetett bele az Úr Jézus szent személye iránt, mely kifejezetten a Jézus Szíve-tisztelet alakjában is testet öltött lelkében. Így készítette elő hivatását a Vizitációba.

Mint 19 éves fiatal leány, tökéletességi fogadalmát Jézus Szívének ajánlja: „Jézus szentséges Szíve, fogadom neked, hogy mindig azt teszem, ami neked jobban tetszik”. Ez a tettben megnyilatkozó Jézus Szíve-tisztelet, mely arra készítette, hogy egész életét szüzi szeretetben. Istennek szentelje s lassú vértanúságra ajánlja fel magát, az egyesülő szeretet lángjaiban is utat tört lelkében, mikor vágyai beteljesedésével a szerzetben már egészen Jézus közelében érezte magát. „Taníts meg szeretni Téged a te Szíved tüzével, hevével, szeretni a szerelem szent szenvedélyével, mert különben belehalok a vágyba szeretni téged”, írja 1928-ban Jézus Szíve-ünnepén Thurnfeldben, két hónappal beöltözése után. Tekintete nagy pártfogójára esik, Alacoque Szent Margitra, akinek nevét viselte, s így folytatja:

„Szent Margitnak azt mondtad, készítsen számodra lelkében mennyországot, ahol megpihenhetsz. Ő szent volt, tudott neked lelkében mennyországot készíteni. Jézusom, én is Margit vagyok, te adtad nekem ezt a nevet, de én csak nyomorult kis porszem vagyok, kiben csak az égő vágy van meg az életszentség után. De te mindent megtehetsz — ó add, hogy igazán Margit legyek,

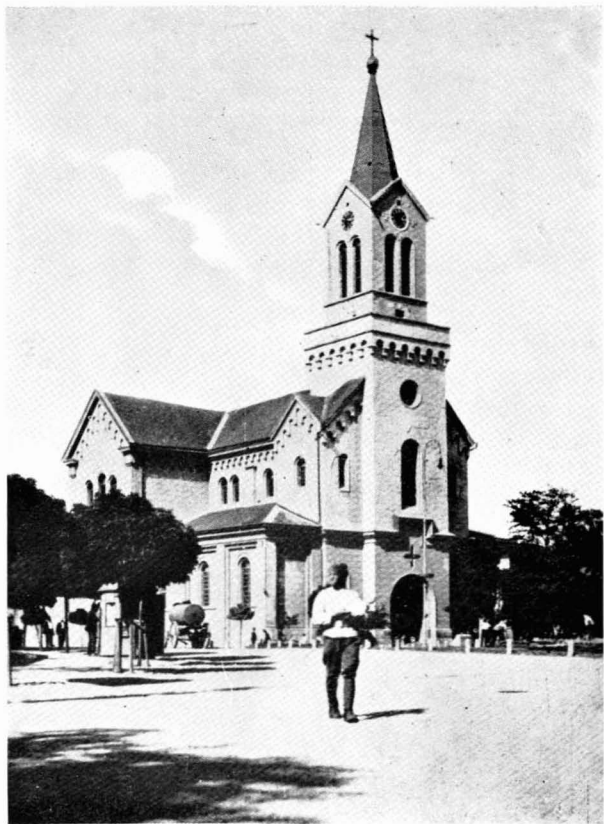
a te Margitod! Minden reggel, mikor szívembe térsz, a vágytól reszketve alázatosan kérlek, te készíts lelkemben magadnak mennyországot, ahol megpihenhetsz, én nem tudok, de te tudsz."

Betegségében édesanyjának, rokonainak írt leveleiben mintegy refrénszerűen hangzik ajkáról újból és újból: Mindent a Szent Szívre bízni, így a legjobb.

A Jézus Szíve-tisztelet igazi lelke s legbensőbb lényege a szeretet Jézus iránt. Mária Margit kimondhatatlanul szerette Jézust, ezért minden hozzá intézett fohásza, imája nála Jézus Szíve-tisztelet volt.

Megragadó gyengédséggel iparkodott Jézust a bűnösökért engesztelni. Ez a hő vágy különösen megható hangon szólalt meg lelkében 1928 adventjében Érdén, mikor első fogadalmi letételére készült: „Szeretném őt karjaimba szorítani, hogy megvédjem minden bánattól, szeretetem tüzével elborítani, hogy ne érezze az emberek hidegségét, hogy ne halljon mást, csak szívem heves dobogását, lelkem, ajkam halk szavát. Kérlek, Jézusom, nézz szemembe, sóhajt fel, lelkem mélyéig látsz. Azután csókkal zárom le szemedet, hogy ne láthass semmit a világból, ami neked fájna. Megyek szeretetet koldulni a szívekhez, hadd engedjék, hogy szeretetteddel, kegyelmeiddel, szellemeddel megszülethessél lelkükben."

Nem egyszer, mikor Krisztusról beszélt, kezébe temette arcát s hosszasan hallgatott, úgy elfogta a szeretet. Hangja olykor megcsuklott és egész valója mintegy megremegett a szeretet hevétől. Azért az ő szájában nem üres érzélem,

Nagybecskerek.

hanem igazság volt, ha felkiáltott: „Jézusom, én téged nagyon, végtelenül szeretlek! Ezt százszor, ezerszer elmondom dobogó szívvel, és mindig emésztőbb a vágyam utánad.”

Életében néha meglevenedett előtte az Úr Jézus képe s mintegy szavát vélte hallani bensejében. Különösen feltűnő volt az eset szerzetesi életének első éveiben, amikor fát kellett hordania s nagyon kifáradt. Ekkor Jézust látta, amint vele halad a folyosón és segít neki. Miért is ne? Hiszen élete egészen egybeforrt Jézus életével.

Már mint gyermek egy nagypénteki szentbeszéd után megsiratta „a szegény Jézuskát, akit a zsidók úgy megkínóztak”. — „Egyik húsvéti szünet után, mondja el volt tanítónője, kérdeztem, hogy telt el a szünet? Akkor mesélte Etus, hogy az esperes úr oly szépen beszélt a Jézuskáról, hogy ő még sírt is, és szomorúan mondotta, hogy ő úgy sajnálta a Jézuskát, oly kemény párnán feküdt s úgy szeretett volna puha kispárnát tenni a feje alá. Eltűnődtem, mert úgy láttam, hogy a gyerek érzi is, amit mond. Megkérdeztem, mit szeretne tenni? Mire ő nagyon komolyan és határozottan mondotta, hogy: a jövő évi nagypénteki Jézuska feje alá elviszem a babám kis tollpárnáját.” — „Maca néni, kérdezte karácsony táján többször a tanító nénitől, ha rosszak az emberek, most is fázik, didereg a Jézuska?”

Igy nevelte az Úr Jézus az ő választottját már gyermekkorában szeretetére.

Ezer változatban.

Szeretete kiáradásaiban, amint azok szívéből lángoló érzelmek és szavak alakjában kitörnek, lelke mindig más és más színezetet ölt magára. Majd Xavéri Szent Ferenc szeretetének lángolására, majd Alacoque Szent Margitra, majd a szeretet más hősére vagy hősnőjére emlékeztet — olyan, mint a tenger, melyet sohasem látunk egyforma öltözetben, soha egyforma színezetben. Mintha az összes szentek szeretetnyilatkozatait magába akarta volna foglalni, csokorba kötni, úgy hatnak ránk naplójának lapjai, melyek a szeretetről szólnak — bár azt is mondhatnók, hogy voltaképp minden lap csak a szeretetről beszél.

Xavéri Szent Ferenc gyönyörű szeretethimnuszához hasonló hangokat pendít meg, mikor írja: „Imádott Jézusom, szeretlek, nagyon, határtalanul s útalom a bűnt, félek, borzadok tőle, de nem azért, mert általa elvesztem a szép mennyországot, a boldog örökkévalóságot, hanem egyedül csak azért, mert azzal téged megszeméltálok, és neked fájdalmat okoznék. Szeretem a szenvedést, a keresztet, s kérlek könyörögve, nyujtsd a keserűség, fájdalom kelyhét s engedd, hogy fenéig kiürítsem, utolsó csöppig, érted . . . hogy irgalmas szeretetednek égő áldozata legyek, hogy irántad való szeretetembe haljak bele. S odaát sincs semmi vágyam, semmi boldogságot mást ne adj nekem, mint csak azt, hogy téged szeresselek.“

P. Doyle-val mondja ő is: „Nem tagadhatom, én szeretem az Úr Jézust, szenvedélyesen, szí-

vem minden idegszálával szeretem. Olyan barát nincs más, mint ő, nincs senki, akit melléje lehetne állítani, mert csak egy Jézus van az egész hatalmas mindenségben, csak egy az ég végtelenségében. És ez a szelíd, szerető barát az én Jézusom. Nincs benne semmi, ami nem volna érettem, ő egészen az enyém. Isteni természetének minden idegszála irántam való szeretettől rezeg; Szívének minden dobbanása irántam való benső szeretetének hangos kifejezése. Körém fonja isteni karját, keblére von, végtelen gyönyörűséggel fölém hajol, gyermeke fölé; mert én egészen az övé vagyok, és ő egészen az enyém."

Majd ismét Szent Bernát „Jesu dulcis memoria” gyengéd, bensőséges szeretethimnuszának dallama csendül meg szavaiban: „Jézusom, téged szeretni . . . van-e ennél nagyobb boldogság az egész nagy mindenségben! Ha imádkozom azokért, akiket szeretek, az egész emberiségért, nem tudok jobbat, többet, nagyobbbat kérni nekik, mint csak azt: add nekik kegyelmedet, hogy szeressenek téged, hisz evvel bírják a legnagyobb boldogságot, kincset.” Majd folytatva szeretetének benső kiáradását, szavaiban egyszerre egybeforranak Szent Pál szeretethimnuszának, Loyolai Szent Ignác Suscipe-jének, az Énekek énekének és az Imitatio Christi-nek akkordjai, amikor így ír: „Jézusom, nyílegyenesen akarok az életszentségre törekedni; s oda leggyorsabban a szeretet szárnyain juthatok el! A szeretet eléget, fölemészt minden akadályt, mely tőled elválaszt. A szeretet tüze magával ragad s lánggra lobbantja minden lélekben a te szerelmedet. A szeretet világít az

úton, mely hozzád vezet. Igen, Jézusom, csakis a szeretet útján akarlak követni, mint a szeretet égő áldozata. Ó add, Jézusom, azt az egy kegyelmet, hogy a te szereteted töltse be egész életemet s szeretetből haljak meg." Ennél szebbet nem írhatott volna azon a napon, május 15-én, mely egykor majd temetése napja lesz.

Mikor már felvette a szerzetesi ruhát és Alacoque Szent Margit nevét kapta, de szeretetét is örökölte, az ő ruhájában jelenik meg szeretete is. Jézus Szíve-ünnepén írja: „Ó Jézusom, mennyit vagy egyedül, mennyit bánatnak! Ezt szeretném veled elfelejtetni, de ehhez a te Szíveddel kellene szeretnem téged. Tehetetlenségemben csak forrón ezt tudom súgni: Taníts meg szeretni téged, ó taníts meg szeretni téged . . . szeretni a te Szíved tüzével, hevével, szeretni a szerelem szent szenvedélyével. Ó, taníts meg szeretni téged, mert különben belehalok a vágyba szeretni téged.”

Mária Magdolnával csak Jézust látja egyedül, csak Jézust követi. Nem áll meg a szenteknél sem, nem nézi az angyalokat, tekintete csak Jézust keresi egyedül. „Beöltözésem előtt kérdezte tőlem lelkiatyám, melyik szentet veszem példaképnek, kinek élete buzdít? Mintegy álomból ocsúdva eszméltem föl . . . Jézusom, az utolsó három évben csak te voltál egyedül, akit magam előtt láttam, akinek élete vonzott ellenállhatatlan erővel, s aki mindenben mindenem vagy. Szinte észrevétlenül vontál így magadhoz. Lelkiatyám, látva álmélgodásomat, mosolyogva tette hozzá: Ugye az Úr Jézus után megy? S ez a pár szó

most utolsó lelkigyakorlatom alatt annyiszor eszembe jutott. Igen, Jézusom, én utánad megyek . . . utánad megyek, mint a kis pillangó az égő fény után, ellenállhatatlan erőből hajtva, s bár tudja, hogy bele kell vesznie, el kell égnie a lángokban, mégsem tehet másképp, hisz nem ötle függ — neki nincs akarata, nincs ereje, a csodálatos tűz mágneses ereje uralkodik rajta teljesen.”

De egész teljességében csak a Szűzanya érzelmeivel tudja kifejezni azt, ami lelkében van.

„Égi Szűzanyám, ma reggel a szentáldozásban neked adtam őt ajándéku! szeptőlétlen fogantatásod ünnepe. Mikor az Úr Jézus isteni Szíve összedobbant az én szegény kis szívem dobbanásával, ez a dobbanás neked szólt, Szűzanyám, téged üdvözölt. Anyám, a te kezeidbe fektettem egészen lelkemet, életemet. Megújítottam fogadalmaimat. Drága jó Anyám, esd ki számomra a kegyelmet, hogy halálomig hűséges maradjak hozzád. Eszközöld ki számomra a végső állhatosság kegyelmét. Inkább haljak meg ezerszer, mint hogy egy pillanatra is hűtlen legyek.”

Majd hozzáfűzi: „Anyám, te a Szeptőlétlen Fogantatás vagy, hozzád a bűnnek árnyéka sem fért; ha látod, hogy a kísértés ostromol, állj melletttem védve, oltalmazva. Hisz a te tulajdonod vagyok, neked adtam magam rabszolga gyanánt örökre, visszavonhatatlanul s mindent csak általad, veled, benned és érted akarok tenni. Anyám, segíts, hogy egészen az édes Jézusé legyek általad, minden fönntartás nélkül; hogy mint az égő szeretetnek kis rabszolga éljek és haljak meg.”

A Szűzanya kis szolgálója.

Szűz Mária tisztelete általában lelki életnek egyik rúgója. Minden fogadalmát elsősorban az ő kezei által ajánlja fel Istennek. Főleg a Szepőlötelen Fogantatást tiszteli nagyon. Amikor csak megroskad, mindannyiszor határtalan bizalommal a Szűzanyára tekint, „hiszen ő féltékenyen őrzi az Úr Jézus kis aráit“.

Kis Szent Terézhez is így imádkozik: „Ha te kéred a Szent Szűz közbenjárását, kinek kiválasztott kis virága vagy, ki reád mosolygott életed reggelén, akkor ő biztosan megtesz mindent. Márpedig ő mindent elérhet szent Fiánál, amit akar, hisz az Úr Jézus semmit sem tagadhat meg tőle.“

1925 december 8-án egész lelkét, mindenét Szűz Mária kezébe teszi le: „Boldogságos Szűz, a te kezeidbe fektetem egészen lelkemet mély alázattal, ajándék gyanánt; s kérlek, Szűzanyám, fektesd bele a Szent Szívbe.“

A következő év március 25-én már így szól: „Szűzanyám, neked adom magamat egészen rabszolga gyanánt, tégy s rendelkezéssel velem tetzésed szerint, hogy általad az övé legyek minden főntartás nélkül.“

Mária-tisztelete azonban Jézus utáni gyógyásával együtt 1928 ádventjében éri el tetőpontját. Így imádkozik: „A Szent Szűz által ostromollak ma, imádott Jézusom, hogy küldj, adj mindent, de mindent, ami hozzád közelebb visz és végy el mindent, ami tőled távol tarthat vagy elszakíthat... Anyám, nagyon szeretem Öt...“

mérhetetlenül vágyom eljövetele után." Erről a vágyról azonban, melyet egészen a Szűzanya ádvénti vágyával egyesít, egy későbbi fejezetben fogunk bővebben szólni.

Tetterős szeretet.

Krisztus szeretete egyenes úton Isten szeretetéhez vezet. Hiszen Krisztus maga is Isten, emberi szívében pedig „az istenség egész teljessége lakozik”. „Aki engem lát, mondja Ő maga, látja az Atyát is” (Ján. 14, 9.) és „ha valaki engem szeret, Atyám is szeretni fogja őt és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála”. (Ján. 14, 23.)

Szeretete Isten iránt tetterős volt. Elsősorban abban nyilvánult meg, hogy Istennek még legkisebb megbántását is a legnagyobb gonddal kerülte. Egyik lelkigyakorlata végén a nagybecskereki apácák templomának sekrestyéjében mintegy köszönetként a lelkigyakorlatért, de azért is, mert az isteni szeretet már nem fért el szívében, odalépett lelkiatyjához, megragadta kezét és leírhatatlan arckifejezéssel mondotta: „Soha többé nem akarok bocsánatos bűnt elkövetni.”

De nemcsak hogy bűnt nem akart elkövetni, hanem még a legkisebb hibát vagy szándékos tökéletlenséget vagy tudatos szabálysértést sem, semmit sem, amiről tudta, hogy Istennek akár a legkisebb fokban is visszatetsző, mégha nem is tiltja bűn terhe alatt. Sőt nem is az vezérelte leginkább cselekedeteiben, hogy Istent meg ne

bánts, hanem az, hogy neki minél nagyobb örömet szerezzen. Ezért tette le hősies fogadalmát a tökéletesebbre, ezért ajánlotta fel életét a szerzetesi hivatásban. Beöltözése napján írja naplójába: „Irgalmas szeretetednek leszek kis égő áldozata, vértanúja”, s ezt megtartotta élete végéig.

1932 május 16-án, pünkösd hétfőjén, örök fogadalmának napján csak ezt a két szót írta le: „En Istenem, én mindenem!” Akkor talán már többet nem is tudott volna írni. Ez a két szó mindent magába foglal. A három év alatt, mely első fogadalmától örök fogadalmáig eltelt, valóban Isten lett a mindene s örök fogadalmának napján még jobban mindene lett. Ezt már csak egy évre rá halála koronázhatta meg.

Pár nappal halála előtt egy házinővér tekintett a beteg szobájába s látta, amint a feszületet maga felé fordítva s leírhatatlan arckifejezéssel sutogta: „Szeretlek!”

Szeretete Isten iránt az ő akaratával való tökéletes megegyezésben nyilvánult meg. Betegségében Kis Sz. Terézzel együtt Jézus kis labdájának gondolta magát, mellyel játszik, tesz, amit akar. „Úgy érzem magam, mint a labda, mondotta, majd fent vagyok, majd lent.” Mikor még a világban úgy látta, hogy hő vágya a zárdaí élet után nem valósulhat meg, szentáldozás után ezek az érzelmek töltik be szívét: „Ilyenkor, mondja, eltűnik minden marcangoló félelem, hogy esetleg nem lehetek kármelita, hanem kint hagysz a világ viharaiban. Hiszen mindegy; keresztedhez símulva, a világ legtombolóbb viharaiban is egye-

dül csak téged látlak, egyedül csak neked élek, minden eltunik körülöttünk; egyedül csak mi ketten vagyunk. Te a kereszten, én a kereszt alatt. Mindíg föl nézek s Te le, a szemembe. Tekintetedből tűz pattan lelkembe. S ez a tűz nem fog kialudni soha; hisz égő tekinteted mindíg az enyémbe merülhet. Soha, soha máshová nem nézek, csak föl, a te két szemedbe. Így oly könnyű az élet vértanúsága. Így oly nagy boldogság szenvedni s oly erős a kívánság minél többet szenvedni, hogy emésztő szomjúságodat enyhítsem."

Így tanított másokat is. Mikor még jelölt volt Thurnfeldben, egy társnőjét, akit egészségi állapota miatt hazaküldtek, így vigasztalta: „Nem az a célunk, hogy zárdában éljünk, hanem hogy eljussunk a mennyországba. A zárda csak egyik út oda. Egy dolgot adott nekünk a jó Isten, ami a miénk: akaratunkat. Ezt adhatjuk neki és akkor mindent neki adtunk. Adja neki oda akaratát s akkor az övé lesz egészen odakint is a világban.“

Loyolai Szent Ignác.

Loyolai Szent Ignácot mint az isteni akarat szentjét és dicsőségének lánglelkű harcosát egészen különösen szerette és tisztelte, mikor még a világban volt. Minden fogadalmát az ő kezei által ajánlotta fel Jézus Szívének. Magyarázatként 1925 július 31-én ezeket veti papírra: „Loyolai Szent Ignác ünnepe van ma. Őt választottam égi lelki vezetőmnek, atyámnak. Mikor lelkem a legnagyobb, kínos viharok közt hanykoló-

dott, ő segített, ő vezetett, ő könyörgött értem a Szeplőtelen Szent Szűzzel együtt, nehogy elvessek. A Szent Szűzzel együtt ő esdette ki számomra, Jézusom, a te szent Szíved végzetetlen kegyelmeit s hogy az ő Társaságának egyik fiát adtad lelkem vezetőjéül.“

Felajánlása lelki vértanúságra szintén ez év július 31-ével kezdődik: „Édes Jézusom, úgy ég szívemben, lelkemben a vágy, hogy a mai napon valamit adhassak neked s valahogy megmutassam, hogy igazán szeretlek. Imádoztam Üdvözítőm, térdre borulok. Lelkem, szívem minden dobbanásával ott van nálad a tabernákulum előtt. Ott, Rómában Loyolai Szent Ignác sírjánál. S megújítom fogadalmaimat és kérek esdve, fogadd az én nyomorult kis életemet. Engedd, hogy egészen, visszavonhatatlanul a tied legyek, hogy mindennek és mindenkinek meghaljak, csak neked éljek úgy, ahogy te akarod s kívánod. Engedd, hogy egészen fölemésztődjek irántad való forró, lángoló szerelmemben. Engedd, hogy életem lassú vértanúság legyen engesztelésül szent Szívednek azért a sok-sok fájdalomért, melyet az emberek hálátlansága okoz s hogy az ő szívük is visszatérjen hozzád.“

A Suscipe nagy imádkozója ünnepén szebb imádságot, felajánlást nem is mondhatott volna, mely hű visszhangja Szent Ignác nagy lelkének. De amint Szent Ignác szeretete elsősorban tetteben nyilvánult meg, úgy hű követője, Mária Margit is tetteiben akarja megmutatni szeretetét.

Azért folytatja: „Engedd meg, hogy e napon négy égő piros rózsát ajánljak fel neked sze-

relmem jeléül: az akarat vértanúságát, hogy minden kívánságomat alárendelem a te szent Szíved akaratának teljesen és a szeretet s igazság határain belül mindenkinek. Az elfojtott önszeretet vértanúságát, hogy legyőzzem a kicsinyes érzékenykedés kísértéseit s bármit szívesen eltűrök a jóért és érted, Jézusom. A fegyelmezettség vértanúságát, hogy búban és örömben mindent egyaránt hálával fogadok a te szent kezedből, Üdvözítöm. Az áldozatos szeretet vértanúságát, hogy minden nehézségemben a kegyelem irányít s nem a természetem.”

Imáját, felajánlását így fejezi be: „Szent Ignác, esdj le számomra szent tüzet, a tiédhez hasonlót!”

A kakukkmadár.

Egészen különös szerepet játszik Mária Margit életében a kakukkmadár. Sokszor hallotta hangját az érdi zárda kertjében, mikor első fogadalma előtt lelkigyakorlatokat végzett. Megtetszett neki, hogy a madár mindig ugyanazt kiáltja. Gyermekded lelkületével ezt a figyelmeztetést vélte benne hallani, hogy neki is mindig ugyanazt a szeretetet kell tanúsítania az Úr Jézus iránt, minden pillanatban új meg új, de mindig egyforma igennel kell szent akaratát elfogadnia. Azután már szokássá lett, hogy köszöntésül a kakukkmadár hangját utánozta, akkor is, ha a kertben a kápolna vagy főnöknője ablaka alatt elhaladt. Még élete utolsó reggelén is halk hangon ezzel a szóval üdvözölte főnöknőjét, hogy neki örömet szerezzen.

A jó Isten egy kedves epizóddal akarta nyilvánvalóvá tenni, hogy Mária Margit gyermekded lelkülete szent akarata elfogadásában kedves volt előtte.

Egy thurnfeldi nővér betegen feküdt a szanatóriumban. Mindíg a szabadban kellett feküdnie s így csak akkor volt miséje, ha azt a betegek részére a szabadban tartották. Ismerte Mária Margit életét s a kakukkmadár szerepe megtetszett neki.

Megtörtént, hogy épp Ūrnapkor semmi kilátás sem volt arra, hogy a szentmisét a szabadban lehessen mondani, mert egész éjjel, sőt még reggel is csak úgy szakadt az eső.

„Ma lehetetlen misét mondani a szabadban“, mondotta az ápolónővér.

„En pedig mégis akarok ma misét hallgatni“, válaszol a beteg és bizalommal az akkor már halott Mária Margithoz fordult.

S íme, rövid idő múlva a felhők oszladozni kezdtek, a nap kisütött és az ápolónővér futva jött jelenteni a betegnek:

„Tehát önért mégis misének kell lenni ma a szabadban!“

Elég sokáig tartott, míg mindent elrendeztek s így a napnak volt ideje a nedves földet kissé felszárítani. Mise alatt a beteg állandóan hallotta a kakukk hangját. Mise után a pap hozzá lépett s mosolyogva megjegyezte:

„Nem hallotta, hogy kiáltott a madár az egész mise alatt?“

A kereszt próbája.

Voltak, akik úgy vélekedtek, hogy Mária Margit életéből hiányzott a kereszt: vidám kedélye átsegítette a nehézségeken, mondták, főnöknőjének szeretete könnyűvé tette neki az életet, még a betegséget és a halált is. De ez a fel fogás nem helytálló.

Már maga az a tény, hogy gyermekkorától fogva gyenge egészségű volt, több súlyos betegségen ment keresztül, hogy fájós lába állandóan akadályozta és súlyként nehezedett életére, mutatja, hogy Isten neki több keresztet szánt, mint sok más embernek. Mint gyermek hosszú hónapokat töltött az ágyban. Onnét nézte pajtásai vidám játékát, hallotta kacagásukat. Tíz hónapig nyujtott lábbal kellett feküdnie, további négy hónapban át pedig gipszben volt a lába. Egész betegsége hét évig tartott. Lába a csípőben merev maradt mindenkorra. Eleinte nagy fájdalmai voltak.

De nem a kereszt a fő, hanem az, hogy hogyan viseli azt az ember. Etus gyermekéveiben még nem értette talán a kereszt jelentőségét, türelme talán nem volt még egészen öntudatos, de csírában magában rejtette már akkor azt, ami később oly szépen kivirágzott végső betegségében.

Csodálatosan türelmes volt már mint gyermek. Bár 3 kg-os homokzsák húzta kifeszített beteg lábát, mégsem panaszkodott, sőt kézimunkázott, varrogatott és a negyedik elemi osztályt ágyban végezte, ágyban vizsgázott is szép eredménnyel. Mikor kitavaszkodott és a gyermekkacaj-

tól hangos lett az utca, Etus arcán nem mutatkozott bánkódás vagy szomorúság, hanem mosolygósan nézte a játszó gyermekereget. Kérte édesanyját s az kinyitotta az ablakot.

Édesatyjának halála 1915-ben szintén erős gondokba sodorta a családot és Etus ezekben is résztvett. Megkönnyítette édesanyjának a munkát, mert segített a háztartásban. S amikor a házban nem volt segítség és édesanyja a sok munka miatt elkedvetlenedett, jókedvvel felvidította. „Nézd, mamusi, mondotta végignézve a sok mosatlan edényen, milyen jó nekünk, hogy ennyi edényünk van! Hány embernek nincs ennyi edénye.”

Mit nem jelent a leánynak a szép ruha! Etusnak a szegénység hatásait is éreznie kellett. Bár állásához illően öltözködött, mégsem volt mód arra, hogy nagyon szép ruhákat vegyenek neki. De ez nem is bántotta, különösen nem akkor, mikor magát már a tökéletesebb életre szánta el. Ami azonban a szokottnál lejjebb van, azt még az erényes ember is érzi, s ha már nem érzi, hanem boldog benne, akkor a szentség útján jár.

Zárdába lépése előtt pár hónappal lelkipásztora megsajnálta, hogy rossz a télikabátja. „A jó Isten csak a lelket nézi, válaszolta Etus. Aztán nyáron végre teljesedik forró kívánságom és zárdába vonulok. Ott pedig az Úr Jézus nem a divatos ruhát, hanem a tiszta lelket várja.”

Hogy Mária Margitnak a zárdában is voltak keresztjei, azt másképp elképzelni sem lehet. A német nyelvnek akkor még csekély tudásával egészen idegen környezetbe lett áthelyez-

ve. Az akklimatizációnak, a megszokásnak minden erény és szeretet mellett is a természetnek nehezebb kellett esnie. Hogy voltak keresztjei s ezek néha élesebb fájdalommal is vágtak bele gyenge vállába, azt szavai sejtetik, melyeket naplójába írt a mosolygós kereszthordozásról.

Egészsége egész szerzetesi életén át igen gyenge volt. Ezt levelei is elárulják, de mindig vidáman, tréfásan szól egészségi állapotáról. Feje egyszer tele volt ekcémával. Egy nővértársa volt megbízva ápolásával. Benzinnel kellett fejét mosni s elképzelhető, mennyire égette ez a sebeket. De ő mint egy báránka tartotta fejét s egy arcizma sem rándult meg, mintha csak vízzel mosták volna fejét.

Lábán a cipőt merev lába miatt mindig másnak kellett befűznie. „Engem ért az öröm, mondja egyik társnője, hogy beteg lábán a cipőt reggelenként befűzhettem. Oly gyermekded egyszerűséggel engedte ezt meg. Látszott rajta, tudja, hogy Jézusnak teszem, és azért örült neki. Sokszor két kis kezébe vette kezemet és édes, meleg tekintettel oly benső köszöneteket tudott mondani.”

Belső próbák.

Nem hiányzott azonban életéből a belső keresztetek és megpróbáltatások sem, bár zárdai életében, sok más szent példájára, élete végén már állandó derűs békének örvendett, mint aki Isten szeretetének birtokában van.

A hivatásáért kifejtett küzdelem maga is

nagy lelki megpróbáltatás volt. A hivatás vágya ugyanazzal az élénkséggel tört elő lelkéből, mely általában lelki életét, főleg szeretetét Jézus iránt jellemzi. 1925 szept. 29-én így imádkozik: „Liziói Kis Szent Teréz, holnap van halálad évfordulója. Holnap van huszonnyolc éve, hogy a királyi Sas lecsapott s elvitte kis áldozatát az örök szeretet honába. S holnap ünnepel az egész küzdő Anyaszentegyház először e napon mint szentet. Holnap fejezem be én is a novénát, melyet közbenjárásodban bízva kezdtem el. Kis Szent Teréz, holnap, ó holnap hullass kegyelmi rózsasötét a földre! Te tudod, hogy kármelita szeretnék lenni, hisz már itt kint a világban elfogadtál ujoncodnak s az én szeretett kis mesternőm lettél.”

Ennek a hő váagnak nagy külső akadályja volt: beteg lába, gyenge egészsége. Az ügy kilátástalannak látszott. De bizalma nagy. Azért Kis Szent Teréztől csodát kér. „Jusson eszedbe, így folytatja hozzá imáját, az a forró vágy, amellyel a szent Kármel foglya óhajtottál lenni, az a kín, mikor visszautasítottak a világba, s utána az a véghetetlen kegyelem s boldogság, mikor már 15 éves korodban az Úr Jézus boldogító rabságába kerültél. S jusson eszedbe a mérhetetlen boldogság, mikor az imádott Jegyes eljött, hogy két erős karjába vegye kis aráját, irgalmas szeretetének tüzeiben fölemésztődött áldozatát s föl vitt téged oda, ahol örökké láthatod, imádhatsz a szentekkel egyetemben és szeretheted vég nélkül, örökké. És ha mindezt végiggondoltad, ak-

Etus a zárdábalépés előtt.

kor vess egy pillantást rám, s akkor biztos, egész biztos vagyok, hogy megteszel mindent értem . . .”

Erre kéri kis mesternőjét, egyesítse kérését a szentek könyörgésével és ajánlja fel azokat a Szent Szívnek a Bold. Szűz és Szent József kezei által, hogy különös tekintettel P. Colombiére érdemeire, gyógyítsa meg lábát. „Kérjétek az Úr Jézust, ne nézze az én érdemteleniségemet, hanem csak P. Colombiére érdemeit s az ő kedvéért tegye meg azt a csodát, hogy őt boldoggá avatassák.” „Hullass kegyelmi rózsasötét holnap a földre, így fejezi be imáját Kis Szent Terézhez, hogy egyetlenegy szív se csalódjék nagylelkűségben. Úgy legyen! Amen.”

De a csoda nem következett be. Etus csalódottan távozott a becskerekai zárda kis kápolnájából. Kis Szent Teréz nem hallgatta meg úgy, ahogy ő elgondolta. „Fájt nagyon a csalódás”, írja. De hirtelen más lelki kín gyötri: Nem véte-e merész bizalma által? „Szívembe ütött hirtelen a kérdés? Kell? s miért kell? Mert te akarod? és éppen most? Hát ki vagy te, hogy akarni merészelsz? Hát szabad, hogy ennyire fájjon neked az, ami az Úr Jézus akarata?” Rémülettől dobbant meg kis szíve, hátha megbántotta az Úr Jézust. De Kis Szent Teréz megvigasztalta a gondolattal, hogy a kis gyermek hányszor nyújtja ki kezét vágyakozva még az elérhetetlen csillagok után is, de ezzel nem szomorítja meg édesatyját, ha utána nem dacoskodik. „Menj, öleld magadhoz forró szeretettel a keresztet, írja, s vele együtt az isteni akaratot, meglásd, az Úr Jézus oly meleg szeretettel, oly szelíd elnézéssel néz majd le

rád, hisz ő tudja legjobban, mily gyarló, nyomorult, gyöngé kis gyermek vagy lélekben. Te csak simulj erősen akaratoddal az övéhez és egyesülj vele úgy, hogy a tiéd teljesen megsemmisüljön, és bízd magad odaadással egészen az ő akaratára.”

Etus meghozta az áldozatot, akarata megnyugodott Isten akaratában, de a vágy szívében nem halt meg s a teljesületlen vágy mindig fájdalommal, szenvedéssel jár. Minden esküvő égi Jegyesére figyelmezteti, akinek ölelő karjai közé vágyik: „Szentáldozás után mindig ott ég még egy kérés ajkamon és nem tudom kimondani, csak ezt: Jézusom, ahogy te akarod, úgy legyen. De te, ki belátsz a szívek mélyébe, te tudod azt, mily gyámoltalanul, segílyt kérve mondom: ahogy te akarod, úgy legyen. Nem kell mondanom, te tudod, mily iszonyú kínokban vergődik úgyszólván állandóan szívem itt kint a hideg világban, mily lázas szomjúsággal vágyom, hogy egyedül csak a tied legyenek.”

A világ kísért.

Most azonban más lelki próba kezdődött. Etus nem nyilatkozik róla részletesebben, de sejtjük, hogy valamiképp neki is még egyszer, utoljára meg kellett küzdeni a szív érzelmeivel, melyek őt, ha nem is a világba sodorni, de mégis az Istennel való együttlét osztatlan boldogságától vissza akarták tartani.

1926 áprilisában írja: „December 8-a óta annyi, de annyi mindenem mentem át. Te tudod,

Jézusom, te látod, hogy a gonoszlélek minden dühével reám támadt, hogy lerontson. December 8-a óta érzem igazán az élet vértanúságát. Nincs az a mód és nincs az az oldal, melyről meg ne támadott volna. Lelkem, szívem békés nyugalmat, mely csak a te forró szerelmedet ismerte és csordulig volt tele vele, azt a nyugalmat is a legkeserűbb kínná és harccá változtatta. És te, Jézusom, csendben nézed, hagyod, hogy mindez megtörténjék. Nézed, fájdalmasan nézed, hogy milyen nagyon nyomorult vagyok, hogy milyen sokszor győz a gyengeség. Ez az, ami majdnem elviselhetlenné teszi a kint számomra."

De azért mégis érzi, hogy Jézus ott honol lelkében, nem hagyta el őt, csak elrejtőzött s nem érezteti vele jelenlétének édességét. Ez a tudat tartja fenn, ez ad neki erőt, hogy össze ne roskadjon. Aldozatos szeretetének hősieles vonása nyilvánul meg, amikor a szavakat írja: „Jézusom, könyörgök lelkem egész erejével, ne a kínoktól, ne a kísértésektől szabadíts meg, hanem egyedül gyengeségemtől. Jézusom, ne engedj gyengének lennem, ne engedd, hogy téged megbántsalak, ne engedd, hogy még én is fájdalmat okozzak neked."

A világ szeretete elől legjobban az alázat által vél elrejtőzhetni: „Tégy oly nagyon kicsinynyé, mondja, hogy senki ebben a világban észre ne vegyen s csak egyedül a te számodra létezzem."

De az alázat által véli Jézus tekintetét is ismét magára vonhatni: „Gyermek, tehetetlen, gyenge, kicsi gyermek vagyok, aki egyetlenegy

lépést sem tud tenni előre egyedül, mert oly kicsi, tehetetlen, gyenge, hogy mindjárt megbotlik. Ó Jézusom, gondoldj, kérlek, mindig arra, ha reám tekintesz: Te a kicsinyeket nagyon szereted."

De a próba még mindig nem szűnt meg. A harcot győzedelmesen megállta, a kísértést visszavetette de utána, mintha valami nagy lelki fáradság és szárazság vett volna erőt rajta. „Olyan egyedül vagyok pár hét óta, írja. A nagy lelki viharok után valami bénító fáradság tart fogva. S az utolsó szikra is, melynek melegét a legerősebb viharok közt is éreztem, mintha kialudt volna."

„Jézusom, te alszol?"

kérdi. „Oly kínzó félelem szorítja össze szívemet; nem érzem szent Szíved dobogását az enyémen, nem érzem tüzét, melegét, fényét. Úgy fázom ebben a sötétségben, úgy félek, úgy vágyom utánad s nem merlek hívni, nehogy felköltselek!" De ebben is megható gyermekdedséggel Jézus szeretetének bizonyítékát látja: „Hisz te pihensz, fáradt vagy, alszol s hogy épp az én nyomorúságos hajlékomat választottad nyugvóhelyül, ez is csak azt bizonyítja, hogy mennyire szeretsz."

Majd a kereszt szeretetének áldozati lángja lobban fel szívében, mikor így folytatja: „Szeretlek s a tied vagyok akkor is, ha a kereszt, melyet te nyújtasz, oly nehéz is, hogy a földre sujt. Hisz minél nehezebb, annál közelebb jutok vele egyetlen céломhoz, hozzád. Jézusom, törj össze,

zúzz össze, egészen, csak a lelkem ne engedd megroppanni soha, egy pillanatra sem!"

Ennek az áldozatos szeretetnek kifolyása volt, hogy e próbák után egy hónapra — talán még meg sem szüntek a belső próbák — örökre letette tökéletességi fogadalmát. Ez a tény bizonyítja legjobban, hogy a viharban sem tört meg bátorsága s lelki ereje, hanem megizmosodott s nagyobb dolgok véghezvitelére érlelődött meg.

A legkeményebb próba.

A belső próbák nem voltak képesek lelkéből kiölni a tökéletesebb élet, a zárda utáni vágyat. Megtisztulva, megerősödve a lelki kohóban, a próbák fürdőjében, acélosabb erővel újból neki lendült, hogy felvételét valamely szerzetesi közösségbe kiharcolja. Tekintettel egészségére lelkiatyja olyan zárdát ajánlott, melynek külső életmódja nem rendkívüli, nem követel annyi testi sanyargatást, mint p. o. a Kármel. Lelkiatyja a budapesti angolkisasszonyokhoz irányította Etust.

Itt várt rá a legkeményebb próba. Teli reménnyel, lelkendezve utazott fel Pestre és mutatkozott be az angolkisasszonyok főnöknőjénél. Ez nagy szeretettel fogadta s később megvallootta Etus lelkiatyjának, hogy lelkülete, megjelelése, Istenbe merült lényé, átszellemült arca mily benyomást tettek rá. De az orvos nem javasolta felvételét. „Ezzel az egészséggel pár hónap alatt kidől”, volt az Etusra nézve annyira le-sújtó prognózis.

„Sokat, nagyon sokat szenvedtem e pár hét alatt“, írja 1926 november 13-án, Pestről való hazautazása után. Jézusom, te láttad, hogy a lelkem készségesen karolta át ezt az újabb keresztet, melyet nyújtottál, de a test erőtlen, szívem majdnem elviselhetetlenül fájt. Kicsiny feszületemet folyton ajkamhoz szorítva ismételtettem: Szeretlek, Jézusom! Örökre neked adom magam, egyedül csak a te akaratod teljesüljön mindig.“

Ezekre a próbákra visszatekintve válaszolhatott később mint tapasztalt mesternő fiatalabb jelölttársának Thurnfeldben, mikor ez így panaszkodott neki: „Az a borzasztó, hogy egészen hidegnek érzem a szívem Isten iránt, olyan, mint ha már nem is szeretném.“ „Az nem baj, felelte Mária Margit, hacsak tudja, hogy szereti. Volt idő, mikor én is úgy éreztem és azon aggódtam, hogy már nem szeretem őt. De én azt mondtam neki: Szeretlek, én tudom, hogy szeretlek.“

Végső betegségében testi fájdalmai főleg az utolsó hetekben olykor elviselhetetlenek voltak. De mindig egyformán vidám, nyájas, sőt tréfás is volt. Ha fájdalmai túl nagyok voltak, kis enyhülésért esedezett, de teljes megadással. „Ha látnád, mily vidám vagyok!“, írja betegágyáról édesanyjának, s ennek kulcsa az volt, hogy: „Ezt is, ezt is őértel!“ ismételtette és szórta égi Jegyese elé az áldozat piros rózsáit. Utolsó napjai nagyon tele voltak szenvedéssel. Halála napjának reggelén iszonyú kínok vettek erőt rajta, úgyhogy felsóhajtott: „Embertelen kínokat állok ki!“ De ezt is elfogadta Isten kezéből, mint mindent.

„A betegség, mondja Schrijvers, a szentség próbaköve. Lelkek, akik komolyan erényeseknek látszottak s akik pontosságukkal és rendszeretükkel épülésére szolgáltak másoknak, betegség idején gyakran hanyagokká és lanyhákká válnak. Előfordul, hogy sziklaerős, látszólag az elvek szilárd gránitján álló természetek betegségben szeszélyeik és hangulataik játékszerévé válnak. S láthatunk különböző nehézségekben meg-edzett bátorságot, mely testi szenvedés és a vele járó kellemetlenségek idején hirtelen puhán és erőtlenül elhagyja magát.” Mária Margit ezt a próbát is kiállotta.

Élete nem nélkülözte tehát a kereszt áldott jegyét, bár megengedjük, hogy nem a szenvedések rendkívülisége volt élete jellemzője, hanem inkább a páratlan hűség a kicsiben, összekötve azzal az egészen kivételes lángoló szeretettel, mely minden tettének, szavának forrása és gyökere volt. Isten utai különfélék. Szépen írja ugyancsak Schrijvers: „Te magad nem látsz életedben egyebet, mint jelentéktelen cselekedetek, kicsiny áldozatok és megszokott foglalkozások egyhangú sorozatát. Pedig Isten éppen ezeknek a segítségével alakítja ki benned imádandó képét. A nagy kereszték, a hősies cselekedetek jobban vonzanak téged s alkalmat keresel, hogy életedet áldozhasd Istenért; de ő megveti ezt az eszközt. Mert most éppen nem önsanyargatás vagy a gonoszoktól való üldöztetés által akar megszentelni téged, hanem talán társalgás, szórakozás, pihenés vagy a mindennapi élet ezerféle állapotbeli kötelessége által . . . A szenteknek megvolt a ma-

guk eszménye, amelyre törekedtek; de ez az eszmény nem a tied. Isten kijelölte útjukat; de ez nem a te utad." Mária Margitnak is kijelölte útját s ez az út a hűség, a szeretet s a lelki kicsiség útja volt.

„Az Istennek átadott lélek, mondja tovább az idézett író, megelégszik azzal, amit a jelen pillanat nyújt, legyen az kellemes vagy kellemetlen, édes vagy keserű. Életét ő maga éppen olyan hétköznapiinak látja, mint mások. A valóságban azonban a legmagasztosabb, amit csak ezen a földön élni lehet. Jézus gyakran megkíméli a szenvedéstől, mert a szenvedés feladata, hogy elszakítsa a kötelékeket és megtisztítsa a szívet, őt azonban nem köti már semmi. Szíve egyszerű és egyenes. A szenvedés tűzének már nincs mit elemésztenie benne; lelke az isteni szeretet nyugodt és kellemes tűzhelyévé válik. Ez a szelíd láng teljesen áthatja, nap-nap után tisztogatja tökéletlenségeitől, emberi természetével járó gyöngeségeitől és lassankint egészen fölémészti, mint egy kellemes illatot árasztó tűz-áldozatot.”

Lelkigyermekség.

Voltak olyan hangok is, melyek azt mondták, hogy Mária Margit életkorán alul gyermek maradt. Ez igaz is abban az értelemben, hogy valami nagyon bájos gyermekded vonás és magával ragadó ártatlan naivitás elkísérte a sírba, bár akkor már 27 éves volt. De ez a naivitás sohasem fajult el nála gyerekességgé s a leg-

nagyobb természetfölötti okossággal és lelki érettséggel, komolysággal párosult. Amint gyermekkorában „kis öreg”-nek nevezte tanítónője, úgy felnőtt korában nem nagy gyerekek, hanem érett gyermeknek lehetett volna őt nevezni. Nem volt benne semmi a gyermekfokon elakadt felnőttből, hanem a gyermek bájos lelki világától körülfont és átszótt lelki érettség sugárzott ki lényéből.

Mária Margit természettől is okos volt. „Észbelileg mindannyiunkat túlszárnyalt — írja volt osztálytársa. — Ritka okos gyermek volt. Könnyű felfogású és rendkívül élénk. Nagyon jó tanuló volt.” Egy tanítónője majdnem túl okosnak tartotta. A zárdában főleg mint a gyorsírás tanárát dicsérték. Ebben is nagyon ügyes volt. Azért halála után, mikor már a boldoggáavatási eljárás megindult, több magyar és külföldi lap, mint a gyorsírók jövődó pártfogóját kezdte emlegetni. A párizsi Paris-Soir, az olasz Corriere della Sera, a belgrádi Politika tévedésből mint a gépirók (gyorsírók helyett) jövődó pártfogójáról írnak cikkeket. A magyar gyorsírók társaságának hivatalos közlönye is két számban kegyelettel emlékszik meg az érdi „szent” gyorsíró apácáról.

De Mária Margit okossága mindenekeelőtt a természetfölötti síkon érvényesült.

Az okosság erénye voltaképp az, mely mindent az örök cél szempontjából tekint és mérlegel és a természetfölötti cél elérésére a legbiztosabb, a legalkalmasabb eszközöket, a legegyszerűsebb utat választja. Ahol a hit szelleme oly mély

volt, mint Mária Margitban, ott az okosság erénye sem hiányozhatott, sőt hősi fokban kellett, hogy meglegyen. Soha megtérése óta pusztán természetes szempontok életében nem vezérelték, a természetfölötti felfogás egészen áthatotta minden cselekedetét. Fogadalommal kötelezte magát a legjobb eszközök alkalmazására, mert még nem volt egészen húsz éves sem, mikor e szavakat naplójába írta: „Jézus szentséges Szíve, fogadom neked, hogy mindenben mindig azt teszem, ami neked jobban tetszik.”

S melyik az a legegyszerűsebb út, mely az örök cél felé vezet? Erre is megfelel naplójában nem is egy helyen. „Nyilegyenesen akarok az életszentségre törekedni, írja, s oda leggyorsabban a szeretet szárnyain juthatok el... Keresztemet átölelve utánad indulok azon az úton, melyet te szent véreddel jelöltél meg azoknak, kik téged követni akarnak.”

Hogy mily nagy természetfölötti okosság és céltudatosság nyilvánul meg ezekben a szavakban, azt csak akkor látjuk, ha a jövő távlatából tekintjük azokat. Az első szót 1927 május 15-én írta, azon a napon, melyen hat év után temetni fogják. A halál fénye világítja meg leg-tündöklőbbben azt a bölcseséget, mely e 22 éves leány szívében már akkor honolt. A másikat 1925 július 7-én írta s hét év múlva akkor állapítja meg az orvos, hogy élete menthetetlen. Étus jól látott előre már a világban: azt az utat választotta, mely legbiztosabban vezet át a halál szakadékán a világosság honába. Okos volt a szentek okosságával, bölcs volt a szentek böl-

cseségeivel. Állandóan égő fáklyát tartott kezében s nem engedte, hogy az olaj kifogyjon lámpájából.

Erről az elindulásról a magaslatok felé még a világi élet lapályain írja oly megragadó egyszerűséggel és igazsággal: „Lelkem, szívem csordultig tele lett szerelmeddel, semmi, de semmi sem fér bele kívüle. Megtörtént az első lépés. Elindultam utánad. Megtaláltam célomat, az utat, melyen akarod, hogy kövesselek. Azt az utat, melynek vándorai szívük körül hordják a töviskoszorút, a sebeket, a keresztet.”

A szerzetesi életet is azért választotta, mert ez a szentek véleménye szerint a legegyszerűbb út az életszentségre. Ezért azon volt, hogy már mint ujoncnő a Vizitáció-rend szellemét a legtökéletesebben elsajátítsa. Főnöknője azt vallotta róla, hogy Isten a rend szellemét mintegy beléje öntötte: „Túl rövid ideig, és amint az új alapításoknál lenni szokott, külső munkákkal túlterhelt időszakban élt, hogy távolról sem volt képes a rend alapítóinak, Szalézi Szent Ferencnek és Chantal Szent Franciskának iratait még megközelítőleg sem a maguk teljességében átolvasni és áttanulmányozni. Mégis a rend összes kérdéseiben otthonos volt. Értelmével megelőzte a betűt. De amit hallott vagy olvasott, azt mélyen szívébe véste és a szerint igazodott minden szűkeklülés nélkül; mert főirányítója a szeretet volt, és a szeretet által eleget tett mindennek.”

A jövendő ujoncmesternő.

Ez volt az oka annak, hogy bár még csak rövid idő óta élt a szerzetben, mégis már a jövendő ujoncmesternőt látták benne. Rábízták a magyar nővérek oktatását. Ujoncoktatás után ugyanis a mesternő által mondottakat lefordította magyarra. Ilyenkor túlaradó boldogsággal fűzte hozzá okos magyarázatait. De nővértársai is szívesen felkeresték őt tanácsaiért, sőt főnöknője egyeseket hozzá is küldött, hogy beszélgetéseiből tanuljanak és ítéljenek, tanácsainak okosságát dícsérőleg kiemelte.

A Vizitáció szokásai szerint a nővérek egymást hibáikra is figyelmeztetik és az erényekben való előhaladásra buzdítják. Ilyenkor gyönyörű szavak és tanácsok jöttek Mária Margit ajkára. Egészen szívéből fakadtak. Mindenki látta, hogy ő maga is gyakorolja azt, amit másoknak mond. Azért még betegségében is ellátogattak hozzá a nővérek és tanácsát, buzdítását kérték.

Ő viszont mindenben kikérte előljárói, lelki vezetői tanácsát s ezzel is okosságának tanújelét adta, mert nem bizott meg saját ítéletében. Egyik szava ez volt: „Az engedelmességnek nincs számadása.”

Egy mondattal jellemezhetjük Mária Margit természetfölötti okosságát: a természetfölötti gondolkodás természetes volt nála s fiatal kora ellenére is egészen kiforrott lélek benyomását keltette.

A Vizitáció szelleme.

Mária Margit nem egészen hat évet töltött a Vizitációban. Ez a hat év főnöknőjének szava szerint „annak a hűségnek volt állandó megnyilatkozása, mely a Vizitáció gyermekétől már kora reggeltől megköveteli a kis lemondásokat, áldozatokat és minden pillanatban új és új kötelességeket ró reá. Ez az élet a szeretet élete volt az isteni szeretet minden csodálatos árnyalatával és a testvéri szeretet minden remek színezetével. Gyengéden érző szíve sohasem túrt meg magában semmit, ami ellentétben lett volna a szeretettel, bár a maga részéről minden vétséget a szeretet ellen mélyen átértett. Ahol csak tehetett, testvéreinek szolgálatára volt. Egész élete a szakadatlan munkásság élete volt; mert szemében minden elmulasztott perc a szent szegénység ellen elkövetett vétségnek számított. Hiszen felfogása szerint a vizitációs nővér csak akkor lehetett boldog, ha este fáradtan hajtotta le fejét pihenésre.“

A rouen-i főnöknő, Péronne Marie Emangard, aki 1929 nyarán mint vendég pár napot töltött Érden, Mária Margit halála után a következőkben foglalja össze benyomásait: „Isten előtt teljes igazsággal vallom, hogy szívem-lelkem még most is tele van azokkal a felemelő emlékekkel, melyek érdi tartózkodásom alatt Mária Margit nővért illetően belém vésődtek. Amit azóta érenyeiről hallottam vagy olvastam, csak megerősíti

véleményemet, melyet életszentségére nézve magamnak alkottam. Az a benyomásom volt, hogy kizárólag természetfölötti szempontok irányítják minden szavát, tettét, egész életét. Úgy látszott, hogy Isten szeretete egészen felemészti. Állandó vágya volt, hogy az Úr Jézust minél jobban megdicsőítse. A tökéletesség, mellyel legkisebb cselekedeteit is véghezvitte, azt bizonyították, hogy állandóan Isten jelenlétében jár. Változatlan egykedvősége minden külső körülmény közt csakis teljes önfegyelmezettségéből és önlegyőzéséből származhatott. A szeretetet testvérei iránt oly jósággal gyakorolta, hogy az ember megkívánta, hogy vele lehessen. Örömet árasztott maga körül és példája az erény gyakorlására ösztönzött. Szóval Mária Margit nővérben mint élő mintaképben megvalósítva látom azt, amit Szalézi Szent Ferenc a Vizitáció igazi leányára nézve írásba foglalt."

„Hogy megtesszük azt, amit a noviciátusban ajánlanak, mondotta egy alkalommal Mária Margit, az egészen természetes dolog. De nem ebben áll az igazi hűség. Mindenben és mindenkor szemünk előtt kell lebegnie előljárónk óhajának. Mintegy el kell találnunk gondolatát. Tekintsünk csak egy napot! A tisztelendő Anya egész nap ott ül szobájában, a levelek egész tömege van asztalán. Minden figyelmét munkájára fordítja — ír. Egyszerre csak leteszi a tollat — gondolkodik: Annyi munkám van, egész nap csak levelet írok, de mit tesznek nővéreim? Hűségesek? Mind? Mit tesz most N. nővér? Hű? A legkisebben is? — Oly hűnek kell lennünk, hogy a tiszt-

telendő Anya ilyenkor ismét nyugodtan kezébe vehesse a tollat."

„A vizitációs nővér lelkének, mondta más alkalommal, egyesülve kell lennie főnöknőjével s ez az egyesülés gyermeki bizalommal párosul. Ó, mily boldogan él hivatásának magaslatára emelkedve az a nővér, aki ezt megérti s átadja lelkét Istennek, főnöknőjének! Így kisgyermek módjára gond nélkül halad a biztos úton."

Semper fidelis!

Mária Margit lelki naplójának élére írta lelkiatyjának egy hozzá intézett szavát: „Mit használt születnem, ha szentté nem lettem." Alája pedig ezeket a rá nézve oly jellegzetes szavakat írta: **Semper fidelis!**

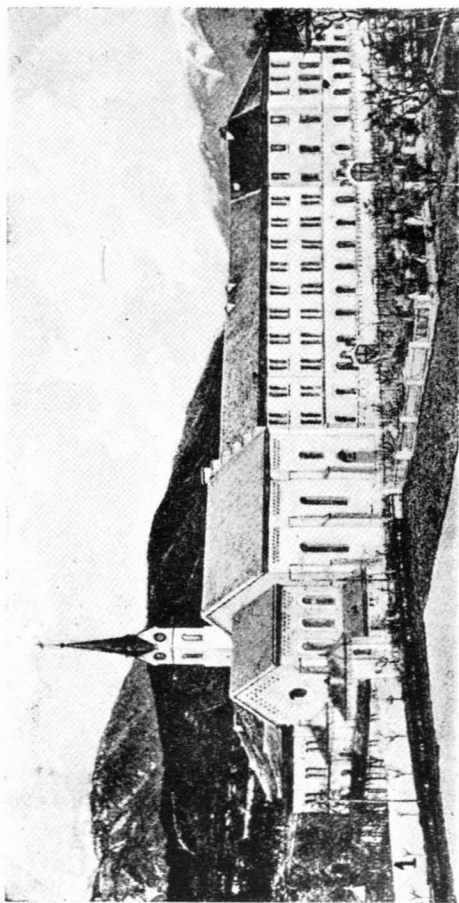
Ha valami, akkor ez jellemzi életének egész törekvését: légy hű mindhalálig! Csodálatos eréllyel és kitartással követte életének ezt a programját. Mikor egyik rokona látva törekvését, azt kérdezte tőle: „Talán szent akar lenni? Nincs is oly természetel!" Etus, akkor még a világban, így válaszolt: „Erős akarattal mindent lehet." Edesanyja még fiatal korában mint hibát említ benne bizonyos önfejűséget. „Ha valamit jónak látott, mondta, abból nem engedett." Ez a természetes tulajdonság később erénnyé nőtte ki magát benne és élettökéletességének, csodálatos hűségének s kitartásának alapja lett. Mélyen szívébe véste Aquinói Szent Tamás szavát: Ha tökéletes akarsz lenni, csak komolyan akarnod kell. Erről a kitartásról, jobban mondva arról

az elszánt akaratról, hogy mindig s mindenben kitartható lesz, tanúskodnak nagy és nehéz fogadalmi, melyeket már a világban letett s melyeket haláláig híven megtartott: „Jézus szentséges Szíve, fogadok neked örök szüzességet a Szep-lőtelen Szent Szűz, Szent József és Loyolai Szent Ignác kezei által. — Jézus szentséges Szíve, fogadom neked örökre, hogy utolsó leheletemig küzdeni fogok, hogy a tökéletesség útján haladhassak. — Jézus szentséges Szíve, fogadom neked, hogy a legkisebb tökéletlenséget is kerülni akarom, hogy keresztemet átölelve utánad indulok azon az úton, melyet te szent véreddel jeöltél meg azoknak, kik téged követni akarnak.”

Első fogadalmának napján ez a könyörgés száll fel lelkéből a Szent Szívhez: „Ne engedd, ha bármibe kerül is, hogy a legkisebb szándékos tökéletlenséggel is valaha megbántsalak.”

A szeretet vakmerő.

Soha senki szent nem lett nagy bizalom nélkül. Hiszen a szentség sokkal inkább Isten műve, mint a miénk. Azt nem úgy kell értenünk, amint azt némelyek hamisan fogják fel, hogy magunkat csak Isten kegyelmétől vitetni engedjük, mint a hajó, melynek vitorláiba belefúj a szél, a nélkül, hogy eveznénk. Ez a felfogás quietizmusba vezet, megbénítja a szabadakaratot és tétlenségre kárhoztatja. A szabadakaratnak nagy szerepe van a kegyelemmel való közreműködésben és sokkal többre képes, mint sokan gondolják. De mindamellett igaz marad, hogy szabad-

Thurnfeld.

akaratumk a kegyelem nélkül béna, már a természetes erkölcs területén is, de annál inkább a természetfölötti rendben. A kegyelmet pedig az ima és az imának lelke, a bizalom szerzi meg számunkra. De még magának a szabadakaratumk is a bizalom ad lendületet és viszi a nagy tettek mezejére.

„A szeretet vakmerő, a szeretetnek semmi sem lehetetlen” — írja Etus akkor, amikor legkevesebb kilátása volt arra, hogy vágyainak célját, a zárdát eléri. „Határtalan bizalommal reád támaszkodva reményelem, mégha szinte megölsz is engem, hogy vágyaimat teljesíteni fogod egyszer!” — Nem telt el három hónap, és Etus vágyainak céljánál találta magát, a thurnfeldi zárdában.

De ugyanez a bizalom vezette őt egész lelki életében: „Ha összezúzol is, ha bárhogyan rendelkezel is velem, ha szinte megölsz is engem, Jézusom, én két karodba vetem magam, szorosan szent Szívedhez símulok, mint egy gyermek, ki tudja, hogy ott mindent remélhet, s ott mondom el neked az én nagy, az egész világot felölelő vágyaimat.” Így imádkozott kint a világban, így folytatja bent a zárdában is: „Tőled várok minden ékességet, gazdagságot, fényt. Jézusom, te vagy az irgalmas szeretet . . . Ó igen, irgalmasságod karjaiba vetem magam, szent Szívedhez símulok, reád hagyok mindent. Két karodban erősnek, bátornak érzem magam. Ott senki és semmi sem árthat nekem.” Első fogadalmának napján ezeket írja: „Te magad mondtad, Jézusom, aki ön maga iránt bizalmatlan és minden

bizalmát énbélém helyezi, annak semmi sem lehetetlen.”

Bizalmának motívuma épp gyarlósága s kicsisége: „Lelkemnél szegényebbet, nyomorúságosabbat, koldusabbat nem kell keresned. Irgalmasságod csodáit teljes mértékben gyakorolhatod rajta.” Meghatóan szólal meg ez a motívum lelkében, mikor egy alkalommal nővértársai a halálról s ítéletről, Isten szentségéről s igazságosságáról beszéltek. Égfelé emelte arcát és oly lelki nyugalommal mondta: „Oly kicsi vagyok. A jó Istennek nem lesz szíve hozzá, hogy engem a tűzbe dobjon.”

Ugyanaz a gyermekded, minden gátat ledöntő bizalom szólal meg ajkán nővértársaival folytatott lelki beszélgetéseiben és intelmeiben. Egy nővérhez így szólt: „Miért nyugtalan? Mitől fél? Símuljon gyorsan isteni Vőlegényéhez, ő majd betakarja palástjával és megvédi mindenkitől. Ne veszítse el kedvét hibái miatt. Tegyen úgy, mint a kis gyermek, aki ha elesik s látja, hogy sáros lett a keze, megtörli köténykéjébe s azután nevetve tovább fut.”

Más alkalommal ugyanezt az intelmet ily szavakba öltözteti: „Ha hibát követünk el, mint a kis gyermeknek oda kell szaladnunk mindjárt Jézushoz, oda kell símulni hozzá és gyermeki bizalommal mondani: Édes Jézusom, ez én voltam megint; kérlek, bocsáss meg; nagyon fogok vigyázni, hogy többé elő ne forduljon! Kérlek, felejts el mindent, ugye, nem fáj többé? Úgy kell tennünk, mint a kis gyermek, aki ha elesik, felsír, édesanyjához szalad, az megsimogatja s

már rendben is van minden, tovább szalad, nem gondol a történetekre, csak a játéokra." Egyik unokatestvére mondta: „Annyit vétkeztem, hogy Isten nekem már nem bocsát meg." Mária Margit nem nyugodott, míg az ellenkezőjéről meg nem győzte.

Halála előtt bevallotta lelkiatyjának: „Tudom, mily gyarló vagyok, mégsem tudok félni a haláltól." Ebben is egészen „kis mesternőjéhez" hasonlított, Liziói Kis Szent Terézhez, akinek „kis ösvényét" választotta életprogrammul „megtérése" után. Akkor írta naplójába: „Ő tudja, hogy kis testvérkéje nagyon gyöngé, gyarló, hogy egyedül éppenséggel semmire sem megy; hát szorosán mellé áll, hogy a mennyei Jegyes karjaiba vezesse. Megtanítja, hogy soha egy pillanatra sem szabad elcsüggedni, ha szárnypróbálgatás közben mégannyiszor is megroskad, hanem tekintsen mindannyiszor határtalan bizalommal a Szűzanyára. Hiszen ő az Úr Jézus kis aráit féltékenyen őrzí, nem hagyja, nem engedi át őket a világnak s a gonoszléleknek soha."

Égbetörő vágyait s bizalmát ezekbe a szavakba foglalhatjuk össze, melyeket ugyancsak 1928 adventjében írt le: „Jézusom, egy nagy uralkodó érzés, vágy ég bennem: „agyonszeretni, agyonszenvedni magam", csakhogy a szívek mind a te Szíved tüzében égjenek, s az én szívem is ebben a tűzben semmisüljön meg. Néha szinte félek, oly hatalmasan lobognak bennem a vágyak; esztelenségekre lennék képes, ha nem kötözne meg a szent engedelmesség. — Mosolyogsz rajta, Jézusom, hogy én a porszem, a nyomorúság

mélysége mer akkora vágyak megvalósulására gondolni? De azt mondják, ahol a nyomorúság találkozik az irgalmasság mélységével, ott emelkedik fel az életszentség hegye. Jézusom, én vakon, határtalan bizalommal vetem magam a te irgalmasságod karjaiba, hogy tégy velem, amit akarsz. Érzem, hogy te vagy a tűz, mely bennem ég, a tied a vágyak mind, melyek emésztően lángolnak bennem, csak ami nyomorúság van bennem, az vagyok én. Ó isteni Szív, égess föl bennem mindent, ami nem te vagy!”

Mennyei érosz.

Plátó egyik gyönyörű gondolata, hogy az emberi lélek egy másik hazából költözött ide a földre s oda vágyódik vissza. Bár a keresztény hit és bölcsélet ezt a gondolatot ilyen alakban nem fogadja el, hanem azt tanítja, hogy a lelket Isten akkor teremti, amikor megvannak arra a testi feltételek, hogy az ember földi életét megkezdhesse, mégis benne vannak a lélekben a megismerésnek ama csirái, a képességek, melyek túlvilági eredetét Isten kezéből és túlvilági rendeltetését közel hozzák hozzá. Azért nevezik az egyházi írók is a testet gyakran a lélek tömlőcének, mert e földi életben gátolja az Istennel való nyugodt és teljes egyesülést, melyre a lélek vágyódik.

Szépen nyer kifejezést a lélek eme vágyódása Isten után Kempis halhatatlan könyvében Krisztus követéséről: „E mulandóság napjai — mondja — rövidek és gonoszok, teli fájdalommal

és ínséggel, hol az embert sok bűn beszennyezi, sok szenvedély behálózza, sok félelem szorongatja, sok gond lefoglalja, sok haszontalanság szórakoztatja, sok hiúság ejti törbe, sok tévedés körülzönli, sok fáradság emészti, kísértés zaklatja, gyönyörűség elpuhítja és ínség kínozza. Ó, mikor szakad vége ennek a sok nyomorúságnak?" (III. k. 48. f.) De nemcsak a vétkek és kísértések, hanem a mindennapi élet szükségletei is akadályoznak Istenhez való emelkedésünkben: „Nem olyan dolgokról szólok, Uram, melyek után a világi hiúság eped, hanem azokról a nyomorúságokról, melyek az emberiség közös átka következtében szegény szolgád lelkét keservesen terhelik és feltartóztatják, hogy ne juthasson kívánsága szerint a lelki szabadságra.” (III. k. 26. f.)

Örök megisméklődése ez Szent Pál szavának: „Ki szabadít meg engem e halál testéből?” (Róm. 7, 24.) És annak a másíknak: „Kívánok feloszlni és Krisztussal lenni.” (Fil. 1, 23.)

Főleg ez utóbbi visszhangzik a misztikus szentek lelkében. Nem annyira a bűntől való szabadulás, mert lelkük már tiszta, hanem az Istennel való egyesülés vágya emészti őket. „Már Isten előtt megjelenni óhajtunk, — mondja Szent Gergely — de ebben még halandó testünk kötelekei megakadályoznak. Joggal mondjuk tehát, hogy bilincsekben vagyunk, mert még nincs szabad útja vágyunknak, mely Isten felé visz.” (Moral. 4, 30.) Különös erővel tör ki e vágy Genuai Szent Katalin lelkéből: „A tömlöc, melyben magam érzem, a világ. A láncok testem köte-

lékei. Lelkem a kegyelemtől megvilágosítva megérti, hogy mi az: Istentől távol fogolyként visszatartatni és önmagában találni az akadályt, mely legfőbb boldogságát késlelteti és gátat vet, hogy célját elérje. S mivel lelkem mindenfölkött gyengéden érez, azért ez a halasztás kimondhatatlanul fájdalmas számára." (Purg. 17.) Hasonlóképen sóhajt fel Nagy Szent Teréz is: „Nem, Uram, szolgálód képtelen elviselni a kint, téled megfosztva látni magát. Türelmetlenül viseli bilincseit, szabadulni szeretne azokból; az étkezés megöli, az alvás kínozza." (Önéletr. 16.) Egy misztikus ének szépen ad kifejezést ugyanennek a váagnak: „A testbe láncolt lélek legalább kiemelkedő csúcsával bele szeretne merülni a szép égbe s egy pillanatra elveszni benne." (Poulain.)

Mária Margitra nézve ez a vágy a mennyország után jellemző volt „megtérése" után egész életén át. Benne ez a vágy egészen sajátos színezetet öltött. Nem nyilatkozik meg oly magasztos szavakban, mint Genuai Szent Katalinban, nem érzi talán oly élesen a földi foglalkozások bilincsei okozta fájdalmat, mint Szent Teréz, de az ő vágya egyszerűbb, gyermekdedb és biztosabb. Mert mintegy jövendölés-szerűen hangzik felénk szavaiból, naplójából a tudat, hogy isteni Jegyese nem soká hagyja a földön, hanem leszakítja fehér virágát, hogy magához vegye s elültesse az égben. Ez a vágy és tudat szinte beléjeöntöttnek látszik. Nem a bűn félelme, még kevésbbé világfájdalom, hanem Jézus olthatatlan szerelme okozza. E mellett Mária Margit nem tétlen, csöppet sem sóvárgó,

hanem megmarad az a vidám, nevetős, mindig mozgékony Etus, akinek őt még gyermekpajtásai ismerték.

„Úgy szeretnék meghalni!”

Először 1927 január 20-án még a világban szólal meg lelkében ez a vágy, legalább is ekkor ír róla először: „Jézusom, én téged nagyon, végtelenül szeretlek! Ezt elmondom dobogó szívvel százszor, ezerszer és mindig emésztőbb a vágyam utánad. Jézusom, én úgy szeretnék meghalni. Meghalni, hogy semmi se válasszon el tőled. Hogy lábaidat átkarolva az egész örökkévalóságon át mondogathassam, hogy nagyon, nagyon, végtelenül szeretlek. Ez a szomjúság a halál után mindig gyakrabban fog el. Nem tudok tőle szabadulni. Lázasan vágyom sok-sok szenvedésre, hogy azzal is közelebb jussak hozzád. Jézusom, ha te akarnád, egy pillanat alatt elkészíthetnél, hogy megjelenhessek előtted, a te szerelmed tüzével egy pillanat alatt elhamvaszthatnál lelkemben, szívemben minden nyomorúságot, bűnt s én akkor igazán örökre s elválaszthatatlanul a tied lennék. Jézus, lelkem élete, jöjj, siess, vond a te kis jegyessedet egészen magadhoz! Nagyon, nagyon vágyik utánad!”

Másfélévre rá, az első érdinyolcnapos lelki gyakorlat utolsó napján különös erővel és sajátos hangsúllyal tör magának ismét utat ez a vágy: „Jézusom, oly különös, megnevezhetetlen érzések égnek bennem. Jézusom, ilyen még sohasem voltál hozzám. Mintha sietni akarnál mindent nekem

adni, mert rövid az idő. Szinte fizikailag fáj, úgy éget szereteted tüze. Mindent föl akarsz égetni bennem, ami nem te vagy. A lelkigyakorlatot tartó páter oly különösen, jóslatszerűleg beszélt hozzám. Ó Jézusom, én nem akarom kutatni szent terveidet. Hisz tudod, egy pillanattal sem szeretnék előbb hozzád menni, mint ahogy te akarsz. De valahogy úgy érzem, közelg életem hajnala. Ó Jézusom, az én életem hajnala! Tudod, húsvét hajnala, mikor nevemen szólítasz: Mária! S éppoly csodálatosan ejted ki ezt a szót, mint az első húsvéti hajnalon. Jézusom, benne zeng minden és én szomjazom erre a szóra. Jézusom, ugye hamar szólítasz így, ugye hamar hívsz? Ezért, ezért ég bennem úgy a vágy ez után az egy szó után."

De vágya tetőpontját mégis ez év adventjében érte el. December 23-án írja: „Szűzanyám, melléd símulok szorosán, csendben, egy szó nélkül. Advent . . . ezt dobogja szívünk. Anyám, csak hozzád tudok menekülni. Anyám, csak te érted meg. Anyám, ez az ideai advent nekem is valóságos advent, te ezt jól tudod. Szűzanyám, tedd kezdet szívemre, ugye érzed, mi van ott benne? Ez a szegény kis szerszám fizikailag lehetetlen, hogy sokáig kibírja. Szűzanyám, veled várom őt. Hallgatjuk Szíve dobogását, itt van nálunk. S mégis, Anyám, én meghalok a vágytól, hogy veled együtt karjaimba ölelhessem őt valóságban is. Anyám, bocsáss meg merészségemért . . . én a porszem . . . de nem tehetek róla, nem tudok másképen. Anyám, nagyon szeretem őt, mérhetetlenül vágyom eljövetele után."

Ez a vágy a halál, a Jézussal való egyesülés, a mennyország után másoknak is feltűnt. Egyik volt társnője a zárdában írja: „Látszott rajta, hogy roppantul vágyódik a halál után. Sokszor mondta, hogy meglátjuk, ő lesz az első. Az élete is olyan összhangban volt vágyódásával, hogy hittem neki. Igaza is lett.”

Ugyanezt a vágyát és sejtelmét, sőt biztos tudatát lelkiatyjának és az egyik páternek is kifejezte, aki Erden lelkigyakorlatot tartott. Mikor pedig nem sokkal halála előtt főnöknője figyelmeztette, hogy örök fogadalmának évfordulója közeledik, azt válaszolta: „Ezt már az égben szeretném meghülni.” Betegségében az egyik hó első péntekén a nővér, aki őt gondozta, szent-ségimádásról visszatérve mondotta neki: „Oly szép volt, oly jól lehetett látni a kórusból a szentostyát!” Mária Margit nagy nyomatékkal és sugárzó arccal válaszolta: „Nemsokára még szebbet fogok látni!”

Titokzatos sejtelmeinek és vágyódásának a halál után talán egy ifjúkori esemény volt kiinduló pontja, melyet akkor unokanővérének elmondott azzal a kikötéssel, hogy ne mondja el senkinek. Csak halála után tudta meg édesanyja. Abban az időben, amikor hivatásáért küzdött, egy alkalommal szentkilencedet végzett Kis Sz. Terézhez és kérte, adjon valami jelt, szerzetbe kerül-e? Ekkor álmodta, hogy ravatalon látta magát egész fiatalon, szerzetesi ruhában, aminek nagyon megörült. Ezt a titkot megőrizte haláláig.

Vince te ipsum!

Amint a szeretetnek mindig a tett és az áldozat a próbaköve, úgy az imakegyelmeknek, a lelki emelkedettségnek, az Isten utáni epedő vágnak is cselekedetekben megnyilatkozó eredmények, főleg az önmegtagadás a próbaköve. Szent Ignác az ő nagy emberismeretével és az isteni dolgokba való mélységes betekintésével mindig többre tartotta az önmegtagadott, mint a sokat imádkozó embereket.

Mária Margitban már világi életében megnyilvánult az önmegtagadás szelleme. Édesanyja Etus egészségére nézve fontosnak tartotta a jó táplálkozást. Ő azonban épp azt, amit szeretett, nem akarta enni. De önmegtagadása nem volt makacs és önfejű. Utolsó betegségében látván, hogy főnöknőjének öröme van, ha valamiből tud enni, szívesen eleget tett főnöknője kívánságának és többet vett magához. Mint gyermek, ha betegségében fájdalmai voltak, énekelt, nehogy édesanyja megtudja.

A zárdából írt egyik levelében panaszkodik, hogy gyengesége miatt nem engedik a zsolozsmát énekelni. „Hiába kapálódzom ellene erélyesen“, fűzi hozzá gyermekded kedvességgel. Azért nem is törődik nagyon gyengélkedésével. Sőt aggódik, hogy talán annyira gyógyítgatják, hogy „még száz évig kell majd élnie“. Így tréfálkozik bajával. „Csak beleim kellemetlenkednek“, írja haza, „az meg nem baj“.

Ez az önmegtagadottsága volt állandó derűjének s mosolyának is magyarázója, melyet pusz-

tán természetes vidámságával nem lehetett megmagyarázni.

„Nem egyszer csodálkoztam, írja egyik volt társnője a zárdából, hogyan tud oly jót nevetni semmiségeken, hogy tudják érdekelni dolgok, melyek nekem oly unalmasak voltak? Később aztán megtudtam, hogy ilyenkor Jézusára gondolt és annak örült oly nagyon . . . Mária Margit a hűség maga volt. Ez volt hősiessége. És mily vidáman, látszólag mily könnyedén hozta meg rejtett kis áldozatainak minden láncolatát! Csak aki ismeri a Vizitáció életét, csak az értheti meg, csak az méltányolhatja, csak az tudhatja igazán, mit jelentett a kis Mária Margit hűsége. Többször hallottam őt örömtől sugárzó arccal mondani, hogy keresztjükön azért nincs corpus, mert ők lesznek arra ráfeszítve. Ő ráfeszítette magát — nem sírva, nem panaszkodva — mosolyogva. Egyszer láttam csak, hogy kissé kicsordult belőle a visszafojtott természet. Mikor erre gondolok, akkor értem meg igazán, mennyi, de mennyi önuralomra volt szüksége, hogy mindig oly szelíd és alázatos tudott lenni.“

Egy apró vonás világítja meg Mária Margit áldozatos, önfeledt életét a Vizitációban. Egy nővértársa mondja el az esetet. „Egy alkalommal helyettesítenem kellett az ebédlős nővért. Megtántított, hogyan osszam ki a kenyeret. Mikor Mária Margit nővér helyéhez értünk, így szólt: Mária Margit nővérnek adhatja a maradék kenyeret, ő nem szól érte soha, ő szívesen eszi meg.“

Mindez azért volt, mert Mária Margit igazán komolyan vette azt, amit még a világban 1925

augusztus 15-én naplójába írt és vérével aláhúzott: „Jézus szentséges Szíve, följánlom neked egész életem lassú vértanúságra, örökre, visszavonhatatlanul a Szeplőtelen szent Szűz, Szent József és Loyolai Szent Ignác kezei által. Amen.” És nem felejtette el, amit három évre rá mint ujoncnő ígért a Szent Szűznek július 2-án, a Viziáció ünnepén: „Szűzanyám, a mi szent rendünk ujoncnő ígért a Szent Szűznek július 2-án, a Vízisemnek megígérjük — de ugye, mindketten együtt, mert csak veled merem ezt megtenni és általad remélem megvalósítani — hogy Magnificat, egyedül csak a Magnificat lesz válaszom mindenre, amit csak küldesz, egy panaszszó se hagyhassa el soha ajkamat. S ha mégúgy fáj a szívem, ha a természet kínosan vergődik is, ó Jézusom, akkor segíts! Szűzanyám, ó, akkor állj mellettem, hogy lelkemből ujjongva törhessen fel a Magnificat!”

Végző betegsége tanúskodik arról, mily hűségesen valósította meg feltételét. Főnöknőjének és lelkiatyjának megvallotta, hogy hosszú szenvedése alatt sohasem volt türelmetlen s hogy egy pillanatra sem akarna kevesebbet szenvedni, mint amennyit az Úr Jézus akar. Mélyen szívébe véste, amit nagy védőszentje életében olvasott, amikor az Úr nagy keresztre mutatott rá és ezeket mondotta szent Szíve tanítványának: „Ez az ág, melyre jegyeseimet ráfeszítem.”

Mi adott erőt Mária Margitnak, hogy kis keresztjeit mindig vidáman viselje? — Szalézi Szent Ferenc ünnepén 1928-ban Thurnfeldben leírt szavai megmagyarázzák nekünk: „Jézusom,

én megígérem neked, mondja, hogy mindig vidám mosolyt láthatsz arcomon a te segítségével. Én nem akarok soha sírni, ha mégoly nehéz keresztet küldesz is. Mindíg arra gondolok, te a tabernákulumból figyelsz szívszorongva, menynyire tudlak szeretni... s akkor lesz erőm mindig mosolyogni."

„Feszítsd a keresztre életemet!”

De már tíz hónappal azelőtt, 1927 március utolsó napjaiban írta le naplójában: „Jézusom, a mai napon készségesen felajánlom a Szent Szűz keze által égő áldozatnak a kereszttartására magamat. Jézusom, feszítsd keresztre életemet! Minden szenvedést örömmel karolok át. Tégy számomra keserűvé minden testi vigasztalást. Ó Jézusom, soha, sohasem akarom, hogy jobb dolgom legyen a földön, mint neked volt. Ó, add a kegyelmet, hogy keresztre feszítve, a szenvedés, az áldozatos szeretet tűzében égve éljek s haljak meg a lelkekért!”

Még egy motívuma volt. Ki is fejezte: a szerzetesi élet boldogságáért és előnyeiért és az új alapításért mindenkinek meg kell hozni a maga kis áldozatát, melyet az anyanyelvtől való kisebb-nagyobb megfosztottság, a kezdet nehézségei, az idegen környezet, az akklimatizáció több-kevesebb nehézsége s még egyéb körülmények követelnek természetünktől. Mária Margitnak mindez természetesnek látszott s nem tudta elgondolni, hogyan vélekedhetnék vagy érezhetne valaki másképen. Pedig mint gyermek nem szívesen tanulta

meg az idegen nyelveket. 13 éves korában egyszer a francia óra helyett nagynénjéhez ment. Mégis később iskolái bevégezése után több társnőjével együtt beiratkozott a német polgári 4-ik osztályába, hogy az iskola számára megkövetelt létszámot biztosítsa.

Örök fogadalma után körülbelül egy hétre, 1932 május végén egyik napon a közösség üdülés idején felment a dombra. Mária Margit úgy látzik nem vette észre, hogy elindultak. De nem sokára égő arccal feljön, egészen kimerülve, mert beteg lábának nehéz volt a hegymászás. Az egyik nővér szóvá is tette, hogy miért erőlteti meg magát annyira. „Szeretek ott lenni, ahol a közösség van”, felelte kedves mosollyal. A nővéreknek a dolog mégis gyanús volt. Megmérték s a lázmérő 39 fokot mutatott. Ez volt végső betegségének kezdete. Ily áldozatos volt Mária Margit hűsége.

Isten betegségében is különféleképp megpróbálta, de Mária Margit hűsége nem torpant meg az áldozatok tűzpróbájában. Nemcsak egy, hanem több nyavalya kínozza. Egy éjszaka az a gondolat vett erőt lelkén, hogy édesanyja leánya betegsége fölött érzett fájdalmába belehalt. Alig bírták meggyőzni, hogy nem úgy van. Az Úr ezt az áldozatot is megkívánta tőle.

„Nemcsak elhatározta, hogy mosolyogva fog szenvedni, hanem meg is tette”, mondja róla egyik thurnfeldi társnője. „Még könnyei közt is mosolyogni láttam. Engem is arra tanított, hogy mindig mosolyogjak a szenvedésben.” Így valószínűleg meg azt, amit még 1925-ben tűzött ki magának életprogrammul: „Forrón ölelem magam-

hoz keresztemet, szeretettel s magamat teljesen elfelejtve követlek téged."

„Életem legnagyobb áldozata.”

Engedelmessége tökéletes volt.

Mikor lelkiatyja, látva a vágy hevességét, mely lelkét-testét valósággal felemésztette az Istennel való egyesülés égető szomjúságában, egészségét félteni kezdte, meghagyta neki, hogy vágyát a mennyország után mérsékelje. Mária Margit készségesen engedelmeskedett. Szalézi Sz. Ferenc ünnepén 1929-ben így szólal meg naplójában: „Ma megerősítem jan. 15-i felajánlásomat. Jézusom, én felajánlom magam neked *hosszú életre*, ha akarod. Ez életem legnagyobb, legnehezebb áldozata, hisz te tudod... De ne nézd, kérlek, szívem, lelkem és egész valóm mint remeg, vajjon elfogadod-e? ... Jézusom, az akarat egész készséggel hozza meg az áldozatot, a többit ugye nem nézed, hiszen nem rendelkezhetünk szabadon magunk fölött. Én őszintén, igazán akarom teljesíteni akaratodat, ha elfogadod. Ez az utolsó, azt hiszem, amit felajánlhatok, de ne felejtsetd el, hogy erőm hozzá te vagy.”

Végső betegségében is minden vágya mellett a mennyország után kész volt még a földön maradni. Nem egyszer mondta egy elvégzett kilenced után: „Ha még ma meggyógyulok, akkor azonnal felkelünk és elmegyünk az esti zsolozsmára. Nem baj, hogy már elmondtam.” Más alkalommal mondta: „Ha egészséges leszek, akkor az Úr Jézus lábamat is bizonyára meggyógyítja,

hogy a többi nővérrel együtt a szentmisén a földön térdelhessek."

Ennyire szerette a szerzet szokásainak s a közös életnek legkisebb pontját is.

Főnöknője iránt a legnagyobb bizalommal és gyermeki szeretettel viseltetett. De ez a szeretet és ragaszkodás erényes és természetfölötti volt. Jézus látta benne. Ebben a szeretetben és bizalomban is megnyilvánult gyermekded lelkülete. Ha főnöknőjét látta, elébe szaladt és iparkodott még óhaját is szeméből kiolvasni. Szeretetét és ragaszkodását főnöknője iránt megőrizte utolsó órájáig. Végző szava, mintegy félórával halála előtt neki szólt. Ágyához hívta s elhaló hangon suttozta: „Köszönöm."

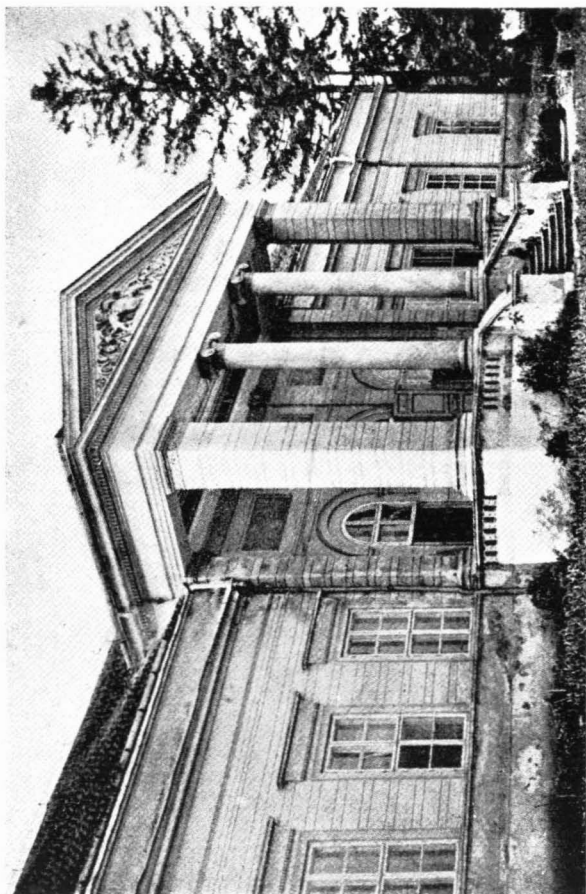
„Oly szép szegénynek lenni!”

Jézus szegénységét is nagyon szerette. Soha szájából nem lehetett panaszt hallani, hogy valami hiányzik, bár Érdén az alapítás kezdetén és később is a nővéreknek elég sok nélkülözésben volt részük. A szegénység hatásainak, a foltozott ruhának szívből örült.

Bátyját figyelmezteti, hogy „csupa finom dolgokat” küld, amik nem valók egy szegény kis apácának. Máskor édesanyja meleg alsóruhát vitt neki a zárdába. Őt is figyelmezteti: „De ez nem való egy szegény apácának. Miért nem vettél egészen közönségeset, olcsót?”

Egyik levelében ujjongva írja: „Oly szép szegénynek lenni!”

„Minden az enyém, mert Jézus szeretete az

Erd.

enyém“, írja édesanyjának röviden beöltözése után.

Másokat is a szegénység szeretetére buzdított. Ha valamit jobban akartak elkészíteni a konyhában, mint az nézete szerint a szegénységnek megfelelt, mint konyhamesternő figyelmeztette a testvéreket, kik főztek. De a kicsinyes gondolkodásnak vagy fukarságnak soha jelét nem adta.

Mikor Thurnfeldből Budapesten át Érdre utazott, bátyja kint volt az állomáson és nagy doboz finom cukorkát adott neki. Utána megjegyezte édesanyjának: „Milyen drága lehetett. Inkább vett volna seprűket, munkakosarokat, jobban örültem volna neki.“

Egy látogatás alkalmával mondta unokanővérének: „Olyan mindegy, krumplilevest eszem-e vagy tortát.“

„A szent szegénység gyakorlására azt tanácsolták, mondja el az egyik nővér, használjuk fel a legkisebb pamutszálakat is. Mária Margit itt is kitűnt hűségével. Azokat a rövid, pici szálakat pedig, melyeket lehetetlen volt elhasználni, összegyűjtögette s egy használt levélborítékba tette. Egyik napon kis selyem fejpárnát készített, megtöltötte a fonálmaradékokkal és elhozta a noviciátusba. Ott a jászolban fekvő kis Jézus feje alá helyezte, hogy a szalma helyett ezen a kis párnán pihenjen meg a Jézuskának feje. Azután hűségesen gondoskodott, hogy a kis Jézus jászolát erényeivel bemelegítse.“

Még betegségében is tekintettel volt a szegénység szellemére. Mikor otthonról segíteni

akarják, de nem találják meg a helyes formát, figyelmezteti őket, „ne ilyen címen” juttassák a segítséget.

Igen szerette a szegényeket. A zárda kapujához jövő szegényekről nagy szeretettel gondoskodott. „Minden szegényen megesett a szíve”, írja róla mint iskoláslányról egyik társnője. „Hányszor osztotta meg uzsonnáját egy szegény árva társnőnkkel!”

„Már elemista korában sokszor gondoskodott a szegényekről”, mondja volt tanítónője. „Valami különös bájos szerénységgel adakozott a szegény gyerekeknek. Kis társait nagyon szerette és sohasem éreztette velük, hogy ő a falu jegyzőjének leánya. Mindíg a legelhanyagoltabb gyerekeket vette pártfogásába s vitte a játékba.” Ez a vonás egyúttal lelki finomságáról is tanúskodik.

Lelki finomsága és alázata adta ajkára betegségében is azt a kérést, ültessenek sírjára ibolyát. De hozzátette: „Vigyázzanak, ha kiássák, nehogy a körüllevőket eltapossák!”

„Küldjön egy szál virágot még ma.”

Lelki finomságát a síron túl is megőrizte és virágillatba öltöztette. Erről tanúskodik a következő eset. „Nagyon boldog vagyok! — írja 1937 május 14-én egy apácajelölt. Mária Margitkám, az én drága jó testvérkém meghallgatta kérésemet és meggyógyított.

Tegnap szentmisén önkénytelenül imádkozni kezdtem hozzá, hogy gyógyítson meg. Már

egy hónapja egészen ferde voltam, a jobb csípőm kiállt és mindig jobban fájt a lábam. 8 éves koromban éppily fájdalokat éreztem, a csípőm el volt ferdülve, azzal a különbséggel, hogy még 5 centivel hosszabb is volt a jobb lábam. Akkor 6 hétig fájt és minden orvos megállapította, hogy nem tudnak rajtam segíteni. Édesanyám sirva panaszkodott a Sacré Coeur-ben, mire az ottani nővérek szent kilencedet adtak Jézus szent Szívéhez és ereklyét boldog (most már szent) Barat Magdolna Zsófiához. A kilenced harmadik napján egyenesen álltam. Azóta mostanáig semmi bajom sem volt.

Most úgy éreztem a szentáldozás után, hogy Mária Margit itt van Jézussal együtt velem. Kértem a „kicsit“, gyógyítson meg. Ha meghallgat, küldjön egy szál virágot még ma. A kilencedet rögtön elkezdtem. Mikor a szentmiséről kijöttem, kérdeztem, milyen ünnepe van ma Mária Margitnak? Nagy örömet jelentett nekem, hogy valóban ünnepe van, éspedig égi születésnapja.

Hogy virágot kértem, már el is felejtettem. Délben ebédnél egyik testvérem egészen véletlenül kérdezi, nem szeretnék-e Mária Margit sírjáról virágot? Le sem írhatom boldogságomat s a lelkemben kigyúlt nagy szeretetet és bizalmat. Rögtön elmondtam tisztelendő mesternőmnek, hogy Margitkám meghallgatott és hogy most megkérem őt, ha valóban ő gyógyít meg, akkor holnap, május 14-én legyek egészséges, egyenes. Csodálatos, hogy még aznap délután üzent nekem egy tisztelendő nővér, hogy a szentmisén ki-

lencedet kezdett értem Mária Margithoz. Ez még fokozta bizalmamat.

Este a tisztelendő mesternő és társnőim közül is sokan megnézték és megtapogatták csípőmet, mely ugyancsak jól kiállt. A küldött virágból egy ibolyalevelet rákötöttem a csípőmre, drága Margitkám ereklyéjét meg kezemben szorongattam. Egész éjjel nem aludtam, nagyon fáj a lábam. Imádkoztam és az ereklyét rakosgattam oda, ahol fáj. Kértem a Szűzanyát, hogy Mária Margit közbenjárására gyógyítson meg, hogy ezzel is nagyobb legyen a jó Isten dicsősége, másrészt, hogy egészségesen hasznos tagja lehessenk szerzetünknek.

Végre érkezett a reggel. Kábultan keltem fel s úgy éreztem, mintha falábam volna. Megnéztem, egyenes vagyok-e? Mise után mindenki megnézte és nem csalódtam. Mária Margit meggyógyított."

A közlés hitelessége- és kiegészítéseként írjuk ide a kis jelölt mesternőjének szavait is: „Belépése óta kissé ferdének találtam őt. Húsvét után otthon volt s ekkor nővére vette észre, hogy ez a ferdeség erősebb. Az ő figyelmeztetésére én is, a jelöltek is észrevették, hogy jobb csípőjén cipőszerű domborodás van. Ekkor már szaggatásos fájdalmakról panaszkodott: ha keveset térdelt vagy egy emelet lépcsőt ment, fáj. Napokig fektettem, térdeléstől, járástól, minden munkától eltiltottam, de nem javult. Ekkor kezdte a kilencedet. Mint elmondta, azon az éjtszakán keveset aludt, izgatott is volt, folyton az ereklyét igazgatta csípőjén és sokat imádkozott. Reggel

már reggeli ima alatt feltűnt nekem, hogy nem látom csípőjén a dudorodást. Később elmondta, hogy reggel olyan merev, zsibbadt volt a lába, mintha fából lett volna. A dudorodás azóta se jött vissza."

„Minden lélekben Őt kell látnunk,

Őt kell szeretnünk", mondotta Mária Margit. Ezért szerette a lelkeket. A póttabernákulumot, melyben a nagyhéten a szentséget őrzik, egy alkalommal szívéhez ölelte e szavakkal: „Igy kell szeretnem testvéreimet is, mert azok is az ő tabernákulumai." „Szeressük a lelket akkor is, mondotta, ha tabernákulumunk el van hanyagolva, ha kopott. Díszítsük fel s szeressük mi benne az Istent. Szeressük a lelkeket akkor is, ha hidegek és nem akarják befogadni a világosságot, ha bezárják tabernákulumuk ajtaját. Buzdítsuk őket lassan, lépésről-lépésre a tudatos szeretetre."

A lelki szeretet misztikájának alapja az Isten lakozása bennünk, a titokzatos egység Krisztussal és Krisztusban. Ez töltötte be egészen Mária Margit lelkét. Ez a tudat sugárzott ki minden tetteiből, érintkezéséből testvéreivel, társnőivel. De amint az isteni szeretet lelkében nem volt csak érzelmes lendület, hanem tevékeny, áldozatos kötelességteljesítés és hűség Isten akaratának követésében, úgy a felebaráti szeretet is tettekben nyilatkozott meg életében és kedvessége őt mindenki előtt.

Egyik nagyon nemes és bájos vonása szeretetének az volt, hogy soha másról előnytelen

dolgot nem mondott, hanem mindenkit megvédett. Ha más cselekedeteit bíráló vagy megszóló beszédet hallott, ezekkel a szavakkal szerette elvágni a beszédet: „Ne tegyük nagyobbá bűnét azáltal, hogy megbotránkozunk rajta.”

Ha látta, hogy valaki a szeretet ellen vét, nagy fájdalmat érzett. Két ismerőse közt egyszer ellentét támadt. Etus — akkor még a világban volt — szentségimádás napján odatérdelt az egyikhez a templomban s úgy kérte: „Nézzen fel az Úr Jézusra s ne tartson haragot.” Egyik nővértársának, aki kissé érdekesebben szólt a másikhoz, ezt a megjegyzést tette: „Nem illik így szólni Jézus menyasszonyához.”

Mikor egyik nővértársa Érdén belépett a zárdába, oly meleg szeretettel fogadta, mintha rég ismerték s most újra viszontlátták volna egymást. „Az Úr Jézussal itt együtt leszünk”, mondta neki s bevezette a zárdába.

„Napsugár!”

Mária Margitnak már gyerekkorában „napsugár” volt a neve. Vidám kedélyét, mosolyát és szeretetreméltóságát önként ezzel a szóval jellemezték, akik ismerték. „A mi kis napsugarunk! ez volt nekünk a mi kis Etusunk, amint őt mindnyájan hívtuk, írja róla volt tanárnője. Ahol vidáman csevegték, ahol egy hófehér tréfa hallatszott, ahol örömteli gyermekkacagás csendült meg, Etus is biztosan ott volt, talán a központban is. Mily bátran viselte testi fogyatkozását! Sohasem volt a miatt rosszkedvű.”

Osztálytársai is ilyennek ismerték. „Aldott jó szíve volt Etuskának, mesélik halála után. Azt nem is kell mondanom, hogy az édesanyját rajongásig szerette. Nem volt nála szeretőbb gyermek, testvér és barátnő. Osztályfőnökéért tűzbe ment volna. Társnői szeretetét is egész szívvel viszonozta. Két bátyja és két öccse volt, akiket végtelenül szeretett és kis édes-, középső édes-, nagy és legnagyobb édesnek nevezett.”

Amit Etusnak már a természet megadott, azt a kegyelem tökéletesítette és természetfölöttivé tette benne. Vidám jókedvét a zárdában sem vesztette el és bájos szeretetreméltósága, jósága a kegyelem fényében jobban s igazabban tündökölt. Ha mint kisdiák örömét lelte az ártatlan diákcsínyekben, ha a francia óra előtt a táblára kiírta, hogy ma nem lesz francia óra s nagy csodálkozására a tanárnőnek senki sem jött az iskolába, ha az alvó kertész bácsi arcát fűszállal addig csiklandozta, amíg az fölébredt és virágot adott neki, ha tréfából eljegyzési kártyákat írt s társnői fiókjába rakta azokat, akkor a humoros jókedv nem hagyta el őt abban az órában sem, amikor vele együtt belépő társnőjével első éjjelét töltötte a thurnfeldi zárdában s a szobában lévő csengőt örömeiben, hogy ott van, megszólaltatta és ottlétének bizonyosságául felzavarta éjjel az alvó nővéreket.

„Csupa mosoly, csupa derű volt mindig, mondja róla egyik érdi társnője. Ő volt a rekreáció napsugara. Ha ő hiányzott, nem lehetett azt észre nem venni.”

„Legyünk vidámak! mondta ő maga egy

alkalommal nővértársának. Az Úr Jézus annyira szereti a vidám lelket. Mosollyal arcunkon szolgáljunk neki, a boldogságnak ki kell sugároznia szemünkből. Higgye el, oly jól esik vidám nővért látni, aki sugárzó szemmel tudatában van hivatásának és mosolygó arccal szolgál Istennek. Ezt oly kevesen értik meg. Pedig nem a komorságban rejlik az életszentség. A vidám lélek találékony, figyelmes s így könnyű lendülettel emelkedik a nehézségek fölé. A vidámság barátja a nagylelkűségnek."

„Kedveltessük meg másokkal a szerzetesi életet, mondotta máskor. Mutassuk azt meg nekik igazi szépségében!" Sikerült is neki. „Ha társalgásra összejöttünk, vallotta róla egyik nővértársa, ő volt a napsugár. Mindig talált egy-egy példát, egy kis missziós történetet, hogy a nővérek lelkét felüditse és jókedvvel kezdjenek ismét a munkához. Hányszor tapasztaltam, ha a nővérek vidám beszélgetése kissé szünetelt, mily tapintattal és buzgósággal kereste a társalgásnak azt a fonálát, mely a nővérek figyelmét lekötötte."

De nemcsak vidámsága, hanem gyengéd szeretete rokonai iránt sem hagyta őt el a záróban. Ezt is a kegyelem természetfölötti fénye ragyogta át s tette még tündöklőbbé s kedvesebbé. Haldokló bátyjának ezeket a sorokat írta: „Drága szeretett Pistám, egész szívemmel nálad vagyok az Úr Jézus által. Hisz ő tölti be az én helyemet melletted, tudod, ő becéz és símogat helyettem, ha nagyon szenvedsz. Csak légy kis türelemmel, ezeknek a szenvedéseknek nemsokára

örülni fogsz. Isten veled, ne feledd, hogy egy boldog örökkévalóság vár reánk odaát." Bátyja halála után pedig így vigasztalja édesanyját: „Kicsi mamám, mióta leveled megkaptam, egész lelkemmel köztetek vagyok az Úr Jézus szent Szíve által. Csütörtökön (ez volt a halál napja) egészen a tabernákulum közelében tartottam a szentórát. Az Úr Jézus haláltusájának mindenegyves pillanatát egyesítettem a mi drága, szeretett Pistánk haláltusájával. Mintha éreztem volna, hogy ott tart. Azt hiszem, meg kellett neki is éreznie ezt a szeretetet.”

Betegségében főnöknője sokszor meglátogatta s azt írja róla: „Élvezet nála lenni, de ebben sok erény is rejlik.” Sok erény — igen. Mert Mária Margit állandó derűjét, vidámságát a betegségben is, a fájdalomok közt is, nem magyarázza meg egyedül természete. Ehhez kegyelem és nagy erény is kellett. Ez az erény megvolt Mária Margitban és a kegyelem sem hiányzott. Azért vidámsága nemcsak felebaráti szeretetéről, hanem lelki erősségéről, rendkívüli önuralmáról, az erények magas fokáról tesz benne tanúságot.

Lagerlőf Zelma.

Lélektanilag érdekes megfigyelni, mily hatással vannak testi fogyatkozások egyeseknél lelkületükre. Egy nagyon tapasztalt lélekismerő erről a tárgyról a következőket jegyezte fel: „Megpróbálok röviden összegezni ebbeli tapasztalataimat. Úgy látom, hogy a hatás nagyon különböző, sőt ellentétes lehet. Többeknél észrevettem, hogy a testi hiba nagy érzékenységet vált ki olyan

irányban, hogy állandóan védekező állást foglalnak el, mintha mindenki a rosszat keresné bennük vagy a sajnálat bizonyos lekicsinylésével nézne rájuk. Ez az ú. n. Mindervertigkeetsgefühl valami sündisznótermészet-félét alakít ki bennük: amint valaki közeledni próbál a lelkükhöz, azonnal tüskéiket nyujtják feléje, fölösleges önvédelemből. Mások viszont éppen ellenkezőleg, fölényes tartást vesznek fel, feltűnően öltözködnek és viselkednek, gúnyosak, szóvivők és a szívüket rejtegetik, ugyancsak önvédelemből. Titokban azután szenvednek az így kiváltott ellenszenvék miatt s kétszeresen vágyakoznak szeretet és gyöngédség után, amit látszólag elutasítanak. Nőknél a testi hiba mélyen belevág hiúságukba is, ami szintén ellentétes hatásokat vált ki. Van, akit elzárkózásra, szerény háttérbevonulásra készítet, míg mások feltűnő öltözködéssel, kendőzéssel stb. igyekeznek ellensúlyozni hibájukat. Saját maga külső, testi hibájának a mértékét ugyanis senki sem láthatja, s ezért — lelki beállítottságuk szerint — egyesek nagyobbak, mások kisebbnek képzelik, mint amilyen az a valóságban, s ez befolyásolja viselkedésüket.“

„Az is érdekes, folytatja tovább tapasztalatait, hogy egyesekben túlzott életvágyat, másokban inkább elmélyedést eredményez. Ismerek teljesen romlott, utcaleány nivóra süllyedt sánta leányokat, akik bevallottan azt akarják megmutatni, hogy nem alacsonyabbrendűek, hanem jöhetnek az élethez. Másrészt olyanokat is ismerek, akik elrontottnak vélik az életüket és valósággal szisztematikusan fejlesztik ki magukban

az irigységet, gyűlöletet, elkeseredést és beteges vágyakozást az „élet“ után, amit nem érhetnek el.“

„Ha visszagondolok mindazokra a testi hibákban szenvedőkre, fejezi be érdekes megfigyeléseit, akikkel életemben találkoztam, eddig csak egyet találtam, akiből a baj — minden valószínűség szerint — elmélyedést váltott ki. Ez az egy a mostanában elhunyt Lagerlöf Zelma volt. Egy óra hosszat beszéltem vele, s épp az hozott közelebb egymáshoz kettőnket, hogy belépésünkkor kölcsönösen észrevettük egymás hibáját. Természetesen nem én hoztam szóba, hanem ő. Nem tartózkodtunk a témánál, de a beszélgetésünk hangja azonnal bizalmasra fordult és én bátran mertem könyveinek lelki indításai után érdeklődni, amire készségesen válaszolt is. Benne a hiúságnak semmi nyomát sem fedeztem fel, de annál több lelki finomságot, mélységet, gazdagságot és szinte hihetetlen szerénységet és közvetlenséget. Talán ebbe a kategóriába lehet sorozni Bogner Mária Margitot is, ha már éppen mindenképen összefüggést akarunk keresni.“

Mária Margit azonban — eltekintve a katolikus vallástól, melynek Zelma csak esztétikai és misztikus szépségeit látta, s eltekintve a természetfölötti hatástól, melyeket a kegyelem lelkére gyakorolt, egészen más természet volt, mint Zelma. Természetes adottságainál, temperamentumánál fogva roppant vidám volt, de ez a vidámság könnyelműségbe, élvezetvágyba, hiúságba csapott volna át, ha az erény helyes mederbe nem terelte volna s nem jelölt volna ki számára

eszményi célokat. Testi hibája épp elevenségére hajló természete miatt könnyen elkeseredésre, csüggetegsége hangolhatta volna, aminek azonban egész életében soha legkisebb jelét sem adta. Viszont gyengesége mások baját is megértette vele és természettől jó szívét duplán megtöltötte részvétellel s együttérző szeretettel. Nem húzódott vissza, nem temetkezett el bajába, de feltűnni sem akart soha mások háttérbeszorításával.

„Kisütött a nap.”

Mária Margit még halála után is „napsugár” maradt nemcsak lelki értelemben, mert számtalan kisebb-nagyobb bajban segített és napsugaras örömet varázsolt a lelkekbe, hanem azért is, mert nem egyszer várakozás ellenére áttörte az ég felhőit s mintegy a mennyből sugározta felénk a földi napsugárban égi mosolyát és boldogságát.

„December 5-én spanyol influenzában megbetegedtem, írja valaki Jugoszláviából. Minden tagom fájt, de legjobban jobb oldalbordám. Alig lehetett érinteni. Már azt hittem, bordagyulladás kapok. Eszembe jutott, jó lenne Mária Margit-hoz fordulni. December 7-én este kértem segítségét, hogy másnap jobban legyek. Egyben kértem, adja jelét annak, hogy a javulás az ő közbenjárására fog történni, mégpedig úgy, hogy másnap, december 8-án süssön ki a nap; mert akkor már egész héten át nem láttunk napot a sűrű köd miatt. Alighogy felébredtem, első dologom volt, hogy bordámat megtapogattam. Leg-

nagyobb meglepetésemre nem éreztem semmi fájdalmat, mégha erősebben megnyomtam is a helyet, melyet előző nap még érinteni sem volt szabad. Azután cselédemet hívtam s kértem, húzza fel a redőnyt. Nyolc óra után volt. Amint az ablakra pillantottam, láttam, hogy a ködön keresztül a nap sugarai mutatkoznak. Délre oly gyönyörűen kisütött a nap, hogy öröm volt látni. Oly verőfényes december 8-a volt, akár nyár lett volna. A nap egész délután sütött lementéig. Másnap ismét ködös volt minden, akár nyolcadika előtt."

„Ne epezzed magad!”

Hozzá tartozói iránt érzett szeretetét is megőrizte halála után. Egyik közeli rokona írja: „1935 október 19-én kiutasítottak a szerbek D-ről, hol már 29 évi szolgálati időm volt egy uradalomban, de birtokeladás folytán két birtokosnál. Ennek az uradalomnak második birtokosa gróf D. G. volt, akinél kiutasításom napjáig 19 szolgálati esztendő tölthettem egyhuzamban és én voltam ennek a 11,000 kat. holdas erdőbirtoknak vezetője. Szolgálati megállapodásomban félévi felmondás és nyugdíj volt biztosítva számomra. Kiutasításomkor azonban volt birtokosom sem a félévi fizetésemet nem akarta kiutalni, sem hallani nem akart nyugdíjamról. Sajnos, perelnem kellett volna birtokosomat.

A bírósághoz benyújtott keresetemre az alperes külön iratban a legalaptalanabb kifogások és vádakkal felelt csak azért, hogy vállalt köte-

lezettségétől szabaduljon. Mindezeket könnyű volt bizonyítékokkal megdöntennem, bár volt a különiratnak egy szintén alaptalan, de súlyos pontja a következő szószerinti szöveggel: „Amikor személyesen voltam Belgrádban a jugoszláv belügyminiszternél, Korosecnél, aki pedig közismerten nem viseltetik gyűlölettel az idegen állampolgárok iránt, a miniszter arra kért, hogy jöjjek el másnap, mert az ügyet nem ismeri, akkor meg fogja mondani az eredményt. Másnap el is mentem. Ekkor maga a belügyminiszter személyesen közölte velem, hogy a felperest azért kellett kiutasítani, mert bebizonyosodott róla, hogy kém, s örüljön neki, hogy csak ki lett utasítva, mert le kellett volna őt tartóztatni.”

Az idézett pont megdöntésére nem volt kézzelfogható bizonyítékom, csupán a jó Istenben bízhattam és kértem, engedje meg Mária Margit közbenjárására, hogy ez az alaptalan és lelkiismeretlen vád tisztázódjék. Sokat imádkoztam, fogadalmakat tettem és nem eredménytelenül.

1936 június 7-ről 8-ra virradó éjtszakán álomban megjelent előttem a kis Etus és a következőket mondta nekem: „Károly, ne epeszd magad. Az a Korosec pap, katolikus pap, neki nem szabad hazudnia. Ha udvarias akarsz lenni, úgy a Korosecnek szánt leveled másolatát megküldheted előbb grófodnak, és eléred az általad óhajtott eredményt.”

Álmod után, körülbelül 1 óra tájban, azonnal felébredtem, elmeséltem a dolgot feleségemnek, reggel 6 óra tájban már készen volt a Koro-

secnek szánt levelem s ezt másolatban megküldtem grófomnak. Alig egy héttel levelem elküldése után grófom reagált, és sikerült vele oly kedvező egyességet kötnöm, mely felülmúlta várakozásomat, úgyhogy a Korosecnek szánt leveletem a címzettnek nem is kellett elküldenem."

Mások iránt is részvételt van, akik övéikért aggódnak és segítségükre siet hathatós közbenjárásával Istennél: „Rövidesen kórházba kerültem egészen könnyűnek vélt plasztikával, írja egy édesanya. Másfélórás súlyos hasfelmetészes operáció lett belőle. Két nap mulva tüdőgyenyesedést, hólyaggyulladást, torokgyulladást kaptam. A református belgyógyász-főorvos és a katolikus nőgyógyász-főorvos menthetetlennek mondott. Jönnek a kedves nővérek, Mária-kongregációs látogatók, s én ismét Mária Margit nővérről hallok. Keserves könnyek, kínzó fájdalmak közt velük imádkoztam gyógyulásért. Élni szerettem volna, hogy kisleányom ne jusson árvaságra. A nagy láz kezd visszaesni, majd máról-holnapra megszűnik. Idézem a nőgyógyász szavait, melyeket többek előtt megismételt: „Nem mi, hanem a jó Isten gyógyította meg.” A református belgyógyász is csodával határosnak mondotta a fordulatot. Három hónap mulva a tüdőgondozó főorvos a röntgenvizsgálatnál nyomát sem találta a betegségnek. „Csoda ez kérem” — mondotta."

Csupa figyelem.

„Bár magántanuló volt, írja róla volt tanítónője, sokszor bejött a gyerekek közé az iskolába és szünetben is szívesen játszott velük. Már akkor is volt benne valami anyáskodó, becéző, ahogy a kis polgárgyerekek közé vegyült. Csöppet sem volt finnyás. Ha az iskolában valamelyik kislány haragos vagy szomorú volt, addig cirógatta, addig tréfált vele, míg csak meg nem békült vagy meg nem neveltette.”

Egyszer egy nővérnek valaki a zárdában nehezebb munkát akart adni. Mária Margit közbevetette magát e szavakkal: „Ne legyen már oly kegyetlen, úgylis oly sok dolga van szegényeknek!”

Főnöknője engedélyével egyik távozó nővértársának legkedvesebb képét, égi pártfogója, Alacoque Szent Margit ereklyés képét ajándékozta, hogy megvigasztalja. Nehezebbre esett, de megtette szeretetből.

Talán arra célzott, hogy életében soha mások hibáját, hanem mindig a dolgok jobb oldalát iparkodott tekinteni, mikor végső betegségében e kedves nyilatkozatot tette: „Csak egy örömöm volt életemben. Úgy tűnöm fel magam előtt, mint egy azok közül a kis férgék közül, melyek életüket az illatos rózsaszirmok közt töltik el, nem mint azok, melyek a kellemetlen szagú sajtban tartózkodnak.” Lehetséges azonban az is, hogy ezzel a hasonlattal gondolatainak, érzéseinek tisztaságát akarta lefesteni.

Mily gyengéd figyelem, szeretet és együtt-

érzés sugárzik ki leveleiből, melyeket a zárdából rokonainak, ismerőseinek, nővértársainak írt! Rokonai, ismerősei közt állandóan apostolkodik. Menjetek áldozni, mondja nekik; aggódik vasárnapi misehallgatásuk, lelki életük, fivérei hivatása miatt. Keresztfia iránt állandóan érdeklődik, főleg mikor első szentáldozáshoz kell járulnia. Buzgólkodik a pogány gyermekek érdekében s nagyon szíven viseli, hogy egyik ismerőse valamiképen szentségek nélkül meg ne haljon.

Mikor a nővérek Thurnfeldből Érdre költöznek, főnöknőjét és egyik nővértársa édesanyját magyarországi rokonai figyelmébe ajánlja. Egyik volt társát, akinek betegsége miatt távoznia kellett, levélben erősíti. Saját betegsége alatt édesanyját a legönzетlenebb módon vigasztalja s minden otthoni ügy iránt érdeklődik, mindenkinek mindene akar lenni.

De hogy szeretete rokonai iránt mennyire természetfölötti, hitből fakadó volt, arról a következő esetek tanúskodnak:

Thurnfeldből Érdre jövet a nővérek egy napot Budapesten töltöttek. Mária Margitnak meg volt engedve, hogy ebéden édesanyjával utoljára egyedül ebédelhet. Mária Margitot azonban elszomorította, hogy a többi nővér nem volt szintén ott ebédre.

Érden egyszer vakbélgyanús lett. Nagy rábeszélésre beleegyezett, hogy Pestre vigyék vizsgálatra. „Sírva ült az autóba, mondja édesanyja. Visszajövet, mikor megnyílt a zárda kapuja, félem se nézett, csak úgy repült be az ajtón, fátyla

utána lobogott és hallottam hangját: „Tiszte-
lendő anya, ismét itthon vagyok!”

A boldogság törvénye.

Van a világegyetemnek egy törvénye, mely bájjal és örömmel önti el a mindenséget, s ez a boldogság, az öröm törvénye. Ez a törvény azt mondja ki, hogy minden lény boldog, ha célját elérte, melyért Isten teremtette. Ez a törvény érvényesül a hivatásokban is.

Soha talán boldogabb apácát nem látott a világ, mint amilyen Mária Margit volt a Vizitációban. Belépéséről maga jegyzi fel naplójában: „Jézusom, augusztus 10-e! Ó, azon az estén ölelte az isteni Jegyes az otthonában karjaiba kis aráját, aki anyját, testvéreit s mindenkit, hazáját, anyanyelvét, mindent, amit szeretett, ott hagyott, hogy egész szívével csak őt szeresse! Este 9 óra körül léptem át a klauzúra küszöbét, oly nagyon dobogott a szívem! De valami nagy, nagy nyugalom töltötte el egész lelkem. Hisz Jézusom, a te otthonodba léptem. Kis szívem úgy égett a szeretettől s boldogságtól, hogy cellámban könnyekben törtem ki.”

Ez az öröm fokozatosan növekedett minden új lépéssel, melyet a zárdai élet rangfokozatainak lépcsőjén tett: jelöltgallér, beöltözés, első fogadalom, örök fogadalom.

Belépése után három hétre megkapta már a jelöltek fátyolát és gallérját. Ekkor írja naplójába: „Jézusom, tudom, hogy a te Szíved is

éppúgy dobogott a tabernákulumban a szeretettől és boldogságtól, mint a te kis arádé!”

Pár héttel beöltözése előtt írja édesanyjának boldogságáról: „Ezt nem lehet leírni, ezt át kell élni. Pár hét múlva Etuska eltűnik egészen, leányod jegybe lép az égi Völegénnyel!”

Április 10-én volt a felejthetetlen nap. „Ó, ez a dátum!” írja. „Igen, ez a nap kegyelmekkel, boldogsággal teli nap volt. Jézusom, most már igazán, teljesen a tied vagyok. Érzem, karjaidban tartasz, nálam vagy, szívemben, lelkemben, s ez így marad mindig. Ugye mindig? Az egész örökévalóságom át.”

„Még mindig mint egy álom tűnik fel előttem, írja pár hétre rá édesanyjának, hogy már apáca vagyok, s csodálkozva nézek végig magamon. Ó Anyácskám, oly csodás, varázslatos érzés tart állandóan fogva beöltözésem óta! S biztos vagyok, hogy a jó Isten már több boldogságot nem adhatna, mert hiszen mindent nekem adott, minden az enyém, mert Jézus szeretete az enyém. S a szent ruha! Anyácskám, az ő jegyeinek öltönye! Ó, ez az érzés százszor is felujjong naponta szívemben.”

De a jó Isten még több örömet tartott fenn számára. Négy nappal első fogadalma előtt gyönyörű levelet írt édesanyjának: „Még három nap s egészen az övé vagyok. P. de la Colombiére azt mondja, a fogadalom egy neme a halálnak. Minden kapcsot, minden köteléket összetép, ami önmagunkhoz s a teremtményekhez fűz. Én is érzem ennek a misztikus halálnak leheletét. Ó, hogy ujjong a lélek! Minden bilincse lehull, sza-

badon szárnyalhat célja felé. Megszűnik a természetes élet, hogy egy természetfeletti vegye kezdetét. Mamám, én érzem, hogy ebben az új életben a túlvilág levegőjéből is van valami. Édes jó Mamám, lehet hogy nem érted ezt meg, de nem tudok másképen írni. Csordultig tele van a szívem s a lelkem Övele."

Mit hozhatott ezekután az örök fogadalom még? Ismét édesanyjának ír egy hónappal fogadalma előtt: „Drága jó Mamám, már erősen közelít május 16-a, s egy kegyelmekkel teli, boldog, csodálatos valóság lesz az én esküvőm az isteni Jegyessel! Ő és én örökre egymásé leszünk. Mamuskám, szinte lázasan vágyom arra a napra, mely legnagyobb s legszentebb lesz életemben."

Május 16-a, a pünkösdhétfő meghozta ezt a várva-várt boldogságot. Azért önti ki szívét június 3-án, amikor a betegség nyomai már erősen mutatkoznak rajta, de nem voltak képesek elhomályosítani boldogságát: „Drága kis Mamám, a pünkösdhétfői, szinte földöntúli boldogság mint egy csodálatos valóság tovább ég lelkemben. Úgy érzem, mint ahogy a Páter is mondta a prédikációban, hogy avval a nappal kezdődik s nem lesz vége az egész örökkévalóságon át soha annak a boldogságnak, hogy Jézus és én egészen egymásé vagyunk. Oly örömmel tölt el, hogy én egészen a lelkeké vagyok. Értük élek. És ha csak néhány megdermedt lélekbe tudnám a Szent Szív életadó melegét belopni az én elrejtett, kis életem által, ez volna az én leggazdagabb jutalmam, akkor nem éltem hiába."

Lehetetlennek látszó hivatás.

A hivatás boldogságát halála után másoknak is kiesdette Istentől. Egy buzgó, tökéleteségre törekvő leány minden vágya az volt, hogy zárdába kerüljön. Éveken át küzdött, hogy célját elérje. De nem sikerült, sőt még biztatást sem kapott, lelkiatyja is azt mondta, ily körülmények között mondjon le vágyáról, nem Isten akarata ez. Ugyanis gyenge, beteges test mellett még egyéb igen súlyos körülmények is egészen kilátástalannak tüntették fel óhajának teljességét.

A leány azonban rendületlenül bízott és Mária Margíthoz fordult, aki hasonló helyzetben mégis csak elérte életének egyedüli vágyát. És Mária Margit szinte csodálatosan meghallgatta kérését. „Tessék elképzelni, — írja lelkiatyjának — megkaptam a felvételt! Úgy-e szinte hihetetlen és mégis így van.”

„Mária Margit, a mi kis szentünk érdeme és munkája, — írja a leánynak egyik pártfogója — aki vele együtt imádkozott. A felvétel híre épp Mária Margit halála évfordulójának nyolcadán jött meg.”

A meghallgatás biztosítéka gyanánt már előbb kérte, hogy egy súlyosan beteg kislány gyógyuljon meg. Ez legyen biztosítéka annak, hogy Mária Margit kérését meghallgatja. A kislány szinte máról-holnapra meggyógyult, bár betegsége némelyek előtt gyógyíthatatlannak látszott. „Úgye hihetem már, — írja a boldog jelőlt — hogy a kis Mária Margit nővér gyógyi-

totta meg azt a kis beteg növendéket, mert íme, teljesült az, amiért azt kértem?"

Ború a derűben.

Bármily boldogan hagyta is el Etus a világot s bármennyire boldog volt is később a zárdában, búcsúzaskor mégis érezte a válás fájdalmát. Ezzel is megmutatta, mily gyengéden érző szíve volt.

Erről a napról írja: „Augusztus 6-a, oly kegyelmekkel teljes nap! Jézusom, azon a napon s éjszakán az Olajfák hegyén kiállt szenvedéseidből ajándékoztál nekem. Megizlettetted velem azok keserűségét s a haláltusát. Lelkem túláradt tőle, de a boldogságtól is, hogy mindez érted van.“

Aldozatosságát nem ingatta meg az a hirtelen ráeszmélés sem, hogy a szigorú klauzúras Vizitáció-rendben már sohasem láthatja majd az Úr Jézust az Oltáriszentségben színről-színre. Hiszen az apácák csak a kórusból hallgatják a szentmisét s ott vesznek részt a templomban folyó ájtatosságokon.

Erre nézve jegyzi meg jelölttársa:

„Mikor 1927 őszén kimentünk Hallba, őt már ott találtuk. Akkor még csak Sr. Adelhaid volt. Engem a tisztelendő Anya órá bízott, hogy mindent megmutasson és velem legyen. Nagyon kedves volt, segített kipakkolni, ágyat elrendezni. Különösen pedig ő lett a vigasztalásom. Másnap ugyanis a szentmisén tapasztaltam, hogy nemcsak a templomba nem szabad kimennünk, ha-

nem még szentmise alkalmával sem láthatjuk az Úr Jézust és mondták, hogy ez bizony mindig így lesz. Sr. Adelhaid vigasztalt. „Nem baj, mondta, az nekünk is nagy fájdalom, de ajánljuk fel azokért, akik láthatnák az Oltáriszentséget, de nem akarják látni. Nehogy eszébe jusson ezért visszamenni a világba!” Hetek mulva már azt mondta: „Én már nem is bánom, hogy nem láthatom az Oltáriszentséget, sőt örülök neki, mert azokra a lelkekre gondolok, akikért felajánlom s akik így megtérnek.”

„Azért oly kevés az öröm

a világon, mert hiányzik a hála”, mondotta Keppler püspök az örömről írt gyönyörű könyvében. Mária Margit Isten és ember iránt nagyon hálás volt, azért volt életében lelkének oly sok öröme.

Isten iránti háláját naplójának mondhatni minden lapja megörökíti, s mégis nem egyszer hálátlannak érzi magát Isten iránt. Utolsó szava, melyet suttogva mondott főnöknője fülébe félórával halála előtt, a hála és köszönet volt. Mikor még a világban egészen Szűz Máriának ajánlja magát, lelkét, testét, külső javait, mindent neki ajándékoz, nem felejt el lelkiatyját, hanem így fohászkodik égi Anyjához: „Anyai oltalmazdá ajánlom még lelkiatyámat, s csak azt kérem, amiért mindennap esdeklek: add neki Jézus égő, lángoló szerelmét, hogy szentül élhessen s halhasson meg és minél több lelket mentsen meg. Szeresd őt nagyon; háláld meg neki azt,

amit én neki soha eléggé meghálálni nem tudok.”

„Engem ért az öröm, mondja egyik volt társnője Erden, hogy beteg lábán a cipőt reggelenként befűzhettem. Oly gyermekded egyszerűséggel engedte ezt meg. Látszott rajta, hogy tudja, Jézusnak teszem és azért örült neki. Sokszor két kis kezébe vette kezemet és édes, meleg tekintetével oly benső köszöneteket tudott mondani.”

Még halála után is hálás maradt. Azért mondta nem sokkal elköltözése előtt: „Nem felejték el semmit.” Szavát megtartotta.

„Mikor a közelmúlt napokban 20 fokon felül mértük a hideget, írja Etus egyik volt tanítónője, én ugyancsak 20 fokon felüli meleg helyiségből, hol huzamosabb ideig tartózkodtam, földetlen fejjel mentem, bár csak 3—4 ház távolságra, de egymásután 2 napon. A második háznál már éreztem, nagyon keményen fog a hideg. Délután már tompa főfájást éreztem, másnap me rev, görcsös voltam. A harmadik napon az arcom, a homlokom, az egész fejem csupa merevség, csupa görcsös fájás.

Aznap délben hazamenet rettentően kínzó fejfájással, de szokásom szerint bementem a kápolnába, mely egész nap nyitva van. A Máriaoltár elé térdelve elmondtam rövid kis imámat, de párhuzamban mindig mondogattam is: Jaj, de fáj a fejem! Azután az elrekesztő rácsos ajtóhoz mentem, a küszöbön letérdeltem, s a főoltárra nézve imádkoztam.

Nagyon fáj a fejem. Etusra gondoltam. Etuskám, ha te most a M.-néni homlokán végig-

húznád a kezed egy imával, mindjárt jó lenne! Ekkor eszembe jutott egy rég elfeledett kedves délután, melyet Etuséknál töltöttem s amire tán azóta sem gondoltam. Etus kínzó fejfájással ágyban feküdt s édesanyja borogatta a fejét. Mikor négy óra után átmentem hozzájuk, kérte, tegyem a hideg kezemet fejére. Ez nagyon jól esett neki. Azután én borogattam késő estig, míg csak ott voltam. Akkor is különösnek éreztem ezt az ő kívánságát: melegen érző szíve lemondott az édesanyjai gyöngéd kezek símogató borogatásáról, hogy a M.-néninek örömet szerezhessen. Most ez egy pillanat alatt mind eszembe jutott.

Fejem rettentően fájt. Két tenyerembe szorítva mondogattam: Etuskám, de fáj a M.-néni feje. Neked oly jól esett akkor régen, ahogy M.-néni borogatta a fejed. Most add vissza s én érzem, megszűnik ez a rettentő fejfájás. S tovább mondtam: Most elmondok egy Miatyánkot, s a Szent Szívet kérem, engedje meg Etus érdemeiért, hogy egyik pillanatról a másikra szűnjék meg kínzó fejfájásom.

Abban a pillanatban éreztem — illetve nem éreztem semmit: oly könnyű volt a fejem, semmi merevség, semmi görcs. Majdnem megijedtem a gyors segítségtől s tovább mondtam magamban: Most gyorsan elmondok még egy Miatyánkot, hogy ez necsak képzelődés, hanem maradandó is legyen. Mire a második Miatyánk végére értem, teljesen jól éreztem magam, csak a meghatottságtól hullottak könnyeim.”

„Porszem vagyok.”

Mária Margit szeretetének minden lángolása és egyszerű, gyermekded bizalmassága mellett is mindig alázatos maradt s büntudata valamiképp Szent Alajos könnyeire emlékeztet, melyekkel számításba is alig jövő egy-két bűnét egész életén át siratta.

„Megtérése” elején ez a büntudat szinte túlzott erővel tört ki lelkéből: „Jézusom, a te töviskoronázta szent arcodat s fájdalomtól vonagló, vérző isteni Szívedet nézem... én fontam a töviskoronát, én okoztam szent Szíved mérhetetlen nagy fájdalmát bűneimmal. Oly kegyetlenül feszítettelek keresztre. S te a keresztről felém fordítottad fájdalmas szent arcodat, megtört tekinteted a lelkem mélyéig hatolt és kékülő ajakkal súgtad: Kövess engem! Nézd, én így, én ennyire szeretlek téged... Te tudod egyedül, mert te láttad, mily iszonyú kínok, fájdalmak marcangolták lelkemet külön mindenegybes, még legkisebb bűnöm miatt is. És mindez semmi ahhoz a mérhetetlen kínohoz képest, amit én neked okoztam. Oly nagy volt bennem a vágy, hogy bár a pokol összes kínjait szenvedném, csak téged megkímélhettem volna; csak meg nem történtté tehettem volna vétkeimet.”

Ez a büntudat marcangolja Zsidópusztán is: „Véghetetlen jóságod és kegyelmeid ellenére mily sokszor bántottalak meg! Nem vagyok eléggé vigyázatos, óvatos és mindig újra és újra keserű, fájdalmas csalódást okozok a te vérző szent Szívednek; még én is gyötörlek, kínozlak.

Én is, akít te fölemeltél a lelki nyomorúságból, sőt szereteted annyira vitt, hogy nyomorult kis életemet, szívemet, lelkemet is elfogadtad engedtelésül saját s embertársaim vétkeiért. Mily hálátlanság!”

„Istenem Szíve, sóhajt fel, fáj, hogy neked fájdalmat okoztam. Jézusom, esdve kérlek, fond a töviskoszorút, melyet bűneim és az egész világ bűnei fontak szelíd Szíved köré, megbocsátásod, s szerelmed jeléül az én hűtlen szívem köré, hogy veled együtt szenvedhessek.”

A világban végzett harmadik lelkigyakorlata alatt visszapillantva az előbbiekre, így imádkozik: „Jézusom, te oly végtelenül jó vagy irántam! Visszapillantok. Első lelkigyakorlatomkor szegény céljátévesztett bűnös lelkemet fölráztad, meggyógyítottad és megbocsátásod s szereteted jeléül halálra sebezted úgy, hogy nem tudott többé megnyugodni, csak tebenned. És öntudatlanul, isteni kegyelmedtől hajtva, kezdtelek keresni, kutatni mindenben, hogy hozzád közelebb jussak. Egy évre rá, második lelkigyakorlatom alatt, elhalmoztál kegyelmeddel, s megtaláltalak. Felém fordítottad fájdalmas, töviskoszorúzza szent arcodat, rám néztél. Jézusom mennyit mondott ez a tekintet! S halkán megszólaltál szívemben . . . hívtál . . . és én nem tudtalak követni, nem tudtam önfeledten, mindennek meghalva, egészen a tied lenni. Nem akartalak elveszíteni; félttem, rettegtem ettől a gondolattól. És mégis csak messziről, szívem megosztva közted s a teremtmények közt, akartalak követni. Jézusom, ez volt az én hálám. Hogy fájhatott ez neked!

Te mindent, önmagadat adtad nekem és én így bántam veled. S a helyett, hogy elfordultál volna tőlem, mikor láttad, mily gyöngé vagyok, félév múlva magad kényszerítettél, hogy egészen, minden fönntartás nélkül neked adjam magam, Jézus, lelkem jegyese! És azóta sem szűnsz meg szeretni engem és azóta sem szüntem meg neked fájdalmat okozni hálátlansággal újra és újra."

Örök fogadalma előtt végzett nyolcnapos lelki gyakorlat alatt írja: „Egész életem minden vétke, hibája, tökéletlensége előttem áll. Jézusom, hogy tudsz te engem annyira szeretni mégis? Mindenegyedű bűnt külön egész szívemből megbánok, egyedül irántad való szeretetből. Kényszeríts bármi áron is úgy élni, hogy soha neked fájdalmat ne okozzak."

Alázatossága igazán csodálatos volt. Szinte nem is látott magában jót. A szeretet után semmi sem jellemezte őt annyira, mint egyszerű, hamisítatlan, gyermekded alázatossága. Ha dicsérték, elmosolyogta magát vagy elszomorodott, de oly természetes egyszerűséggel, hogy a tettetésnek vagy mesterkéeltségnek még látszata sem mutatkozott rajta. E mellett sohasem volt kislelkű vagy lehangolt, hanem a legnagyobb bizalommal és szeretettel közeledett égi Jegyesehez.

Magában nem bízott. „Magamtól semmire sem vagyok képes, írja. Nérei Szent Fülöppel kérlek esdve: Oltalmaz, védj meg, Uram, engem! Mert ha nem támogatsz, még ma megtagadlak téged."

„Jézusom, hát ki vagyok én? — kiált fel.

Senki, semmi, egy porszem. Mikor szívem-lelkem a kísértések tüzében vergődött — itt a belső próbákra céloz — akkor éreztem legjobban, hogy milyen semmi vagyok. Szinte irtózáttal láttam, hogy ha csak egy pillanatra is magamra hagynál, milyen nagyon rossz lennék, nem tudnék a legkisebb kísértésnek sem ellenállni, belevesznék a bűnbe... Oly nyomorult vagyok, porszem... Néha alig tudom önmagamat elviselni; ilyenkor hozzád menekülök. Erős bizalommal nézek föl reád a keresztre. Olyan szánakozva, megbocsátóan, szeretettel nézel le rám. Te tudod, hogy porszem vagyok!" Mintha csak a Zsoltáros szavait hallanók: „Miként az atya könyörül fiain, úgy könyörül az Úr azokon, akik őt félik; mert ő ismeri alkotásunkat és tudja, hogy porból valók vagyunk.” (102. zsolt.)

Alázatában erényeinek gyöngyeit oly jól tudta elrejtetni, hogy aki őt közelebbről nem ismerte, első pillanatra észre sem vette azt a mélységes lelki életet, mely bensejében lüktetett. Ezért voltak, akik bár igen jámbor léleknek, kitűnő szerzetesnőnek tartották, mégsem láttak benne semmi rendkívülit.

Mindenki iránt szerény és előzékeny volt s inkább másoknak engedte át az elsőbbséget. Föllebbvalói, lelkiatyja iránt nagy tisztelettel viseltetett. Intelmeket, figyelmeztetéseket oly gyermekded alázattal fogadott, hogy a hiba szinte eltűnt alázata nagysága mögött. Örök fogadalma előtt édesanyjától, volt tanárnőitől megható módon bocsánatot kér: „Neked mindent megköszönni, tőled bocsánatot kérni nem találok sza-

vakat. Tőlük is bocsánatot kérek azért a sok gondért, amit az én mozgékony, hígany-természetem néha nekik okozott." Nem sokkal elköltözése előtt ezeket a szavakat mondta környezetének: „Én egy nyomorúságos kis teremtmény vagyok, s nem vagyok már jó semmire.”

„Elviszem Pécelre.”

Mária Margit, mint láttuk, a lelkigyakorlatokból merítette az erőt és lendületet, mely őt a szentség magaslatára felemelte. Azért közvetíti most is halála után ezt a kegyelmet tisztelőinek.

„Már hónapok óta a legnagyobb örömmel, boldogsággal készültem az „Unum Szövetség” 1940 július hó 2-án kezdődő péceli lelkigyakorlatára, írja egy hölgy.

Július 2-án az izgalomtól nem tudtam aludni, reggel már egy órával hamarabb mentem ki az állomásra. A kapus nagy komolyan megkérdezte, hová tetszik utazni? A hat órai gyorsvonattal Budapestre, jegyem, minden megvan. Rám néz. Pestre? Oda gyorsvonat nem megy; éjfél óta mozgósítás van az országban, — de itt van a Bodvavölgyi személyvonat, rögtön indul, tessék azon Miskolcig utazni. Egy percig gondolkoztam; ha visszamegyek, akkor sem az anyám, sem a férjem nem engednek a háborús világban elindulni. Megyek bármilyen vonaton — egyszer majd csak Pécelre érek! Gyorsan beszálltam a vonatba, rögtön indultunk. Öt óráig tartott az utazás, minden állomáson a legmegrázóbb jelenetek játszódtak le, búcsúzás a hadbavonultaktól, anyák, fe-

leségek, gyermekek hangos zokogása, patakokban ömlő könnye kísérte utunkat.

Végre 10 órakor Miskolcra érkeztünk, 86 kilométert 5 óra alatt tettünk meg, hátra van még 200 km Budapestig, onnan Pécel 27 km, mikor érek oda?

Leültem, a Perronon várok, várok, egyik katonavonat a másik után indul, civileknek nem indítanak vonatot. 11 óra, 12 óra, 1 óra, még mindig semmi — teljes lehetetlenség, hogy 7 órára, a lelkigyakorlat kezdetére Pécelre érjek. Gyorsvonat nem jár, személyvonat ily rövid idő alatt nem érhet oda.

Ekkor Mária Margit nővérhez folyamodom: „Kérlek, te tudod mennyire vágyódtam erre a lelkigyakorlatra, ha csakugyan oly hatalmas égi pártfogó vagy, tégy csodát, hogy 7 órára Pécelre érjek.” Bizalmam nagy volt, bár fizikailag teljes lehetetlenségnek látszott.

Fél 2 órakor nagyobb ismerős társaság érkezett, részben Gömörbe, Csizbe, Sátoraljauhelyre utaztak. Köztük volt férjem gyermekkori barátja. Szüleinek autópартnereket keresett Újhelyre, szerencsésen elindította őket. Mikor visszajött, azt mondtam, ne Újhelyre, de Pestre keressen útítársakat. Rám néz. Pestre akar menni? Itt van az autóm, elviszem, rögtön indulhatunk. Le nem írhatom nagy meglepetésemet; Mária Margit ilyen hamar meghallgatta könyörgésemet.

Két óra után indultunk Miskolcra, bár csak igen lassan mehettünk, 30—40 km sebességgel, mert az egész úton vonult velünk szemben a

katonaság, lovasság, tüzérség, légvédelmi ágyúk, trének, szekerek kigyóvonala észak felé. Mezőkövesdre a sok katonaság miatt be sem engedtek, egy óriási kerülőt kellett csinálnunk. Benzinünk fogyott és itt jöttünk rá, hogy Pécel nem fekszik az autóúton, Gödöllőtől egy 24 km-es kitérőt jelentene. Tehát vagy Gödöllőről, vagy Budapestről kell Pécelre menni — nem baj, csak minél közelebb legyek.

Megérkeztünk Gödöllőre, sem vonat, sem más jármű nem megy ma már Pécelre és holnapig, ki tudja mi lesz, mondta az állomásfőnök. Erre útitársam azt mondta: „Eh, nem hagyom itt, elviszem Pécelre!” Le nem írhatom boldogságom, mikor Pécelhez közeledtünk.

Megérkeztem a lelkigyakorlatos házba. Belépve rápillantottam a nagy órára: kettő perc múlva 7 óra! Ilyen csodálatos módon, percnyi pontossággal, egy fillér költség nélkül segített Mária Margit nővér a lelkigyakorlatra. Könnyes szemmel mentem a kápolnába hálát adni ezért a nagy kegyelemért.”

Az élet rúgója.

Az ember életét főleg az a nagy, átfogó szándék teszi értékessé Isten előtt és az emberek előtt is naggyá, mellyel valaki minden cselekedetét átszövi, mely minden megmozdulásának, áldozatának, nagylelkűségének rúgója lesz, s oly lendületet képes adni az akaratnak, hogy azt a leghősiesebb cselekedetekre, szenvedésekre képesíti s magával ragadja.

A „napsugár“.

Etus megtalálta lelkében ezt a rúgót már „megtérése” után az első hetekben. 1925 július 31-én, Loyolai Sz. Ignác ünnepén írja naplójába:

„Édes Jézusom, úgy ég szívemben, lelkemben a vágy, hogy a mai napon valamit adhassak neked, s valahogy megmutassam, hogy igazán szeretlek. Imádott Üdvözítőm, térdre borulok; lelkem, szívem minden dobbanásával ott van nálad a tabernákulum előtt. Ott Rómában, Loyolai Szent Ignác sírjánál. S megújítom fogadalmaimat és esdve kérlek, fogadd az én nyomorult kis életemet. Engedd, hogy egészen, visszavonhatatlanul a tiéd legyek, hogy mindennek és mindenkinek meghaljak, csak neked éljek úgy, ahogy te akarod s kívánod. Engedd, hogy szívem egészen fölemésztdjék irántad való forró, lángoló szerelmében. Engedd, hogy életem lassú vértanúság legyen, engesztelésül szent Szívednek azért a sok-sok fájdalomért, amit az emberek tudatlansága okoz s hogy az ő szívük is visszatérjen hozzád.”

Itt már fölcsillan lelkében az az emésztő vágy, mely Jézus szeretete s a lelkek üdve után később lelkét egészen felperzselte. A vágy Jézus és a lelkek után egyetlenegy vággyá, emésztő, perzselő vággyá nőtte ki magát lelkében. Ez volt életének rúgója.

Azért boldognak érzi magát ugyanaz év szeptember 21-én a vágyban, „hogy életének kis virága egyedül csak az imádott Jegyesé legyen”. Akkor majd „az Úr Jézus szerelmének tüzes napjával lassan elhervasztja, fölemészti a kis mezei virágot. S mily határtalanul boldog lesz a kis

virág, ha szirmai mind lehulltak az Úr Jézus lábaihoz, hogy ott haljon meg mint szeretetének kis égő áldozata.”

Alighogy a zárda küszöbét átlépte, a fátyol vételénél 1927 augusztus végén így imádkozik: „Jézusom, megkezdted munkádat lelkemben, esdve kérlek, fejezd is be; én nem akarok mást, csak amit te. Add a kegyelmet nekem, hogy egész életem olyan legyen, amilyennek te azt látni akarod. Fogadd el egészen a szeretet égő áldozatának Egyházunk papjaiért és a missziókért. Amen.”

Ezt fejezte ki halálos ágyán is, amikor gyóntatóatyját s lelkivezetőjét biztosította, hogy az égben is imádkozni fog értük, hiszen egész életét a papokért áldozta fel.

Első fogadalma napján mondta: „Imádandó Szentháromság, én édes Istenem, a te dicsőségért, az Egyház diadaláért és a lelkek üdvösségéért kell szentté lennem.”

Ami Istent érdekli.

Gyönyörű meglátással és nagy igazsággal írja Schrijvers: „Ugyan mit is jelent Isten szemében a világnak ez a gépezete, bármilyen tökéletes is? Hiszen a legcsekélyebb fáradság nélkül alkothat ezerszer szebbet és hatalmasabbat. Ő csak a lelkekkel törődik. Az ember figyelmét lekötő események, forradalmak, világfelfordulások, birodalmak megszűnése és egymásra következője Isten előtt mindmegannyi gyermekjáték. A megőrzött vagy visszaszerzett ártatlanság, a

szeretetnek egy ténye, egy lélek elhatározása, hogy teljesen odaadja magát neki, egy Szívéhez szálló sóhaj vagy imádság, íme, ezek azok a dolgok, amelyek megmozgatják az eget."

Mily igazsággal mondotta azért Mária Margit: „Minden, minden az ő kezéből jön. Ő küldi nekünk a megpróbáltatásokat, a kicsi alkalmakat. Mindennel megvannak tervei, mindennel megvan a maga célja. Ha megpróbáltatást küld, adja hozzá kegyelmét is, hogy a lélek a kegyelemmel győzelmet arasson. Úgy látom őt, amint a tabernákulumból nézi a lelket, mintegy lélekzetét visszafojtva. Szorongó szívvel lesi a döntő pillanatot — vajjon kegyelmével győz-e a lélek? S ha a lélek csügged, kegyelmeinek egész áradatával siet erősítésére, csak hogy a kegyelem győzön. Mert ő tudja, hogy valahol épp erre a győzelemre van szükség, hogy egy lélek megmeneküljön."

Íme, ezek a harcok, ezek a nagy tettek érdeklík az Istent. Egész új világ keletkezését éljük át, birodalmak jönnek és elmúlnak, a tegnapi győzők a ma vesztesei, népek és világrészek alakulnak át: mindebben Istent csak a lélek érdekli. Tekintete a háborúk borzalmai közt is meg tud pihenni egy lélek kicsi szentélyén és jobban érdeklik őt annak apró győzelmei önmaga fölött, mint a hadvezérek diadalai, melyeket legázolt népek fölött aratnak.

Mária Margit bevallotta, hogy egyszer holtfáradt volt. Ekkor egy nővér valami szívességre kérte, ami újabb, nagyobb fáradságot jelentett számára. Egy pillanatra kísértést érzett, hogy a

kérést visszautasítsa. De nyomban legyőzte magát a gondolattal: „Jézus aggódva lesi, hogyan szereti őt Mária Margit.” — Ime, ez a győzelem érdekli az eget nagy Istenét, a tabernákulum fölséges Lakóját, a lélekszentély szent Urát. Ez a győzelem hódítja meg a lelkek nagy birodalmát. Ez a győzelem viszi fel a lelkeket az örök szeretet országába. Ezért volt Mária Margit élete Isten előtt nagy, habár semmit sem tett, ami a világ figyelmét rá irányította volna.

Fejezzük be ezt a kis élet- és jellemrajzot Schrijvers szavaival: „Sokszor még jámbor és Isten előtt kedves, de az istengyermekség rejtett magaslatára még el nem jutott lelkek is meglepődnek az ilyen élet egyszerűségén. Magukban így gondolkoznak: A szentek az Egyháznak tett rendkívüli szolgálataikkal, kiváló erényeikkel és hősi cselekedeteikkel tűntek ki. Itt azonban éppen ellenkezőleg, minden egyszerű, szinte közönséges. Hol van itt az érdem, az erény, a szentség? Az ember nem lát mást, csak közönséges cselekedeteket és mindennapi életmódot... Ó, édes Istenem! Mennyire félreismerik az emberek a te gyermekeid igazi érdemeit. Ez az egyszerű, minden feltűnés nélküli, de teljesen a te szeretetednek szentelt élet az a Jézus Krisztussal Istenben elrejtett élet, melyet az Apostol ajánl; ez az az élet, amelyet a fönséges Istenanya, a szentek királynéja élt; ez Jézus egyszerű, rejtett életének mása.”

FÜGGELÉK.

Imádság

Mária Margit vizitációs nővér boldoggáavatásáért.

Jézusom, ki azt mondottad: „Hacsak nem lesztek olyanok, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába” és azt ígérted, hogy „az alázatosakat felmagasztalod”, tekints a Te kis fehér virágodra, Mária Margitra. Ő rövid életének feladatául tűzte ki: „Kicsinynek, egész kicsinynek lenni, hogy senki észre ne vegye és keresztültaposson rajta, s így életének kis virága egyedül csak a Tiéd legyen, s a Te szerelmednek tüzes napja egészen elhervassza.” Ő élete virágának minden fehér szirmát szeretetből lábához hullatta. Add, kérünk, hogy őt, mint az egyszerűség, a szívbeli alázat, a hűség és a Te szereteted példaképét mihamarabb oltárainkon tisztelhessek.

Szentséges Szűz Mária, akinek a kis Mária Margit szintén választott virágszála volt, akire ő egész lelkét rábízta, akinek magát mint a szeretet rabszolgája szentelte és ajándékozta; Te, aki az ő lelkére is, mint egykor Kis Szent Terézre, már földi életében reá mosolyogtál és őt a neked szentelt hónap szombati napján magadhoz vetted, hallgasd meg könyörgésünket, és mint minden kegyelem közvetítője, esdd ki szent Fiad-

tól a kegyelmet, hogy kis fehér margitvirágodat
mielőbb májusi oltárodra helyezhessük. Amen.

Imádság

Mária Margithoz kegyelmek kieszközlésére.

Mária Margit, Jézus kis margitvirága, amint sajátmagadat nevezted, oly bizalommal fordulok hozzád, amilyennel te szoktál az Úr Jézushoz imádkozni, mikor utána epedtél. Te kicsi, egészen kicsi akartál lenni, hogy senki észre ne vegyen és keresztültáposson rajtad. Elrejtőztél, hogy senki se ismerjen. Egyedüli vágyad volt sok lelket adni Neki, akit annyira szerettél és minél gyorsabban Hozzá repülni, hogy Szívén megpihenhess és szeretetteddel elfelejtesd a sok szomorúságot, melyet Neki bűneink okoznak. Eszközöld ki számomra a kegyelmet, hogy a világ szeme elől elrejtve, égő mécsként Jézus szeretetében felemésztődjem és csak a meny-nyeiek után vágyódjam. Te életed jelszavaként írtad le: *Semper fidelis, mindig hűséges!* Eszközöld ki számomra a hűséget Isten legkisebb akaratának teljesítésében és elfogadásában. Te minden legkisebb cselekedetedben is azt keresed, ami Neki nagyobb örömet szerez. Kérd Őt, hogy én is mindig azt cselekedjem, ami előtte kedves. Te magadat Szűz Máriának mint a szeretet rabszolgája felajánlottad és rábíztad egész lelkedet. Esdd ki számomra Szűz Mária gyermeki szeretetét és tiszteletét, hogy Jézus után minden bizalmam csak benne legyen. Imádkozzál értem, hogy szent legyek, Jézussal minél ben-

söbben egyesüljek, szüntelenül lelkeket adjak Neki és az legyen földi ittlétem vezérelve: El-pazaroltam életemet, ha szent nem lettem. Amen.

Azonkívül kérlek, ha Ő is úgy akarja, hogy jelen ügyemben, melyet általad és a Szűzanya által Neki ajánlok, meghallgatásra találjak. Amen.

Ugyanez rövidebben:

Istenünk, ki az alázatosakat felmagasztalod és a Téged szeretőket viszont szereted, tekints kegyesen Mária Margit alázatára és szeretetére s add, hogy őt mihamarabb mint a szeretet és hűség példaképét oltárainkon tisztelhessük.

Általa ajánlom neked jelen ügyemet... s kérlek, mutasd meg, hogy közbenjárása kedves előtted, azáltal, hogy kérésemet mielőbb meghallgatod. Amen.

Tartalom.

A magyar szentek közt	3
A „szép halott”	7
Zarándokok a sírnál	8
„Jelölje meg keresztalakban ott, ahol leg- jobban fáj”	10
„Először és utoljára”	14
Egy kis élet története	14
„Érd angyala nincs többé”	16
„Kezem reszket”	17
„Mint a hős nekiindul útjának”	18
A hit gyökere	22
Missziós vágyak	23
A kis apostol	25
A síron túl is	28
„Vonj magadhoz”	29
„Hogyan láttam őt imádkozni”	30
Az Eucharisztia tüzeiben	32
Alacoque Szent Margit nyomdokain	38
Ezer változatban	42
A Szűzanya kis szolgálója	46
Tetterős szeretet	47
Loyolai Szent Ignác	49
A kakukkmadár	51
A kereszt próbája	53
Belső próbák	55
A világ kísért	58

„Jézusom, te alszol?“	60
A legkeményebb próba	61
Lelki gyermekség	64
A jövődő ujoncmesternő	68
A Vizitáció szelleme	69
Semper fidelis!	71
A szeretet vakmerő	72
Mennyei érosz	76
„Úgy szeretnék meghalni!“	79
Vince te ipsum!	82
„Feszítsd a keresztre életemet!“	85
„Életem legnagyobb áldozata“	87
„Oly szép szegénynek lenni!“	88
„Küldjön egy szál virágot még ma“	90
„Minden lélekben Őt kell látnunk“	93
„Napsugár!“	94
Lagerlöf Zelma	97
„Kisütött a nap“	100
„Ne epezzed magad!“	101
Csupa figyelem	104
A boldogság törvénye	106
Lehetetlennek látszó hivatás	109
Ború a derűben	110
„Azért oly kevés az öröm“	111
„Porszem vagyok“	114
„Elviszem Pécelre“	118
Az élet rúgója	120
Ami Istent érdekli	122

Függelék

Imádság Mária Margit vizitációs nővér boldoggáavatásáért	125
Imádság Mária Margithoz kegyelmek ki- eszközlésére	126

